

Ert.
1324

E. 1291

Fb.

A NAGY-KANIZSAI IZR. HITKÖZSÉG

ÁLTAL FENTARTOTT

ELEMI, POLGÁRI ÉS FELSŐ KERESKEDELMI

ISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1899—1900. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :

B Ū N S A M U

IGAZGATÓ.

NAGY-KANIZSA, 1900.

NYOMATOTT KRAUSZ ÉS FARKAS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

REV 85 854

REV 98

112 113 114
115 116 117
118 119 120

A NAGY-KANIZSAI IZR. HITKÖZSÉG

ÁLTAL FENTARTOTT

ELEMI, POLGÁRI ÉS FELSŐ KERESKEDELMI

ISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1899—1900. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:

BÚNSAMU

IGAZGATÓ.

NEMZETI SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
Átengedett fölépéldány

NAGY-KANIZSA, 1900.

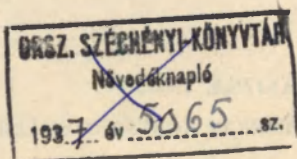
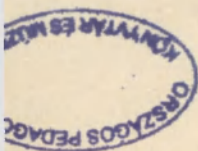
NYOMATOTT KRAUSZ ÉS FARKAS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

I.

Iskolaszék.

Elnök: Dr. Rothschild Jakab
 Alelnök: Dr. Schwarz Adolf
 Jegyző: Barta Lajos, hitk. titkár

- Főt. Dr. Neumann Ede főrabbi, isk. felügyelő
- 5 Bachrach Gyula, gondnok
 Dr. Blau Simon
 Bún Samu, igazgató
 Elek Lipót
 Engländer Ottó
- 10 Goldstein Jakab
 Grünhut Henrik
 Halász Jenő, az elemi és polg. isk. tantestület képviselője
 Halphen Mór
 Harkányi Ede
- 15 Löwy Adolf
 Löwy Ödön
 Müller Vilmos, a felső ker. isk. tanárkar képviselője
 Rapoch Gyula
 Rosenberg Richárd
- 20 Dr. Rothschild Samu
 Scherz Richárd
 Szommer Náthán
 Stern I. M.
 Wittenberg Ignác.

II.

Jelentés a lefolyt 1899—1900-iki tanévről.

A lefolyt tanévben a tanulók beiratása szeptember 1, 3, és 4. napjain eszközöltetett.

Fölvétetett az elemi leányiskolába	126
„ „ „ fiu „	183
„ a polgári „ „	108
„ a felső keresk. „	109
Összesen	526 tanuló.

A felvett tanulók közül az iskolát a tanév végeig látogatta

az elemi leányiskolában	122
„ „ fiu „	173
a polgári „ „	105
a felső keresk. „	106
Összesen	506 tanuló.

Az egészségi állapot valamennyi iskolában kielégítő volt, a mennyiben a tanítás minden osztályban megszakítás nélkül a tanév végéig folyt. Csak az elemi fiúiskola III. osztályában a tanító megbetegedése folytán volt némi fennakadás, a melyen az osztálynak a II. osztálylyal való összevonása által segítettünk, a III. oszt. évváró vizsgáját pedig június 7-én tartottuk. A tanulmányi és fegyelmi állapot szintén kielégítőnek mondható.

A tantestületben beállt változást illetőleg megemlítjük, hogy a felső kereskedelmi iskolában üresedésben volt és az 1898/99. tanévben bejáró tanárokkal ellátott mennyiségtan — ker. számtani tanszékre Müller Vilmos zombori felső ker. isk. tanár alkalmaztatott. Kárpáti Manó felső ker. isk. tanár a győri felső keresked. iskolához történt megválasztatása folytán helyét Domány Ármin vágújhelyi reáliskolai tanár foglalta el.

A polgári iskolában Neubrunn Tóbiás a mohácsi állami polg. iskolához kinevezett rajztanár távozására következtében megüresedett rajztanári állásra Szirtes Henrik középiskolákra képesített rajztanár alkalmaztatott. Szirtes Henrik tanár azonban évközben a dévai áll. főreáliskolához neveztetvén ki, tantárgyait jan. 17-től a tanév végéig a polgári iskola többi tanárai adták elő.

Nagyságos dr. Schack Béla felső keresk. iskolai királyi főigazgató ur ápr. 4. és 5-én intézetünket becses látogatásával

tisztelte meg. Miután a tanulók összes írásbeli dolgozatait megvizsgálta és minden osztályban a legtöbb tárgy előadásánál jelen volt, a tanári karral értekezletet tartott, melyen általában megelégedését kifejezte és észrevételeit közölte.

Junius 14-én ns. dr. Ruzsicska Kálmán királyi tanfelügyelő ur elemi és polgári iskolánk összes osztályait látogatta meg és távozásakor a tapasztaltak fölötti teljes megelégedésének adott kifejezést.

A felső kereskedelmi iskolának az országos nyugdíjintézetbe való felvétele ügyében Ő nagyméltósága dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter ur az igazgató vezetése alatt nála megjelent tanári kart május 4-én külön kihallgatáson fogadta, mely alkalommal őszinte jóindulatáról biztosította.

Hazafias iskolai ünnepélyeket tartottunk:

november 19-én bold. nagyasszonyunk Erzsébet királyné nevénapján gyászünnepélyt valamennyi iskolában,
február 2-án br. Eötvös József halála napján gyászünnepélyt az elemi és polgári iskolában,
október 15-én az aradi vértanúk évfordulóján a felső keresk. isk. önképzőkör által,
ápril 11-én az 1848-iki nemzeti vívmányok törvénybe iktatása évfordulóján valamennyi iskolában és
junius 8-án felséges királyunk koronáztatása évfordulóján ugyan csak valamennyi iskolában.

Az ifj. istentiszteletet ez évben is szombatonként megtartottuk, melyen Goldmann Samu hitközségi kántor ur a kántori tisztet szíveségből végezte, a miért is neki e helyen köszönetünket fejezzük ki.

Tandijmentességben részesült	egészben	részben
az elemi iskolában	110	100
a polgári „	47	26
a felső keresked. „	41	27
összesen	198	153 tanuló.

III.

Tanintézetek jötevői.

A) Alapítványok.

1. Ösztöndíjakra.

Folyó sz.	Alapítvány	Az ösztöndíjas neve	Osztály	k.		f.	
				k.	f.	k.	f.
1	Aczél Pál	Schreiber Zoltán	el. 1.	7	80		
	" "	Neumann Hermina	el. 2.	7	80	15	60
2	Bettlheim Adolf	Mautner Andor	el. 1.			2	—
3	Blau Pál	Flesch Szabin	el. 1.			8	—
4	Blau Simon dr.	Adler Lipót	polg. 4.			16	—
5	Ebenspanger Roza	Fleischhacker Ilona	el. 1.			4	—
6	Elek Lipót	minden 2. évben	polg. 3.			20	—
7	Eichberg Adolf	Fürst Rezső	—			16	—
8	Fassel H. B.	Buchwald Margit	el. 4.	10	—		
	" "	Goldstein Etelka	el. 4.	10	—		
	" "	Frommer Gyula	polg. 1.	10	—		
	" "	Komlósi Sándor	polg. 3.	10	—	40	—
9	Fassel Freidl	Fleischhacker Irén	el. 3.			9	24
	2 tandíjmentes hely						
10	Gelsei Gutmann S. H.	Fleischhacker Béla	el. 2.	8	—		
	" " "	Beck Károly	el. 2.	8	—	16	—
11	Grünhut Szabin	Kohn Margit	el. 1.	8	74		
	" "	Steiner Adél	el. 2.	8	74		
	" "	Stettler Mariska	el. 3.	8	76		
	" "	Maschankzer Fáni	el. 4.	8	76	35	—
12	Lackenbacher Róza	Boszkovicz Örzse	el. 2.			9	60
13	Ledofszky Ármin	Fischer Ernő	el. 2.			10	—
14	Leszner Chaile	Kopstein Frida	el. 1.			6	72
15	Leszner Márk	Brüll Margit	el. 2.			6	72
16	Leszner Bernát	Dukász Aladár	polg. 2.			6	72
17	Lőwi Efraim	Beck Jenő	el. 4.	7	70		
	" "	Rechniczter Zsigm.	el. 4.	7	70	15	40
18	Lőwy József	Kaufmann K.	el. 1.	6	—		
	" "	Kohn Emil	el. 2.	6	—		
	" "	Eppinger Lajos	el. 3.	6	—	18	—
		Átvitel				255	—

Folyó sz.	Alapítvány	Az ösztöndijas neve	Osztály	k.	f.	k.	f.
		Áthozat				255	—
	Löwy József	Friedmann Jenő	el. 3.	6	—		
	„ „	Frommer Ernő	el. 3.	6	—		
	„ „	Berger Dezső	polg. 1.	6	—		
	„ „	Goldschmied Béla	polg. 1.	6	—		
	„ „	Deutsch Albert	polg. 2.	6	—		
	„ „	Krausz Béla	polg. 2.	6	—		
	„ „	Augenfeld Salamon	polg. 4.	6	—	42	—
19	Mayerhofer Katalin	Spiegel Elza	el. 2.	7	60		
	„ „	Krausz Ilona	el. 3.	7	60		
	„ „	Krausz Elza	el. 4.	7	60		
	„ „	Weiller Aranka	el. 4.	7	60	30	40
20	Megyeri Krausz Mayer	Radó Vilmos	ker. 3.			60	—
21	Nagykanizsai Takp.	Fein Vilmos	ker. 1.	40	—		
	„ „	Sogár Béla	ker. 3.	40	—	80	—
22	Neufeld Bernát	Weltner Samu	polg. 2.			6	—
23	Pollák Ármin	Lengyel Miklós	ker. 2.			12	—
24	Pressburger Jak. dr.	Weisz Arnold	polg. 4.	8	—		
	„ „ „	Mautner Ernő	polg. 4.	8	—	16	—
25	Rosenfeld Jakab	Krausz Jenő	el. 2.			6	72
26	Rosenfeld Sándor	Deutsch Dezső	polg. 3.			6	—
27	Rosenberg Izrael	Krausz Ödön	polg. 3.			10	—
28	Schreyer Lajos dr.	Weber Mór	el. 4.	20	—		
	„ „ „	Heisler József	el. 4.	20	—	40	—
29	Strasser L. D.	Braun Imre	polg. 1.	16	—		
	„ „	Beck Samu	polg. 2.	16	—	32	—
30	Szukits Nándor dr.	Brück Henrik	polg. 4.	10	—		
	„ „	Maschankzer Ign.	polg. 4.	10	—	20	—
31	Tachauer Czecezília	Kohn Ida	el. 3.			9	20
32	Tachauer S. L.	Krausz József	el. 1.	5	24		
	„ „	Singer Lipót	el. 1.	5	26	10	50
33	Weisz Julia	Zwiebak Lajos	el. 3.	8	—		
	„ „	Frischmann József	el. 3.	8	—	16	—
34	Weisz Manóné szül. Blau Mina	Sonnenschein Rezső	el. 4.	10	—		
		Rosenberg Valéria	el. 3.	10	—	20	—
		Összesen				671	82

Jutalomkönyvet kaptak (a hitközség által megszavazott összegből és Fischel Fülöp könyvkereskedő adományából)

az elemi leányiskolában:

- II. osztály: Gstettner Lilli, Ötvös Gabriella, Pátkai Luiza, Springer Ilona, Weisz Ella
 III. osztály: Guth Józsa, Guth Margit, Szabó Erzsike, Marton Juliska
 IV. osztály: Bartos Anna, Barta Jolán, Armuth Ilona, Gstettner Paula, Neumann Vera Luiza, Weisz Lilli, Deutsch Margit, Brück Sarolta, Viola Erzsi

az elemi fiúiskolában:

- II. osztály: Neumann Lajos, Barta Ferencz, Lusztig József, Szabó Imre, Wittenberg Otto, Blumenschein Rezső, Kohn Hugó, Kaufmann Rezső, Dick Zsigmond
 III. osztály: Engländer György, Gutmann Imre, Kertész Imre, Láng Béla, Sattler Sándor, Szeidmann Ernő
 IV. osztály: Marton Vilmos, Vojtic Leo, Neufeld Pál, Dominus Kornél, Scherz Andor, Lengyel József, Berger Sándor, Szigeti Sándor, Wamberger Pál, Fleischhacker Imre, Kohn József, Rosenberg Elek

a polgári fiúiskolában:

- I. osztály: Arnstein Sándor, Flesch József, Singer Samu
 II. „ Berger Ferencz, Hirschel Leó, Schlossberg Sándor
 III. „ Singer Gyula, Kondor Géza, Nötling István
 IV. „ Adler Béla, Müller Mór, Weisz Ernő.

II. Szegény tanulók ruházására.

1. A nagykanizsai izr. hitközség Erzsébet királyné alapítv.	kor. 40.—
2. „ „ „ Montefiore Mózes	„ „ 160.—
3. „ „ „ Báró Hirsch Mór	„ „ 40.—
4. Ábrahám Károlyné	„ „ 40.—
5. Ebenspanger Róza	„ „ 20.—
6. Ebenspanger Manó	„ „ 16.—
7. Kaiser Sándor, Julia és Károly	„ „ 18.—
8. Löwinger Leon	„ „ 32.—
9. Ledofszky Ármin	„ „ 10.—
10. Pollák Babetta	„ „ 42.—
11. Pollák Márk	„ „ 42.—
12. Scherz Albert	„ „ 20.—
	<hr/> kor. 480.—

III. Iskolai pénztár részére.

1. Gelsei Gutmann Nanetta	kor.	6.40
2. Hoffmann Mózes	„	21.—
3. Lackenbacher Izrael	„	6.04
4. Löwenstein Sarolta	„	80.—
5. Löwenstein Mór	„	80.—
6. Löwinger Henrik	„	3.34
7. Rosenberg Mózes	„	32.—
8. Szukits Nándor dr.	„	12.—
	kor.	<u>240.78</u>

B) Adakozások. (Lezárva június 8-án).

I. Ösztöndijakra.

Adakozó	Összeg		Ösztöndijas	Kör. oszt.
	kor.	fill.		
Nagykanizsai Takarékpénztár	20	—	Almási Ignác	5
„	20	—	Boskovicz Ernő	2
Nagykanizsai Keresk. Társulat	20	—	Adler Ede	1
„	20	—	Milhofer Dezső	1
Összesen	80	—		

II. Iskola-alap javára.

1898—99-ik kimutatásunk	kor.	16913.—
Gelsei Gutmann Ödön	„	600.—
Gelsei Gutmann Vilmos	„	300.—
Weiser József	„	100.—
Vidor Samu, Harkányi Ede 50—50 kor.	„	100.—
Rosenfeld Jakab	„	25.—
Weismayer Márk	„	15.—
Kohn Emil, dr. Schwartz Adolf, Lengyel Bernát 10—10 kor.	„	30.—
Dr. Rothschild Jakab	„	6.
Marton Ignác	„	5.—
Steiner József	„	4.—
Viola Adolf	„	3.—
Kürschner Ignác, ifj. Fischer Ferencz, Kis Zsigmond, Gstettner Vilmos, Deutsch Mór 2—2 kor.	„	<u>10.—</u>
Összeg kamat nélkül		18111.—

III. Iskolai pénztár javára.

Grünhut Henrik	kor.	90.—
Dr. Dick József	„	20.—
Grünhut Alfréd	„	10.—
Dr. Rothschild Jakab, Pollák Ede, Mayer Ödön 6—6 k.	„	18.—
Blankenberg Vilmos, Goldstein Jakab 5—5 k.	„	10.—
Neufeld Henrik, Berger Adolf, Schlesinger Izidor, Schercz Ödön 4—4 k.	„	16.—
Molnár Géza, Domány Ármin, Ország József, Rosenberg János, Milhofer Kálmán, Weisz Jakab, Deutsch Mór, Rosenthal Jakab, Kellert Lajos 2—2 k.	„	18.—
Kellermann Lipót	„	1.—
	kor.	183.—

IV. Szegénysorsu tanulók ruházására.

Elek Lipót, Ebenspanger Leo .60—60 kor.	kor.	120.—
Grünhut Henrik	„	40.—
Gstettner Géza, Blau Arthur 20—20 kor.	„	40.—
Dobrin Richárd, Kohn Emil, Weismayer Márk, Rothschild Samu, Löwinger Lajos, Zerkovitz Lajos, Vidor Samu, Rosenberg Richárd, Lengyel Bernát 10—10 kor.	„	90.—
Löwinger Ignác	„	9.—
Weisz Arthur	„	8.—
Dr. Rothschild Jakab, Mayer Ödön, Schercz István, 6-6 kor.	„	18.—
Weismayer Márk, Engländer Otto, Grünhut Alfréd, Klein Márton, Löwy Adolf 5—5 kor.	„	25.—
Steiner József, Blankenberg Vilmos, Schlesinger Izidor, Kis Zsigmond, Mayerhofer Sándor, Rothschild Albert 4—4 kor.	„	24.—
Hirschler József, Sattler Mór, Leipnik Jakab, Berger Adolf, Weisz Jakab, Danneberg Jakab, Oesterreicher Bernát, Steiner Ármin, ifj. Fischer Ferencz, Rosenthal Jakab, Gstettner Vilmos, Kövesdi Izsó, Reichenfeld Márk 2—2 kor.	„	26.—
Fleiner Miksa, Rosenfeld Sándor, Kürschner Ignác, Beck Miksa, Virányi Soma 1—1 kor.	„	5.—
	kor.	405.—

Összesítés.

	Ösztöndíjak		Szegény tanulók ruházására		Iskolai pénztár javára		Összesen	
	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.
Alapítványok	671	82	480	—	240	78	1392	60
Adakozások	80	—	405	—	183	—	668	—
Összesen	751	82	885	—	423	78	2060	60

Tanintézeteink jótévői közt kiváló helyet foglalnak még el a helybeli Thalmud Thóra egyesület, mely a szegénysorsu fiutalulók tandiját részben megfizette és ingyen könyvekkel látta el, a helybeli izr. nőegyesület, élén a jótékonyság terén soha el nem lankadó elnöknőjével, ns. Vidor Samuné urnóvel, mely egyesület nemcsak a szegénysorsu leánytanulók tandiját részben fizeti, hanem évenként számos leánytanulót téli ruhával lát el, valamint a szegények tápintézete, ugyancsak Vidor Samuné vezetése alatt, melyben több szegénysorsu tanulónk a téli hónapokban jó, tápláló ingyen ebédben részesült. — Még megemlítjük, hogy Löwinger Lajosné urnő ő nagysága bold. fia, Löwinger Leon emlékére alapított 32 koronás ruházási ösztöndíjat, hogy a jótéteményben több tanuló legyen részesíthető, 52 koronára egészítette ki.

Rosenberg Richárd ur a tanári könyvtár részére Göthe 8 és Heine 9 kötetből álló összes műveit adományozta. Havas József. f. ker. isk. felső osztályu tanuló az áruisme és technologiai gyűjtemény részére egy általa készített, 60 kor. értékű szövívszékét, Frank Gyula polg. iskolai III. oszt. tanuló szép rovargyűjteményt ajándékozott. Fischel Fülöp helybeli könyvkereskedő 12 darab jutalomkönyvet bocsátott az igazgatóság rendelkezésére.

Fogadják a nevelés- és oktatásügy mindezen nemeskeblü barátai intézeteink nevében hálás köszönetünket.

IV.

Iskolai könyvtár.

Iskolaszéki határozat folytán az elemi és polgári, valamint a felső kereskedelmi iskolai tanári könyvtár egyesítettvén, annak könnyebb használata végett könyvtári jegyzéket nyomattunk, mely szerint jelenleg a tanári könyvtár állománya 707 mű és 1292 kötet.

A lefolyt tanévben a következő szaklapokat és folyóiratokat járattuk:

Néptanítók Lapja
Népnevelők Lapja
Polgáriskolai Közlöny
Nemzeti Iskola
Magyar Nyelvőr
Természettudományi Közlöny
Hivatalos Közlöny
Kereskedelmi Szakoktatás
Orsz. Középkisk. Tanáregyesületi Közlöny
Zeitschrift für Buchhaltung.

V.

A nagykanizsai izr. hitközség által fentartott elemi-, polgári fiu-
és felsőkereskedelmi iskola

tanszereinek leltára.

(Az egyes iskolák a többiek tanszereit kölcsönösen használhatják.)

Elemi iskola.

I. Szemléltetési eszközök és képek.

1. Szemléleti képek, állami kiadás, 35 drb.: 1—4: A földmives foglalkozásai, 5—7: gyümölcsfák, 8—11: erdei fák és feldolgozásuk, 12—15: vásárképek, 16—19: ipari képek, 20—30: gazdasági képek, 31: parasztszoba belseje, 32: mocsaras vidék, 33: a falu környéke és közlekedési eszközök, 34: légi tűnemények, 35: konyhai életkép.
2. Lehmann-Leutemann-féle állatképek: 1. czápa, 2. elefánt, 3. farkas, 4. gólya, 5. halak, 6. iramszarvas, 7. juh és bárány, 8. kakas és jécze, 9. kutya, 10. kecske, 11. keselyű, 12. ló, 13. lúd, 14. macska, 15. majom, 16. medve, 17. mezei nyúl, 18. óriás kígyó, 19. oroszlán, 20. róka, 21. sas, 22. strucz, 23. sikló és béka, 24. teve, 25. tehén és borju, 26. tigris, 27. vakond, sündisznó és bizam-cziczkány.
3. Tompski-Fuchs, szemléleti képek, (régiek) 24 darab.
4. Háý-Specter, 3 mese képben (utas és pacsirta, ló és veréb, madárfészek).
5. Kogutovicz, Balaton a Badacsonynyal.
6. A magyar szent korona és a koronázási jelvények.
7. A selyem és feldolgozása, technológiai gyűjtemény.

II. Nyelvoktatás.

1. Müller A., héber fali olvasó táblák	2	példány.
2. " " magyar " " "	2	"
2. Lederer A., német " " "	2	"

III. Számтан.

1. Orosz számoló gép, 2 példány.
2. Javitott orosz számoló gép.
3. Méter-készülék 2 példány.

IV. Földrajz.

1. Gönczy-Kogutovicz. Zalamegye fali térképe, 2 drb.
2. Kogutovicz és Társa, A magyar korona országainak fali térképe, 2 drb.
3. Gönczy-Berghaus, Az osztrák-magyar monarchia fali térképe.
4. " " Európa " "
5. " " Ázsia " "
6. " " Afrika " "
7. " " Éjszak-Amerika " "
8. " " Dél-Amerika " "
9. " " Ausztrália " "
10. Földgömb, (Felkl-féle) 23 $\frac{1}{m}$ átm.

V. Természetrjz.

Kondrát-Streicher, Az emberi test bonczani képei, 5 tábla.
Gönczy-Hartinger, Hazai mérges növények, 12 tábla.
Ásványgyűjtemény, III. fokozat.

VI. Ének.

1. Hegedü.
2. Kirnberger, hangjegy-táblák 12 darab.

VII. Kézimunka.

1. Singer-féle varrógép.

VIII. Rajz.

1. Szemlér, Elemi isko'ai rajzlapok, 8 füzet, 91 lap.
2. Maszák, Kéziminták, 135 lap.
3. „ Vezérkönyv.

Polgári iskola.

I. Földrajz—Történet.

1. Gönczy-Berghaus, A magyar korona országainak fali térképe.	10. Gönczy-Berghaus, Ausztrália f. t.
2. Kogutovicz és Társa, Magyarország hegy- és vízrajzi fali térképe.	11. Kogutovicz és Társa, Palesztina fali térképe.
3. Gönczy-Berghaus, Az osztr.-magyar monarchia fali térképe.	12. Gönczy-Berghaus, A föld öt része.
4. Gönczy-Berghaus, Európa fali térk.	13. Kozenu, Félgömbök.
5. Kogutovicz és Társa, Európa hegy-vízrajzi fali térképe.	14. Jausz, Csillagászati térkép.
6. Gönczy-Berghaus, Ázsia, fali térk.	15. Kiepert, Graczia Antiquae.
7. „ „ Afrika „ „	16. Kampen, Imperum Romanum.
8. „ „ Éjszak-Amerika f. t.	17. Gönczy-Felkl, Földgömb 32 ^m átm.
9. „ „ Dél-Amerika f. t.	18. Tellwium.
	19. Hirt Ferdinánd, Geogr. Bildertafeln 1. és 3. kötet.

II. Rajz.

1. Häuschmann, Moderne Zeichenschule, 6 füzet.	8. Vidéki, Módszeres rajziskola I. rész, 4 füzet, mért. rajz, 39 lap
2. Häuschmann, Agenda für Zeichenlehrer.	II. „ 2 „ szabadk. „ 20 „
3. Huszák, Magyar diszitó styl, I. rész, 42 lap.	III. „ 8 „ „ „ 68 „
4. Köppmann, Figurenzeichen, V. és VI. füzet, 14 lap.	9. Fellner-Steigl, Schule des Freihandzeichnens 1--VIII. füzet.
5. Landau, Arányok szerinti rajzolás, I. rész, II. füzet, 24 lap.	10. Vonalzók: 2 fejes, 2 egyszerű fogantyú, 2 háromszögű.
6. Taubinger, Studienköpfe, 16 lap.	11. Körző.
7. Várdai, Fali minták, 92 lap.	12. Becker J. G. A. Geometr. Apparat.
	13. 40 darab geometriai test.
	15. 17 drb. kép keretben (tanulói m.)
	16. Gypsöntvények, 5 drb.

III. Természetrájk.

(A zájel alatti szám a tárgy leltári számát jelenti.)

A) Állattan.

Borszesz-praeeparatumok: gyík (11),
gyík és peték (14), békapeték (16),
denevér (5), sikló (12 13), tarajos
göte (17), varangy béka (15)
Borju- és sertésállkapocs (3a, b),
bogárszita (53)
Csontvázak: kutya (41), lepus timidus,
fej (47), emys europaea (48), perca
fluviatilis (49), lud (42), rana escu-
lenta (50)
Darázsfszek (23)
Fungia (38)
Galandféreg (34)
Kagylók 22 drb (33), Korál (36), ne-
mes korál (37)
Kitörött állatok: krokodil (43), talpa
europaea (45), strix flammea (46),
gallus diemesticus (51)
Kosszarv 3 drb. (2)
Ló- és muhafog 10 drb. (16).
Lepkegyűjtemény (25)
Madárfszek 6 drb (8), mammut agya
kövült (7)
Merőháló bottal (52)
Rovargyűjtemény (21, 22)
Szarvasmarha szarva (1), sertésagyar
10 drb. (4a), sertésfog (4b), szarvas-
agancs (6), szivacs (40)
Teknősbéka pánczélja (18), tengeri
csikó (20), tengeri rák (26), tengeri
pók (27), tengeri csiga (28—30),
ugyanaz 77 drb. (31-32), tojásgyű-
jtemény (44), tubipora (39)
Viaszsonkoly (24).

B) Növénytan.

Füvészszelencze (12)
Famagvak 60 üvegsőben (4)
Gombák Mintái gypszből 29 db. (5-7)
Napraforgó virágának mintája papir-
machéból (2), növénygyűjtemény
nagy (8), kicsiny (9)
Tölgyfa virágának mintája papir-
machéból (1).

C) Ásványtan.

a) Sók.

Konyhasó rostos (1), nagy krystal (2),
tengeri (3), kék gálicz (8)
Salctrom (4)
Timsó (5—6).

b) Mészfelék.

Aragonit, rostos (31), oszlopos (32),
borsókó (33)
Borsókó (35)
Cseppkő (24—27)
Ikrakő (36), izlandi pát (9)
Márvány (17—21), mész-kő (22—23),
mész-tufa (28—29), mész-kővel bevont
virágkosár (30a), faág (30b), mész-
pát (10—16).

c) Kövek.

Alabastrom (52—53), anhydrit (54b),
apatit (57—58), albit (64), amphiból
6 drb. (133), angit 6 drb (134),
analcim (138), almandin (151), adular
3 drb (162)
Braunerit (43), baryt (59—62), biotit
2 drb. (130), bronzit (148), beryll
(158—159)
Coelestin (47), csillám (128—129b),
chabasit (144)
Dolomit (37—42), diallage (142)
Epidot (139—140)
Folyópát 5 drb. (55-56), földpát (65-66),
fassait (146—147)
Gypsz (48—49), rostos gypsz (54a),
granát (152—156)
Hypersthen (143)
Kryolith (149)
Labrador (68), lithion csillám (131-132),
leucit (137)
Magnesit (44—45), Mária üveg (51)
Nathrolith 5 drb. (141), nephelin (145)
Orthoklas (67), olivin (135—136)
Rubin (162)
Saphir (162)
Topáz 3 drb. (160), türkis (150), tur-
malin 5 drb. (157)
Witherit (46).

d) Quarzfélék.

Achat 5 drb. (92—93), achat, csiszolt
8 drb. (93), achat utánzat üvegből (94),
alaktalan quarz (104), amethyst (83-86)
Bányavirág (69—81)
Carneol 18 drb (87), calcedon (89-91),
chrysopras (97)
Füst-quarz (88)
Heliotrop (99), hya'ith (103)
Jaspis 5 drb. (98, 100)
Mármaros gyémánt 3 drb (82), macska-
szem (96), m. domkó-quarz (105-106)
Opál 3 drb (107), faopál (109—111)
Próbakő (103)

Szarukő (101)
Tűzkő 6 drb (102).

e) Földes ásványok.

Agyag (113), agyagpala (114), asbest
3 drb (122—124), asbestkészítmé-
nyek 4 drb. (125)
Kallóföld (127)
Szerpentin 4 drb (115—117)
Tajtkő (126)
Zsirkő (118—121).

f) Fémek és érczek.

Arany (163), argentit (166), arsen, ter-
més (236), arsen-nikel (229), arsen-
pyrit (237), antimon, termés (231),
antimon ipari (232), antimonit
(233—235), anripigment 2 drb. (238)
Czinobér 4 drb. (169—170), chalcop-
pyrit (175—177), cerrusit (190-191),
cassiterit (194)
Ezüst (168)
Galenit (186—189), gálma (202—203),
gersdorfit (227)
Haematit 4 drb. (204—205)
Kraurit (205a), kobaltvirág (228)
Limonit (207—210)
Malachit (182—185) magnetit (211-216),
markasit (224)
Pyrrargyrit (165), pyromorphit (193),
pyrit (220—223), pyrolusit (225b)
Réz (171—172), rézkéneg (178), reál-
gár 2 drb. (239), rézércz, vörös (173)
Sylvanit (164), stephanit (167), spha-
lerit (195—199), s nithsonit (200-201),
siderit (217—219)
Tégláércz (174), telraëdrit (179--181)
Vérkő 2 drb. csiszolva (206)
Wulfenit (192).

g) Éghető ásványok.

Borostyánkő 5 drb. (244)
Gráfit (242)
Kén ipari (240), termés 3 drb. (241)
Lignit (243).

h) Kőzetek.

Augit porhir (250), amphibolkőzet (251)
Bazalt (265, 266), bazaltláva (267),
bazalttuffa (268)
Csillámpala (269, 270), conglomerat
(272--274)
Diorit (248), diabas (249)
Granitporhir (253), gabro (254)
Horzsakő (260), homokkő (271)
Malomkő porhir (252), melaphir (264)
Szurokkő (255—256)
Trachit (261—262), trachitbazalt (263)
Zöld kő (258—259).

*i) Szemléltetésre kevésbé használható
darabok.*

Arsenérczek 7 drb. (285), antimonit
16 drb. (283)
Konyhasó, 2 kristály (275), kövületek
20 drb. (284), Kőzetek 30 drb. (286)
Mészköfélék 59 drb. (276—277).
Ólom- és zinkérczek 19 drb. (281)
Quarzfélék 33 drb (278)
Rézérczek 18 drb (280)
Salicátok 14 drb (279)
Vasérczek 23 drb. (282). Meg nem
határozott tárgyak 40 drb. (287-289)
Kristály mintak fából.

**D) Természettudományi
képes könyvek.**

Ahles dr., Die wichtigsten Handels-
pflanzen in Wort und Bild.
Berge, Schmetterlingsbuch.
Calver, Käferbuch.
Friedrich C. G., Naturgeschichte der
Vögel.
Lorinser, Die wichtigsten essbaren und
giftigen Schwämme.
Schubert, Az állatország természettudományja.
Schubert-Borbás, A növények termé-
szettudományja.

IV. Testgyakorlat.

1 dob réztesttel és szíjjal

| 2. Trombita.

V. Ének.

1 hegedü.

Felső kereskedelmi iskola.

Földrajz—Történet.

1. Kogutovitz, Magyarország fali térk.
2. " " Európa " "
3. " " Afrika " "
4. Gönczy-Berghaus, Ázsia " "
5. " " Éjszak-Amerika f. t.
6. " " Dél-Amerika " "
7. " " Osztr.-m. mon. " "
8. " " Ausztrália " "
9. " " földgömb 32 $\frac{c}{m}$
10. Klement, Az oszt.-magy. monarchia vasuti térképe
11. Helmár Ágost, A magyar birodalom 888-tól 1849-ig
12. Brozik-Kogutovitz, Európa a francia forradalom és Napoleon korában
13. Cherven-Kogutovitz, Európa a keresztes hadjáratok idejében
14. Márki-Kogutovitz, Európa a népvándorlás korában.

Mennyiségtan.

1. 1 drb. körző
2. 2 drb. fejesvonalzó, 1 drb. beszerzendő.

Természettan.

A) Általános tulajdonságok kimutatására.

1. Higanysajtó
2. Fügő ón.

B) Statika és dinamika.

1. Súlypont idom 8 drb.
2. Archimedes-féle csigasor 1 áll.
3. Közöns. csigasor súlyokkal 1 ványon
4. Csigák 4 drb.
5. Emeltyű állványon
6. Erők egyenközényc
7. Lejtő sík fokivvel
8. Tizedes-mérleg minta fából
9. Hengerkerék
10. Éles csavarminta
11. Lapos "
12. Centrifugal gép 5 mellékkészüllettel
13. Mérleg súlyokkal
14. Daguim ütköző gép
15. Keresk. gabona-mérleg
16. Galilei-féle lejtő.

C) Hígyugtanhoz.

1. Közlekedő csövek állványon
2. Szökőkút [meghajlitott tölcser]
3. Sűrűségmérő 2 drb.
4. Hígyugtani mérleg az „Archimedes-féle törvény“ kimutatására
5. Készülék a felfelé való nyomás kimutatására
6. Hajcsövek
7. Készülék a nyomás egyenletes terjedésének kimutatására
8. Brahma-sajtó, üvegminta
9. Segner kerék
10. Üvegkád
11. Pascal készülék f. 20—100%
12. Vízszinmérő
13. Areométer, 7 drb. [1. 3 sűrűségmérő 2 drb.]
14. Hengerüveg 2 drb.

D) Légnyugtanhoz.

1. Légszivattyú
2. Szivornya
3. Szögshivornya
4. Esőcső
5. Magdeburgi féltekék
- 6.) Légsúlymérő 2 drb.
- 7.)
8. Fecskendő
9. Közönséges kút üvegből
10. Heron labdája
11. Légszivattyú
12. Tűzfecskendő, kettő.

E) Légmozgástanhoz.

1. Wéber-féle gőzgép minta
2. Kis- " " "

F) Hőtlanhoz.

1. Hőmérő 2 drb.
2. Ingenhous készülék.

G) Fénytanhoz.

1. Domboru lencse
2. Homoru "
3. 4. Fénytörő hasáb crownüvegből, álló
5. Caleidoscop
6. Achromatikus lencse
7. Turmalin-fogó
8. Távcső minta 4 drb., 1 javítani
9. Kettős pát izl. [Romb.]
10. Az emberi szem mintája
11. Müller-féle fénytörési készülék

12. Müller-féle visszaverődési készülék
13. Tükör, állványon
14. Homorú tükör
15. Microscop, 3 tárgy- és 3 szemlencsével
16. Tárgylemez, 15 drb.
17. Fedőlemez, 10 drb.

H) Hangtanhoz.

1. Hangvilla 2 drb. Cis. c.
2. " " C. állványon
3. Polychord.

I) Delejességhez.

1. Delejkő természetes
2. Delejpálca
3. Delejpátkó horgonynyal
4. El- és lehajlási tű
5. Mágnesrúd.

J) Dörzsvillanyossághoz.

1. Üvegrúd, 2 drb.
2. Villanyos kettős inga
3. Wintergép, gyűrűvel, szikrahuzóval
4. Harangjáték
5. Electrophor
6. Leydeni palaczk,
7. Franklin tábla
8. Electroscop
9. Pecsétviasz pálca
10. Készülék a villamos kísérletekhez
11. Faraday sapka
12. Megosztási készülék, Riess szerint
13. Coulumb készüléke, félgömbökkel
14. Villanyos golyótáncz
15. Szigetelő zsámoly.

K) Galvanismushoz.

1. Grenet-féle telep
2. Galvanoplastikai készülék, Jacoby szerint
3. Rummkorff szikraindító
4. Geiszler-féle cső, 6 drb.
5. Bevezetési készülék, Neef kalapácsal
6. Forgató készülék
7. Telephon [2 cső] elavult
8. Mikrophon
9. Tűtávíró irányváltoztatóval
10. Vezető sodronyok
11. Leclancher elem
12. Stöhrer fényszabályozó
13. Szén csúcsok
14. Hővillany-láncz
15. Villany sokszorozó Nobili-féle
16. Legujabb dynamó gép
17. Morse távíró billentyük
18. Amper állvány
19. Refractor a Stöhrer készülékhez
20. Chromsavas batteria
21. Inductio sodronytekercs.

Vegytan.

A) Készülékek.

1. Állvány vasból, burettáknak	1 drb.
2. " " " kisebb	1 "
3. " Bunsen-féle	
4. " fából	1 drb.
5. Aczélmozsár	1 "
6. Aspirátor, Liebig-féle	1 "
7. Bunsen-féle, szénsav meghatározó	1 "
8. Burette üvegcsapok	2 "
9. " Gav. husse-féle	2 "
10. " Bunte-féle gáz	1 "
11. Berzelius lámpa	1 "
12. Borszesz " üvegből	2 "
13. " " bádogból	1 "
14. Chlorcalium cső	2 "
15. Dugaszkés	1 "
16. Durranó gáz csepp, angol	1 "
17. Dugó furó 2 sorozat	1 "
18. " " élestő	1 "
19. Delejpatkó	1 "
20. Dörzscsésze achat-ból	1 "
21. Epruvetta	60 "
22. Eudiometer	1 "
23. Eprouvetta fogó	1 "
24. Főző hengerüveg	25 "
25. Fresenius-féle szárító	1 "
26. Furó cső	3 "
27. Fújtató asztal	1 "
28. Fémmetsző	1 "
29. Fújtató bőrből	1 "
30. Franciaia csavarhuzó	1 "
31. Fatálcza	1 "
32. " cizinkbevonattal	1 "
33. Gázfejlesztő palaczk	
34. Guttapercha sodrony	1/2 m.
35. Hűtő kigyócsöves	1 drb.
36. Higanykád, porcellán	2 "
37. Hestégely	7 "
38. Homokfürdő	2 "
39. Hid üvegekádhoz, zinkből	2 "
40. Harapófogó	1 "
41. Káli üveg, Liebig-féle	1 "
42. Kautsuk dugó	15 "
43. " cső	2 m.
44. Kobalt üveg	1 drb.
45. Kristályosító edény	3 "
46. Kalapács	1 "
47. Lou. bik főző	17 "
48. " szedő	1 "
49. " üvegdugóval	1 "
50. Óra üveg	6 "
51. Óra rugó	2 "
52. Olló	2 "
53. Palaczk, közönséges	20 "
54. Porcellán cső	2 "
55. " csésze	15 "
56. " tégely	12 "
57. " dörzs csésze	2 "

58. Pipetta	2 drb.	11. Ammon hydrolyd-oldat	2000 gr.
59. Patens Ligroin fuvó-lámpa	1 "	12. " chlorat. puriss	500 "
60. Pincette platina hegygyvel	1 "	13. " molybdaenicum	100 "
61. Porüvegek, dugóval	65 "	14. " nitric. puriss	250 "
62. Próbakő	1 "	15. Aeter	500 "
63. Reagensüveg, kösz. dugós	31 "	16. Bromum	200 "
64. Retorta	3 "	17. Barnako	250 "
65. Ráspoly	4 "	18. Barium chloratum	250 "
66. Reverberkályha	1 "	19. Cuprum sulfic puriss	1000 "
67. Szaru kanál	1 "	20. " oxidat "	250 "
68. Sodrony 3 szög	3 "	21. " bichlorat "	250 "
69. Sodrony háló	2 "	22. Carbo ossium depur. hum.	500 "
70. Szorító csap	1 "	23. Cobaltum nitricum	100 "
71. Tányéros mérleg, sulyokkal	1 "	24. Calcium clorat. pur. fuss.	
72. Tölcsér, üvegből	6 "	alb.	500 "
73. " biztosító	3 "	25. Carbonium sulfuratum	750 "
74. " választó csappal	1 "	26. Czinober	200 "
75. Tégely vasból	2 "	27. Folyó pát	1000 "
76. " Bessemer aczélból	3 "	28. Ferrum sulfuric. exidul pur.	1000 "
77. " ezüstből fedővel	17·9 gr.	29. " chloratum	1000 "
78. " platinból "	16·9 "	30. " " purum	250 "
79. Tollkés	1 drb.	31. " pulveratum	500 "
80. Tégelyfogó	2 "	32. " sesquichloratum	250 "
81. Tartó a vasállványhoz	2 "	33. Ferrid kalium cyanatum	750 "
82. Üvegcső thüringiai	2·5 gr.	34. Forrasztó szén	9 drb.
83. " káli	1/2 "	35. Hydrargirum bichlerat pulv.	150 gr.
84. " közönséges	1/2 "	36. " sulfuric oridatum	150 "
85. " pácziák	3 drb.	37. " nitricum	150 "
86. " lemez	2 "	38. " oxidat flavum	500 "
87. " csapok	4 "	39. Higany	2500 "
88. " kád	1 "	40. Jodium resublimatum	75 "
89. " henger	3 "	41. Kálium chloric. puriss, crist.	250 "
90. " bura	2 "	42. " nitric "	750 "
91. " gazometer fémész.	2 "	43. " jodat "	100 "
92. " tabla, keretben	1 "	44. " bisulfuricum "	200 "
93. " pohár, dugóval	12 "	45. " jodicum "	100 "
94. U alakú cső	2 "	46. " hydric "	50 "
95. Vízfelbontó készülék	1 "	47. " cyanat "	250 "
96. Vízfürdő bádogból	1 "	48. " fém "	25 "
95. Vizedény	1 "	49. " carbon. "	250 "
98. Vegyi hőmérő	2 "	50. " chloratum "	250 "
99. Vízfürdő rézből	1 "	51. " tartaricum "	500 "
100. Vaskanál hosszú nyelű	1 "	52. Liquor natri silicic "	500 "
101. Vegyszereti mérleg	1 "	53. Lukmus, tiszta	150 "
102. " mérleghez plat. sulyok	1 "	54. Manganum sulfuric cryst	250 "
103. Wulf-fele palaczk	4 "	55. Magnesium szulaz	5 "
104. Fújtató asztal		56. Natri. hydric. pur. II. alk. clep.	250 "
105. Csőkályha		57. Natrium chlorat puriss	1000 "
106. Epróvetták.		58. " sulfuric " ciss.	250 "
		59. " sulfurat "	250 "
		60. " biberacium puriss	200 "
		61. " sulfuros. pur. cryst.	100 "
		62. " phosphoricum	250 "
		63. " fém	250 "
		64. " nitricum	250 "
		65. " carbonic. cryst.	1000 "
		66. " nitroprussium	20 "
		67. Nicolum sulfuric. puriss.	250 "
		68. Oleum therebinthinae	750 "
		69. Phosphorus in bacillis	250 "
		70. " a morphus	250 "

B) Anyagok.

1. Acidum sulfuric, puris	1000 gr.
2. " " fumans	2000 "
3. " hydrochloricum	1000 "
4. " nitricum.	1000 "
5. " " nitrosium	1000 "
6. Acidum acetic puriss, glac.	500 "
7. " chrohnicum	115 "
8. " tanicum pulv.	250 "
9. " phosph.	200 "
10. Alkohol absolut	500 "

71. Plumbum oxidat puriss.	250 gr.
72. „ acet cum tubas	250 „
73. „ metall	500 „
74. Platinalemez, vékony	2 „
75. „ huzal	2 „
76. „ szivacs [34 1 93]	
77. „ chlorid	1/2 „
78. Stibium metallicum	100 „
79. „ sulfurantum	250 „
80. Stanum chloratum puriss	250 „
81. „ metall	250 „
82. Soda bicarbona	500 „
83. Vaspor, vegytiszta	500 „
84. Zincum chlorat, pur. sicc.	250 „
85. „ gramulat depur	1500 „
86. „ pulveratum	250 „
87. Argentum nitric. puriss.	20 „
88. „ metalle	5 „
89. Arsenicum trisulfurat	250 „
90. „ fém	500 „
91. Arany-lemez	1/2 „
92. „ sodrony	3/4 „

Áruismeret.

1. Bőr.

1. Gyűjtemény, 30 féle.

2. Cukor.

1. Czukorgyári termékek, 15 féle
2. Szőlő cukor.

3. Elvezeti cikkek és fűszer.

1. Anizs közönséges
2. „ csillagos
3. Boróka
4. Cacao
5. Cassia-fahéj
6. Dohány-magvak
7. Fahéj
8. Fehér bors
9. Fekete bors
10. Flores Calendula
11. Gyömbér, 2 féle
12. Hosszu bors
13. Kávét, 11 féle
14. Macis virág
15. Sáfrány
16. Szegfűszeg
17. Thea
18. Vanília.

4. Egyéb szerves vegyi készítmények.

1. Amyl alkohol
2. Buza keményítő
3. Carbol sav
4. Celluloid, 2 féle
5. Enyv

6. Gelatin, 2 féle
7. Herc só
8. Natrium acetac
9. Pikrin sav
10. Rizskeményítő, 8 féle
11. Sagó
12. Sárga-vér lugsó
13. Stearin sav.

5. Fa.

1. Hazai fanemek gyűjteménye 36 féle.

6. Fonatok fából.

1. Legyező pálmából, 3 féle
2. Spanyolnád fonáshoz, 3 féle.

7. Gabonancmüek.

1. Árpa, 2 féle
2. Buza, 3 féle
3. Durra
4. Köles
5. Maláta csira
6. Pohánka
7. Rizs, 5 féle
8. Rozs, 2 féle
9. Tengeri, 6 féle
10. Zab, 2 féle.

8. Gyanta és gummifélék.

1. Aszfalt
2. Copal
3. Dammar
4. Ebonit
5. Fehér szurok
6. Gumí Arabicum
7. Gutta percha
8. Gummizott asbest áruk
9. Kámfor
10. Kolofonium
11. Kaucsuk [nyers, hengerelve, köz.]
12. „ csöminták
13. „ aczél betéttel
14. „ gyűjtemény, 50-féle
15. „ nyers, 5-féle
16. Kaucsukkal bevont vitorlavászon
17. Para kaucsuk
18. Sellak
19. Szőnyegminta, 6 féle.

9. Gyógy- és illatszerek.

1. Aloe
2. Borkő
3. „ sav, 3-féle
4. Füge gyökér
5. Manna
6. Radix Calami
7. „ Gentianal
8. Salicyl sav

9. Semen Lycopidii
10. Sulfur. Chinin
11. Tömjén.

10. *Kerti veteményes magvak.*

1. Borsó, 3 féle
2. Czékla
3. Czukorrépa
4. Kalarabé
5. Káposzta
6. „ „ kel
7. Kömény
8. Pasternak
9. Paprika
10. Paradicsom
11. Petrezselyem
12. Retek
13. Saláta
14. Sárga répa
15. Spárga
16. Spinat
17. Vöröshagyma
18. Zeller.

11. *Olajok és lakkok.*

1. Bórlakk
2. Terpentin olaj
3. Carbolineum
4. Copallak
5. Damarlakk
6. Gépolaj
7. Glycerin
8. Halzsír
9. Ibolya essentia
10. Keserü mandula olaj
11. Kömény „
12. Len „
13. Leeci-táp „
14. Len firnis „
15. Ligroin „
16. Merino gyapju „
17. Oliv „
18. Szarvas-aganec „
19. Terpentin
20. „ firnisz
21. Vass lakk.

12. *Olajos magvak.*

1. Kender
2. Len
3. Mák. 2 féle
4. Napraforgó, 2 féle
5. Nyári repce
6. „ őszi
7. Riczinus
8. Sinapisalba
9. Téli káposzta repce.

13. *Petroleum termékek.*

1. Amerikai petroleum
2. Kátrány fedél-lemez
3. Nyers benzín
4. Orosz petroleum
5. Paraffin
6. Egyéb petr. term., 9 féle.

14. *Papir.*

1. A papirgyártás fokozataihoz, gyűjtemény, 8 pld.
2. Fapapir termékek, 5 féle
3. Fenyőfatorzs papirgyártáshoz, 2 f.

15. *Szerves festékek és cserző anyagok.*

1. Alkanna gyökér
2. Anilin viola
3. Berlini kék
4. Berzsenyfa
5. „ „ extractum
6. Cochenille
7. Fernambuk fa
8. Fuchsin
9. Gallus allepo
10. Gummi gutti
11. Grünspan
12. Indigó, 5 féle
13. Kurkuma gyökér, 2 féle
14. Quercitron
15. Súska
16. Sárga fa
17. Santal fa
18. Vallenoa.

16. *Egyéb szerves nyers term.*

1. Brazíliai dió
2. Elefánt csont
3. Igaz gyöngy, 10 féle
4. Kokus dió
5. Kő dió
6. Korall [nemes]
7. Parafa
8. Szivacs
9. Szappan gyökér
10. Tapló
11. Tengeri fű
12. Viasz
13. „ hólyag.

17. *Szervellen festékek.*

1. Cinober
2. Chrom sárga
3. „ „ zöld, 2 féle
4. Grafit, 2 féle
5. Hollandi ólomfehér
6. Kremsi fehér „

7. Minium
8. Smalte, 2 féle
9. Zinkfehér.

18. Szervetlen sók.

1. Chlorcalium
2. Gypsz
3. Gálicz, 3 féle
4. Kénsavas vasoxid
5. Kalium bichromat
6. Ólom salétrom
7. Salétrom
8. Salmiak
9. Timsó.

19. Szervetlen vegyi termékek.

1. Antimon
2. Barna kő
3. Folyó pát
4. Kova sav
5. Kénvirág
6. Kénrudak
7. Kénszalag
8. Kénkristályok, 2 féle
9. Kazánkövek
10. Ólomoxid
11. Ólom
12. Őn
13. Phosphát por
14. Réz hamu
15. Réz por
16. Vas hamu
17. Vaskéneg
18. Vas phosphát [Floridáról]
19. Zink.

20. Szövőanyagok fonalak és szövetek.

1. Bársony szalag
2. Festett szövet minták, 96 féle
3. Finom „
4. Festett juta fonal, 7 féle
5. Gyaratolt juta
6. Gyapju szövetek, 16 féle
7. Juta háncs
8. „ fonal, 7 féle
9. „ zsák, 8 drb.
10. Kender gongyolák, 13 drb.
11. Lenzövetek mintái, 8 féle

12. Mosott nyers gyapju
13. Nyerskender kőrő, 2 cs.
14. Pamut és pamutfonal minták, 12 f.
15. „ „ „ „ 3 rk.
16. „ szövet gyűjtemény, 48 f.
17. „ fonalgyűjt. orsókkal 10 f.
18. Színárnyalatok fokozata túllón
19. Szövő csónak
20. Színfokozat vásznon
21. Selyem szalag, 1 m.
22. „ szövetminták, 18 féle.
23. Szövőszék

21. Takarmány és keresk. növény-
magvak.

1. Baltacim
2. Bükköny, 3 féle
3. Cirok, 2 féle
4. Csaba-ir
5. Lóhere
6. Lucerna, 2 féle
7. Lupinus, 3 „
8. Mohar 2 „
9. Takarmányrépa, 3 féle.

22. Üveg- és agyag-árak.

1. Chamotte téglá, 2 féle
2. Különféle apró üvegtárgyak
3. Zománcz minták agyagablakon 9 f.

23. Vasárak és bányatermékek.

1. Façon vas,	8 féle
2. Kóksz	2 „
3. Kőszén briquette	3 „
4. „ „	3 „
5. Martin vas	2 „
6. Nyers „	2 „
7. Öntött aczél	2 „
8. Puddel vas	
9. „ aczél	
10. Salak a magas kemenczéből.

24. Üvegek.

1. Kisebb köszörült dugós porüveg
204 féle.
2. Nagyobb köszörült dugós porüveg
21 féle.

A) Elemi iskola.

VI.

Tantestület.

Bún Samu, igazgató.

Freund Karolina, okl. tanítónő, az 1. leányosztály tanítónője. Működésének évei 31, ez intézetnél 29.

Halász Jenő, okl. tanító, a 2. fiuosztály tanítója. Működésének évei 11, ez intézetnél 7; az ifj. és tanári könyvtár őre.

Hirschfeld Rezső, az 1. fiuosztály tanítója. Működésének évei 5, ez intézetnél 4.

Kartschmaroff Leon, énektanár, tanította az éneket a 2—4. leányosztályban. Működésének évei ez intézetnél 17.

Kertészné Grünbaum Sarolta, okl. tanítónő, a 4. leányosztály tanítónője. Működésének évei 18, ez intézetnél 17.

Keményné Klein Julia, okl. tanítónő, a 2. leányosztály tanítónője. Működésének évei ez intézetnél 16.

Kondor József, okl. tanító, a 3. fiuosztály tanítója. Működésének évei 43, ez intézetnél 27.

Krámer Lajos, okl. polg. isk. tan., a 4. fiuosztály tanítója, tantszéki jegyző. Működésének évei 22, ez intézetnél 17.

Löwenbach Józsefa, okl. tanítónő, a 3. leányosztály tanítónője. Működésének évei ez intézetnél 24.

Hitoktató:

Treiberics Titusz, róm. kath. lelkész, a róm. kath. tanulók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 2.

Az érdemjegyek magyarázata.

Érdem-jegy	Erkölcsei viselkedésből	Előmenetelből
1	példás	kitünő
2	jó	jeles
3	szabályszerű	jó
4	kev. szabályszerű	elégséges
5	nem szabályszerű	elégtelen

Érdemsorozat.

Elemi leányiskola.

I. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Besz. ért. gy.	Számítan	Írás	Kézimunka
Armuth Stefánia	2	1	1	2	1	1	3	2	3
Bruder Regina ism.	3	4	2	4	2	3	3	3	3
Deutsch Teréz	4	4	5	5	5	4	5	5	5
Flesch Jolán	4	4	5	4	5	4	4	3	4
5 Flesch Szabin	1	1	1	1	1	1	2	2	2
Fleischacker Ilona	2	2	2	4	2	3	4	3	3
Fleischacker Jolán	2	2	2	3	3	3	2	4	4
Frischmann Juliska	2	2	1	1	1	2	2	2	3
Guth Mariska	1	1	1	2	1	1	2	1	2
10 Grünfeld Elza	3	3	4	3	4	3	3	4	3
Gstettner Katinka	1	1	1	1	1	2	2	1	2
Hirschl Jolán	3	3	2	2	3	3	2	4	4
Kohn Erzsi	1	2	1	2	1	2	2	3	3
Kohn Józsa	2	2	1	1	1	2	2	2	2
15 Kohn Margit	1	1	1	1	1	1	2	1	2
Kopstein Frida	1	2	2	3	2	3	3	3	3
Leitner Aranka	4	3	4	3	4	3	3	4	3
Mandlbaum Irén	4	5	5	5	5	5	5	5	5
Pollak Jolán	1	1	1	2	1	2	4	1	3
20 Rabinek Janka	4	5	5	5	5	4	5	5	5
Rechnitzer Mariska	3	4	5	4	5	4	3	4	5
Schlesinger Gizella	3	3	3	3	4	3	1	4	3
Steiner Ilona	2	2	3	4	3	3	4	3	3
Weisz Ida	1	1	1	3	2	3	3	2	2
25 Weisz Ilona	2	2	3	3	3	3	4	3	3
Weisz Márta	1	1	1	1	1	2	3	1	2

Meghalt : Weisz Aranka

II. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Magyar nyelv	Besz. ért. gy.	Német olv.	Számтан	Szépírás	Ének	Kézimunka
Bontz Agatha r. k.	1	3		3*	3	3	2	3	3	3	1	1
Boszkovitz Örzse	1	1	2	2	2	3	2	3	2	3	2	2
Brüll Margit	2	2	3	4	3	3	3	3	2	3	2	2
Deutsch Margit	4	4	3	4	3	4	4	4	4	4	1	3
5 Ehrenstein Paula	2	4	3	4	2	5	5	2	4	3	3	3
Fenyő Mari	2	3	2	3	2	3	3	2	3	3	3	3
Friedmann Gizella	2	3	3	3	2	4	2	3	4	4	3	5
Friedenthal Elvira	3	4	4	5	4	5	5	3	5	4	3	3
Gstettner Lili	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10 Hirschl Róza ism.	1	3	3	4	2	4	3	3	3	4	3	4
Kahn Janka	1	2	2	3	3	4	4	3	2	3		1
Klein Regina	1	3	3	4	2	4	4	3	4	3	3	4
Kellermann Julcsa	4	3	3	3	2	3	3	3	4	4	3	4
Kürschner Mari	1	3	1	5	1	2	4	1	5	1	2	2
15 Krausz Ilona	2	2	3	3	1	3	4	1	2	2	3	2
Mandelbaum Róza	4	4	4	5	4	5	4	5	5	5	4	5
Mayer Marcsa	2	4	4	4	3	5	5	5	4	4	2	4
Neumann Hermina	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Österreicher Anna	1	2	1	3	2	3	2	2	2	2	3	2
20 Ötvös Gábiella	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Pátkai Lujza	1	1	2	2	1	3	1	1	2	2	2	3
Pollák Ilona	3	4	4	4	4	5	4	5	5	4	3	3
Radványi Margit	3	3	3	2	2	3	3	2	2	3	3	4
Rothganz Sári	3	3	3	4	3	4	4	3	4	4	3	3
25 Schlésinger Berta	1	2	1	1	1	2	2	1	1	3	2	3
Schercz Julcsa	2	3	3	4	4	4	3	4	4	4		3
Schreiber Olga	3	3	3	2	1	2	3	1	2	2		2
Spiegel Elza	3	3	3	3	2	3	3	1	2	1	2	1
Steiner Adél	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30 Springer Ilona	1	1	2	3	2	3	2	2	2	2	2	1
Szommer Ida	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Singer Olga	1	3	1	2	2	3	2	2	2	3	1	3
Weisz Ella	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Weisz Aliz	1	2	2	3	1	2	3	1	3	3	2	3
35 Weisz Gizella	3	3	3	2	4	4	3	4	4	4		4
Weiller Mari	4	4	3	5	4	5	4	5	5	4	3	3

*Hittan.

Kimaradt: Bruder Örzse.

III. osztály.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Magyar nyelv	Német olv.	Német nyelv	Számítan	Földrajz	Szépíráás	Rajz	Ének	Kézimunka
	Armuth Janka	2	3	4	4	4	5	5	5	4	4	3	3	2	3
	Berger Margit a)	2	3	4	4	4	5	5	5	4	3	4	3	2	3
	Berger Margit b) •	2	2	2	3	3	3	3	3	4	4	2	2	2	2
	Bontz Renée r. k.	2	2		*2	1	2	2	3	3	2	3	2	2	1
5	Brüll Ilona ism.	3	3	3	2	2	4	3	4	4	3	1	2	1	2
	Deutschberger Ilonka	1	2	2	2	2	4	2	3	4	3	3	3	3	3
	Fleischhacker Irén	1	2	2	3	2	3	3	4	3	3	2	3	2	2
	Fleischhacker Elza	1	3	3	3	2	5	3	5	5	5	4	3	2	3
	Guth Józsa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
10	Guth Margit	1	1	2	2	2	3	2	3	3	3	2			1
	Hamburger Szidónia	1	4	3	4	3	5	3	5	4	5	3	4	3	3
	Holczer Margit	2	2	2	1	2	3	3	4	4	3	2	2	3	3
	Kluger Aranka	2	3	3	3	2	4	3	4	3	4	4	3	3	2
	Krausz Ilona	2	3	2	2	3	4	3	4	3	3	2	2	1	2
15	Kohn Ida	1	2	1	1	1	2	1	3	2	2	3	3	1	2
	Marton Juliska	1	1	1	1	1	2	1	3	1	1	2			2
	Mayer Julcsa	1	3	4	5	3	5	3	5	5	5	4	4	3	2
	Mayerhofer Margit	2	2	2	2	2	3	2	3	3	3	2	2		2
	Méhes Olga r. k.	2	3		4*	2	4	2	3	4	4	3	2	2	2
20	Milhoffer Erzsike	1	2	2	1	1	2	2	3	2	2	1	3	1	2
	Pilczer Ilona	1	1	2	1	1	2	2	3	3	1	3	2	2	1
	Rosenberg Val. ism.	1	2	2	1	1	2	1	2	3	2	3	3	1	3
	Rothgancz Ernesztin	4	4	3	4	3	4	3	4	4	4	4	4	3	4
25	Scherz Teréz ism.	1	3	3	2	3	4	3	3	4	4	3	3	3	2
	Sonnenschein Margit	2	2	2	1	1	3	2	3	3	2	2	2	2	2
	Springer Róza	1	3	4	4	4	4	4	5	5	5	2	2	3	2
	Szabó Erzsike	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Stettler Mariska	2	2	3	1	2	2	2	2	3	1	3	3	3	3
30	Steiner Katalin	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		4
	Viola Margit	2	2	2	2	2	3	2	3	3	3	3	3	2	2
	Weisz Szelina	4	4	4	4	3	4	3	4	4	4	4	4		4

*Hittan.

Kimaradt: Heisler Meláni.

Meghalt: Rosenberg Janka.

IV. osztály.

A tanulók nevei	Érk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Magyar nyelv	Német olv.	Német nyelv	Számítan	Földrajz	Szépíráás	Rajz	Ének	Kézimunka
Adler Lenke	1	2	1	2	1	3	2	3	4	2	2	2	2	2
Armuth Ilona	1	1	1	1	1	2	1	1	3	1	1	1	1	1
Augenfeld Róza	1	4	1	4	3	5	3	4	3	4	4	3	1	3
Barta Jolán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2
5 Bartos Anna r. k.	1	1		*1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	1
Beck Katalin	2	5	2	4	3	5	3	5	4	5	4	4	1	3
Brück Sarolta	1	2	1	1	1	2	1	2	3	2	2	1	1	2
Brüll Malvin	1	3	1	3	1	4	2	4	3	3	3	2	1	3
Buchwald Margit	1	2	2	2	1	3	2	3	3	2	3	2	2	3
10 Deutsch Margit	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	3	2	1	2
Epstein Margit	1	2	1	1	1	3	2	3	3	3	3	2	2	1
Gerstl Gizella	4	5	4	5	3	5	4	5	5	5	3	4		4
Goldstein Etelka	1	3	1	2	1	4	2	4	3	4	4	4	1	2
Gstettner Paula	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2
15 Günser Malvin	2	5	2	4	3	5	3	5	4	5	4	4	1	4
Kertész Gizella	1	2	2	2	2	3	2	3	3	1	4	3	1	3
Krausz Elza	1	2	1	2	1	2	1	2	4	2	1	2	1	3
Löbl Gizella	1	2	1	2	1	4	2	3	4	3	3	3	1	2
Maschankzer Fanny	1	3	1	2	2	4	3	4	4	4	4	4	1	3
20 Neumann Vera Lujza	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	1	2
Rosenberg Erzsi	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	2
Spitzkopf Klára	2	4	2	3	2	4	3	4	4	4	4	4	1	4
Stern Frida	1	2	2	2	2	3	2	2	3	3	4	3		3
Weiler Aranka	1	3	1	3	2	4	3	3	4	4	3	4	1	3
25 Weisz Mari	1	5	2	3	2	5	3	5	4	4	4	4		3
Weisz Karolin	3	5	2	4	3	5	3	4	4	5	4	4	1	4
Weisz Lilli	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2
Viola Erzsi	1	1	2	1	1	2	1	2	2	1	4	3	1	2

*Hittan.

Kimaradt : Récsei Lina.

Elemi fiuiskola.

I. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Hitt. és bibl. t.	Héber olv.	Besz. ért. gy.	Magyar olv.	Számítan	Szépirás
Adler Jenő	1	2	2	3	2	3	3	2
Biach Imre	1	1	2	1	1	1	1	2
Bonyhádi Antal	2	5	5	5	4	5	5	4
Bruder Samu	2	3	3	3	3	2	4	4
5 Brüll Ferencz	2	2	3	2	3	2	3	3
Czwillinger Mór	2	2	3	3	2	3	2	4
Dembicz Márkus	2	1	2	1	2	1	2	3
Deutsch Imre	2	2	1	1	2	1	3	1
Ehrenstein Jenő	1	1	2	1	1	1	2	2
10 Epstein Benő	2	2	2	2	2	1	3	3
Fischer József	2	1	1	1	2	1	1	2
Gärtner Sándor á. h.	1	1	*3		1	1	1	1
Grosz Ernő	1	2	3	3	2	2	2	3
Grünfeld Béla	1	1	1	1	1	1	1	2
15 Grünwald Elek	1	1	1	1	1	1	1	2
Halász Pál	1	1	1	1	1	1	1	1
Hán Lajos	3	5	5	5	5	5	4	4
Handelsmann Ferencz	1	1	1	1	1	1	1	1
Herczog Márton	2	2	2	2	2	2	3	3
20 Hirschler Jenő	1	1	1	1	1	1	1	2
Kaufmann Károly	2	3	4	3	3	4	3	3
Kemény Gábor	1	1	1	1	1	1	1	1
Király Béla	2	2	2	2	2	2	3	3
Krausz József	1	1	1	1	1	1	2	2
25 Lenkei Kálmán	2	3	3	3	2	4	3	3
Mayer József	1	2	2	3	3	3	4	3
Maray Géza r. k.	2	2	*5		2	3	4	3
Mauthner Andor	1	1	2	1	1	1	3	1
Pollak Jenő	1	2	2	1	2	1	1	3
30 Rabinek Dezső	2	3	3	3	3	4	3	3
Reichenfeld Jenő	1	1	1	1	1	1	1	2
Rosenberg Lajos	1	2	2	2	1	2	2	2
Singer Lipót	2	2	2	2	2	2	2	2
Stern Lajos	2	2	2	1	2	1	1	2
35 Spiegel Ernő	2	3	3	3	3	4	3	3
Schlesinger Zoltán	2	5	5	5	4	5	4	4
Schreiber Zoltán	2	2	2	2	2	1	3	4

*Hittan.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Hitt. és bibl. t.	Héber olv.	Besz. ért. gy.	Magyar olv.	Számítan	Írás
	Schütz Rezső	3	5	5	5	5	5	4	4
	Wellisch Jenő	1	1	2	1	2	1	2	2
40	Weszeli László	2	2	3	3	3	2	2	3
	Weltner Jenő	3	4	3	4	3	4	3	3
	Weisz Imre	2	2	2	2	2	2	3	1
	Weisz Miksa	2	3	3	3	3	3	3	4
	Weiszenstern Gyula	2	2	3	3	2	2	2	4
45	Viola Jenő	2	2	2	3	2	3	4	3

Kimaradt : Friedländer Alfred, Hirschel Gyula.

II. osztály.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Bibl. tört.	Héber olv.	Bibl. ford.	Besz. ért. gy.	Magyar olv.	Magyar ny.	Német olv.	Számítan	Szépírás
	Barta Ferencz	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Beck Károly	1	2	2	3	2	2	1	3	2	2	2
	Bettlheim Pál	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1
	Blumenschein Rezső	1	1	1	2	2	1	1	2	1	2	2
5	Dick Zsigmond	1	1	2	2	2	2	2	3	2	2	3
	Eisinger Elemér	2	2	4	2	4	2	2	3	2	1	2
	Fischer Ernő	1	1	1	1	1	1	1	2	2	3	2
	Fleischhaker Béla	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
	Flesch Jenő	2	2	4	1	2	3	1	3	2	4	2
10	Friedenthal Károly	2	2	2	2	2	2	2	4	2	3	1
	Frischmann Márton	2	3	2	2	2	3	3	4	3	3	2
	Grosz József	2	3	2	3	4	3	2	3	3	3	3
	Guttentag Imre	2	3	2	2	2	4	2	4	4	4	3
	Günsberger Ferencz	1	2	2	2	2	2	2	3	3	1	3
15	Hahn Albert	2	5	4	3	4	4	2	5	3	5	2
	Kaufmann Rezső	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2
	Kohn Emil	1	2	3	3	2	2	1	4	3	2	3
	Kohn Ernő	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1
	Kohn Hugó	1	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2
20	Korein László	3	4	4	3	4	3	3	5	4	4	3
	Krausz Jenő	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Bibl. tört.	Héber olv.	Bibl. fordít.	Besz. ért. gy.	Magyar olv.	Magyar ny.	Német olv.	Számítan	Szépíráás
	Leszner Sándor ism.	2	3	4	3	3	3	4	3	3	3	3
	Lusztig József	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2
	Mayerhofer Kálmán	2	4	4	1	4	3	3	5	4	3	3
25	Neumann Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Neumann Rezső	2	3	3	3	4	3	2	4	3	4	1
	Palugyay Ferd. r. k.	2	4	*4			3	3	5	3	4	3
	Pillitz Ernő	1	2	1	3	3	2	3	3	3	3	2
	Pollák Andor	2	3	3	3	4	3	3	4	3	4	3
30	Pollák Miksa	1	3	3	3	4	3	3	2	3	3	2
	Rabinek Jenő	2	3	4	3	4	3	2	4	4	4	2
	Rosenberg Rezső ism.	2	3	3	2	3	3	2	3	3	3	2
	Rosenthal Gyula	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2
	Schütz Manó	2	2	2	3	4	3	3	2	4	2	1
35	Sohn József	1	2	2	1	1	3	1	3	3	2	1
	Steiner Ede	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	4
	Steiner Miksa	2	4	4	2	5	3	3	5	2	3	3
	Stern Jenő idb. ism.	2	4	2	2	3	3	2	5	2	3	2
	Stern Jenő ifj.	2	4	4	3	4	3	3	5	3	3	3
40	Stern Sándor	2	2	3	3	3	3	1	4	3	4	3
	Szabó Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	Türk Lajos	2	4	4	2	3	3	3	4	2	4	2
	Weisz Jenő	1	2	2	2	2	2	3	3	4	2	2
	Wittenberg Ottó	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	3

*Hittan.

Kimaradtak : Récei Lajos, Spitzer Ernő, Ungár Leó.

Magántanulók : Fleischmann Imre, Kovács László.

III. osztály.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibl. fordít.	Bibl. tört.	Magyar olv.	Magyar ny.	Német olv.	Német nyelv	Számítan	Földrajz	Szépíráás	Rajz	Torna
	Berger Sándor	3	5	3	4	5	3	5	3	5	4	5	3	4	3
	Breiner Elemér	3	4	3	4	4	3	4	4	4	4	4	3	3	2
	Buchwald Miklós	2	4	3	3	3	3	4	3	5	4	4	3	3	2
	Dembicz Ármin	3	5	3	4	5	3	4	3	5	5	5	3	3	3
5	Deutsch Jenő ism.	3	4	3	4	4	3	4	3	4	4	4	4	4	3

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibl. fordít.	Bibl. tört.	Magyar olv.	Magyar ny.	Német olv.	Német nyelv	Számtan	Földrajz	Szépíráás	Rajz	Torna
	Engländer György	3	3	3	3	4	2	3	3	4	3	3	3	2	2
	Eppinger Lajos	2	3	3	3	3	3	4	3	4	3	2	3	2	3
	Eppstein Vilmos	3	4	3	3	4	3	4	3	5	4	4	4	3	2
	Fried József	2	4	4	3	2	3	4	3	3	4	3	3	4	2
10	Friedländer Henrik	3	5	3	4	4	3	5	3	5	4	5	4	3	3
	Friedmann Jenő	3	3	3	3	4	2	4	3	4	3	3	3	3	2
	Frischmann József	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3
	Frommer Ernő	2	3	3	2	3	2	3	3	2	3	3	2	3	2
	Frommer Pál	3	3	3	3	3	2	4	3	4	4	3	4	3	2
15	Gottreich Izsó	3	5	3	4	3	3	5	3	5	5	3	4	3	3
	Grünbaum Dezső	3	4	3	3	3	3	4	3	4	4	4	4	3	3
	Grünbaum Lajos	3	4	3	4	4	3	3	3	4	4	4	3	3	2
	Guttman Imre	2	2	2	2	2	2	3	2	2	1	3	3	2	2
	Hirschl Henrik	2	4	4	3	5	3	5	3	4	4	3	3	3	3
20	Jusztusz Béla	3	4	3	4	3	3	3	3	4	4	4	2	3	3
	Kaufmann Jenő	3	4	3	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3
	Kertész Imre	2	3	3	2	3	2	3	2	2	2	3	2	3	2
	Klein Rezső	2	4	2	3	3	4	3	4	3	2	3	3	2	2
	Krausz Árpád	2	4	3	3	4	2	3	3	5	3	4	3	3	3
25	Krausz György	2	3	3	2	2	2	3	3	3	5	4	2	3	2
	Krausz Samu	3	5	3	4	3	3	5	3	4	5	5	4	4	3
	Kreisler Jakab ism.	4	4	4	4	4	3	4	3	5	4	4	4	3	3
	Kuttner Lajos	2	5	3	3	5	3	4	3	5	5	4	4	3	3
	Láng Béla	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
30	Leitner Zoltán	4	5	4	5	5	4	5	4	4	5	5	4	4	3
	Ország József	2	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	3	3	2
	Rosenberg János	2	3	2	3	2	2	3	2	3	4	3	3	2	2
	Sattler Sándor	2	2	2	2	2	2	3	2	3	3	2	3	2	2
	Szeidmann Ernő	2	3	3	1	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2
35	Schreiber Rezső	3	3	3	4	2	2	3	3	4	4	3	4	3	3
	Stern Manó	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3
	Steiner Pál ism.	4	5	3	4	4	3	5	3	5	5	4	4	4	3
	Telemann Fülöp	2	3	3	3	2	2	3	3	3	4	3	3	2	2
	Spitzkopf Károly ism.	3	4	3	4	4	3	4	3	5	4	5	3	2	3
40	Weisz Béla	2	4	3	3	3	3	5	3	4	4	3	3	3	3
	Weisz Jenő	3	5	3	5	5	4	5	4	5	5	5	4	2	3
	Weisz Sándor	2	3	3	3	3	2	3	3	3	4	2	3	3	2
	Zwieback Lajos	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3	2

Kimaradtak: Markusz Adolf ism., Neufeld Mór, Reiter Károly.

Meghalt: Dukász Jenő.

IV. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viscet	Szorgalom	Héber olv.	Bibl. ford.	Bibl. tört.	Magyar olv.	Magyar ny.	Német olv.	Német nyelv	Számítan	Földrajz	Szépíráás	Rajz	Torna
Beck Jenő	3	4	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	3
Berger Miksa	2	4	3	3	3	3	4	3	4	4	4	2	2	2
Berger Sándor	2	1	1	1	1	1	3	1	2	2	2	3	3	2
Breiner Imre	2	3	2	3	3	3	3	3	4	3	3	3	2	2
5 Buksz Bernát	3	4	3	4	4	3	4	4	4	5	5	3	4	3
Dominus Kornél	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	3	3	2
Fleischhacker Imre	1	1	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2
Fried Imre	2	2	3	2	3	3	3	3	3	2	2	3	3	2
Friedrich Miksa	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	3	3
10 Friedländer Richárd	2	3	2	2	3	3	1	2	2	3	2	2	2	2
Goldberger József	3	3	3	3	3	3	4	3	4	3	4	4	3	3
Gross Dezső	3	4	3	4	4	3	4	4	4	4	5	3	3	3
Heisler József	1	2	2	2	2	2	3	3	3	2	3	3	2	2
Holzer Jenő	3	5	4	5	5	4	5	4	5	5	5	4	4	4
15 Kohn Ernő	3	4	3	4	4	3	4	4	4	5	4	3	3	3
Kohn József	1	1	2	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2
Korein Sándor	3	4	3	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	3
Krausz Aladár	2	2	2	2	2	2	3	3	4	2	2	3	3	2
Lengyel József	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
20 Marton Vilmos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Maschankzer Jenő	4	4	4	4	4	4	5	4	5	5	5	4	4	4
Neu Béla	1	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	2
Neufeld Pál	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1
Österreicher József	3	3	3	3	3	3	4	3	4	3	4	3	3	3
25 Pollák Sándor	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	2	2	2	2
Rechnitzer Zsigmond	3	3	3	3	3	3	4	3	4	2	4	1	2	2
Rosenberg Elek	1	1	2	3	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2
Scherz Andor	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	3	2	1
Seidmann Leo	2	3	3	3	3	3	3	3	4	3	4	3	2	2
30 Sonnenschein Rezső	2	3	3	2	2	2	3	3	4	2	4	3	3	2
Springer József	2	3	3	3	3	2	3	3	4	3	3	3	2	2
Steiner Jenő	4	4	3	4	4	3	4	4	5	5	5	4	4	3
Szigeti Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Toch Ernő	2	2	2	3	2	2	3	2	3	2	3	2	2	1
35 Villányi István	2	2	2	3	2	2	3	2	3	2	3	3	3	2
Wamberger Pál	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	3	2	1
Weber Mór	2	2	2	2	2	3	4	3	4	3	3	3	3	2
Weisz Lajos	3	3	3	4	4	3	4	3	4	4	4	3	3	3
Weizenstern Lajos	3	3	3	3	4	3	4	3	4	3	5	3	3	3
40 Woiticz Leó	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1

Kimaradtak: Brüll Zsigmond ism., Ungár Imre.

B) Polgári iskola.

VIII.

Tantestület.

Bún Samu, igazgató, tanította a 4. osztályban a mértant és szépírást.

Alpár Mór, polg. iskolákra képesített rendes tanár, okl. torna-tanár, a földrajzi tanszerek öre, a tantestület jegyzője, tanította a német nyelvet az 1—4., a földrajzot az 1., 3. és 4., tornát az 1—4., mértani rajzot a 3. és 4., szabadkézi rajzot és mértant a 3. osztályban. Működésének évei 19., ez intézetnél 18.

Hirschfeld Rezső, tanította a szépírást az 1. 2. és 3. osztályban.

Kellert Lajos, rendes tanár, tanította a hittant és számtant az 1—4., a természettant a 4., a szabadkézi rajzot az 1. és 2. osztályban. Működésének évei 37, ez intézetnél 33.

Kertész József, polg. iskolákra képesített rendes tanár, tanította a magyar nyelvet az 1—4., a történelmet a 3. és 4., a földrajzot a 2., az éneket az 1—4., a mértant és mértani rajzot az 1., a szabadkézi rajzot a 2. osztályban. Működésének évei 15, ez intézetnél 11.

Somosi Vilmos, középiskolákra képesített tanár, a természetrajzi és természettani tanszerek öre, tanította a természetrajzot az 1., 2. és 3., a mértant és mértani rajzot a 2. osztályban, tanít ez intézetnél 8 év óta.

Szirtes Henrik, középiskolákra képesített rendes tanár, tanította január 17-éig a mértant, mértani és szabadkézi rajzot az 1—4., a szépírást a 4. osztályban.

Hitoktatók:

Treiberics Titusz, róm. kath. lelkész, a róm. kath. tanulók hitoktatója.

Seregély Dezső, ev. ref. lelkész, az ev. ref. tanulók hitoktatója.

Az érdemjegyek magyarázata.

Érdem-jegy	Erkölcsei viseletből	Előmenetelből
1	dicséretes	kitünő
2	jó	jeles
3	tűrhető	jó
4	szabálytalan	elégséges
5	rossz	elégtelen

IX.

A polgári iskola tanterve.

1. Magyar nyelv és irodalom.

a) A nyelvtan alapos ismerete és azon jártasság megszerzése, hogy a tanuló oly tantárgyakról, melyek tapasztalata és tanulmányai körébe esnek, világosan és szabatosan tudjon szólni és stiláris ügyességgel írni.

b) Irodalmi művek olvasásán és fejtegetésén alapuló ismerete a magyar irodalom fejlődésének.

I. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Elbeszélő prózai és költői olvasmányok, különösen a népese, népmonda, magyar történeti monda, a klasszikus mythosz és néprajz köréből.

Értelmes és kellően hangsúlyozott olvasás; az olvasmányok tartalmának megmagyarázása, ugyancsak az olvasmányok tartalmának szabadon való elbeszélése; könyv nélkül való versek szavalása.

b) Nyelvtan: Egyszerű mondat és mondatrészek, fő- és mellékmondat megkülönböztetése. — Mondattani alapon a teljes alaktan, tekintettel a hangtani módosulásokra. — Szóképzés, gyakorlatilag szócsoportok egybeállításával; az előképzők.

c) Kéthetenkint legalább egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat. Ez által főleg a nyelvtant és a helyes írás gyakorlását kell szem előtt tartani; a föladat fölfogására a gyermeket az iskolában élő szóval gondosan elő kell készíteni.

Tankönyv: Hoffmann Mór, m. olvasókönyv I., Deme K., magyar nyelvtan. — Tanár: Kertész József.

II. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Olvasmányok és azoknak feldolgozása, mint az I. oszt.

b) Nyelvtan: Összetett szerkezetű mondatok taglalása és szerkesztése; mellé- és alárendelt mondatok viszonyának ismertetése. A szókötés (a határozók, úgynevezett igekiegészítők tana). Szóképzés. Synonymák egybeállítása és magyarázata az olvasmány alapján.

c) Kéthetenként egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat, mely által a nyelvtan gyakorlásán kívül a feladatot ki kell terjeszteni az olvasmány egyes részleteinek vagy a költői elbeszélés tartalmának — miután azt az iskolában szabad szóval elmondták — írásban való előadására is.

Tankönyv: Hoffmann Mór, m. olvasókönyv, II., Deme K., m. nyelvtan. — Tanár: Kertész József.

III. osztály, hetenkint 4 órán.

a) Egészet alkotó történelmi olvasmányok, pl. Szalay László: A tatárjárás Magyarországon 1241—43-ban. Elbeszélő költemények.

b) A magyar nyelvtan rendszeres áttekintése. A hangsúlyos vers ismertetése.

c) Kéthetenként egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat; tárgyát az iskolai olvasmánnyal kell kapcsolatban tartani, feldolgozási módját előbb élő szóval meg kell fejteni.

Tankönyv: Hoffmann Mór, m. olvasókönyv III., Deme K., m. nyelvtan. — Tanár: Kertész József.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

a) Nagyobb epikus olvasmány, pl. Arany Toldija. Az olvasmány tartalmának megértésén kívül a mű szerkezetét s a költői stílus sajátosságait is meg kell világítani.

Prózai olvasmány: leírások u. m. tárgy- és jelenetrajzok, jellemrajzok, könnyebb életrajzok, (Plutarchos-félék vagy oly formában írottak).

b) A stílus általános törvényei. (A nyelv tisztasága és szabotossága; egyszerű és szép stílus.) A prózai és költői stílus különbségei tüzetesen, tekintettel a közéletben előforduló fontosabb ügyiratokra. A mértékes vers ismertetése.

c) Kéthetenként egy írásbeli iskolai, vagy házi dolgozat, melyben a költői olvasmány tartalmát vagy kisebb leírásokat, elmélkedéseket, melyekhez az iskolai olvasmány nyújtja az anyagot, kell írásba foglalni. Feldolgozásuk módját élőszóval előre ki kell fejteni.

Tankönyv: Weszely, Stilisztika. Arany J., Lehr, Toldi, Tanár: Kertész József.

2. Német nyelv.

Czél:

a) Biztos nyelvtani ismereten alapuló lehető legteljesebb elsajátítása a német nyelvnek.

b) Azon képesség, hogy a tanuló valamely az oktatás köréből vett tárgyról német nyelven helyesen írni és beszélni tudjon.

I. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Folyó és értelmes olvasás; az olvasmányok tartalmának megmagyarázása és szabad elbeszélése.

b) Olvasmány alapján: egyszerű és bővített mondatok; a mondatrészek.

Ezek alapján a beszédrészek, a név- és igeragozás és a szóképzés elemei.

c) Fordítások magyarból németre és viszont; helyesírási gyakorlatok.

Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Deutsch-Garai, Német nyelv- és olvasókönyv I.
Tanár: Alpár Mór.

II. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Olvasás mint az I. osztályban.

b) Összetett mondatok taglalása és alkotása: a szótan befejezése, mondattan és szóképzés kiegészítése.

c) Helyesírási gyakorlatok; kisebb elbeszélések és leírások. Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Deutsch-Garai, Német nyelv- és olvasókönyv I.
Tanár: Alpár Mór.

III. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Költői és prózai olvasmányok a görög-római és magyar történelemből; kisebb jellemrajzok; olvasmányok a természet-tudomány köréből.

b) A szó- és mondattan rendszeres ismétlése mellett a szóképzés tan.

c) Elbeszélések, leírások, költemények áttétele kötetlen beszédbe; levelek.

Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Deutsch-Garai, Német nyelv- és olvasókönyv I.
Tanár: Alpár Mór.

IV. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Nagyobb prózai és költői szemelvények olvasása, tekintettel az ismertebb német költőkre és írókra.

b) Olvasmányok alapján: a költői írásművek fontosabb nemei és a német nyelvtan rendszeres ismétlése.

c) Önálló írásbeli dolgozatok: polgári ügyiratok szerkesztése. Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat.

Mind a négy osztályban megfelelő költemények emlézése a tanórán történt kellő előkészítés és tárgyalás után.

Tankönyv: Deutsch-Garai, Német nyelv- és olvasókönyv I.
Tanár: Alpár Mór.

3. Szám- és mértan.

Czél:

Biztosság és ügyesség a számolási műveletek végrehajtásában, jártasság a polgári életben előforduló mindenféle körülményekhez alkalmazott szám- és mértani feladványok megfejtésében.

A geometriai fogalmak és alapigazságok megértése, módszeresen vezetett szemlélet és rajz után.

I. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Szám-tan. A tizedes számrendszer. A négy számolási művelet egész számokkal és tizedes törtekkel. A tört mint hányados és viszony; közönséges törtekkel való számolás. A hazai mértékek ismertetése; időszámítás.

b) Mértan. Planimetriai elemek. (Pontok, vonalak és szögek fekvési és mérési viszonyai.) A legfontosabb sík-idomok tulajdonságai és alakítása, u. m.: három-, négy- és sokszög, különösen a szabályos és a kör. Az idomok összeillősége, symmetriája, hasonlósága és a terület meghatározása. A kerület és néhány görbe vonal,

Tankönyv: Močnik-Schmidt. Szám-tan I., Lengyel S. Mértani nézlettan. Tanár: Kertész József.

II. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Szám-tan. Számolási rövidítések, számtani műveletek korlátozott pontossággal. Az arányosság fogalmának fejtegetése. Egyszerű hármas-szabály; az olasz számolásmód. Mértani viszonyok és arányok elemei. Százalék-számítás.

b) Mértan. Stereometriai elemek. (A sík. Az egyenesek és síkok abszolút és relatív fekvése, lapszög és szöglet. A legfontosabb testek tulajdonságai és hálózata, u. m.: hasáb, gúla, szabályos testek, henger, kup, gömb. A testek összeillősége, symmetriája, hasonlósága, felszínének és térfogatának meghatározása. Testminták készítése.)

Tankönyv: Močnik-Schmidt, Szám-tan I., Lengyel, Mértani nézlettan. Adámovics, Ábr. mértan. — Tanárok: Somosi V. és Kellert L.

III. osztály, hetenkint 4 órán.

a) Szám-tan. Összetett hármas-szabály. Kamat-számolás. Határidő számolás. Láncszabály. Az arányos osztás. Elegyítési feladatok.

b) Mértan. Constructiv planimetria.

A) Egyszerű vonalú idomok. Az összeillőség symmetriája, hasonlóság és területmeghatározás kibővítése s az idevágó fontosabb constructiv feladatok.

B) Görbevonallú idomok. A körtan kibővítése és az idevágó constructiv feladatok.

A geometria alkalmazása a rajzolásnál és a mérésnél.

(Mindezeket, valamint a IV. osztály számára kiszabottakat is, a polgári iskola feladatához mért kellő rövideggyel, de lehető alaposan.)

Tankönyv: Močnik-Schmidt, Számtan II., Adámovics, Ábrázoló Mértan. Lengyel S., Szerkesztő és gyakorlati mértan. Tanárok: Kellert L. és Alpár M.

IV. osztály, hetenkint 4 órán.

a) Számtan. A hazai valamint a legfontosabb külföldi pénzrendszerek ismertetése átszámításokkal. Árfolyamszámítás. Levadás és váltószámítás. Váltókémlés alapja. Az ellentett szám, — a hat első alaplűvelet betűkkel. Elsőfoku egyenletek egy ismeretlennel.

b) Mértan. A tér felmérése és területe kiszámítása. A térfogat felmérése és köbtartalma, kiszámítása, alkalmazva ezt a töltések, földkiadások, épületek falai köbtartalmának kiszámítására.

Tankönyv: Lengyel S., Schmidt Ág. dr. Algebra I. füzet, Lengyel, Szerkesztő és gyakorlati mértan. Adámovics, Ábr. mértan. — Tanárok: Bún S. és Kellert L.

4. Természetrájk.

Czél:

Az ásvány, növény, állat fontosabb csoportjainak szemlélésén és összehasonlításán alapuló ismerete, kapcsolatban a növényi és állati szervezet működésének ismertetésével.

I. osztály, hetenkint 3 órán.

a) Téli hónapokban az ásványtanból egyes osztályok alapjellemeivel bíró, a mezei, gazdasági, különösen az ipari és kereskedelmi ismeretek alapjául szolgáló ásványok példányain szemlétetendők azok ismertető jegyei, találási helyük és hasznuk.

b) Tavaszí és nyári hónapokban egyes seregeket jellemző, azonban a mezei gazdaságban, az iparban és kereskedelemben használtatni szokott növénypéldányokon keresendők fel a növények ismertető jegyei, növényi helyök és hasznuk.

Tankönyv: Roth-Schuch, Növénytan I. Róth S., Az ásvány-, kőzet- és földtan elemei. Tanár: Somosi Vilmos.

II. osztály, hetenkint 3 órán.

Egész éven át az állatok főbb osztályaiból, az alapjellemmel bíró, egyszersmind a mezei gazdaságban, az iparban és kereskedelemben használtatni szokott állatpéldányokon tanítandók az állatok ismertető jegyei, tartózkodási helyök, táplálkozási és szapo-

rodási módjuk, sajátágaik, általános és különös hasznuk; az állati rendszer főbb alapvonalai áttekintésével s az állatoknak análytikai úton való meghatározásával.

Az állatcsoportok szervezete s életfolyama rövid vonásokban mindig alkalmilag ismertetendő.

Tankönyv: Róth S., Az állattan elemei. — Tanár: Somosi Vilmos.

III. osztály, hetenkint 3 órán.

a) Téli hónapokban az ásványtani ismeret kibővitendő a közettannal s a geologia alapvonalaival.

b) Tavasz és nyári hónapokban a növénytani ismeret a növények meghatározása útján bővitendő s minden alkalommal ismertetendő a növények szervezete és életfolyama.

c) Röviden egybe kell vettetni a föld terményeinek kapcsolatban állását egymással s így egybefoglalni földünk természetrajzát.

Tankönyv: Roth-Schuch, Növénytan, Roth, Az ásvány-, kőzet- és a földtan elemei, a növénytan elemei. — Tanár: Somosi Vilmos.

5. Természettan.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

A testek általános tulajdonságai. A testek mozgása. Az erők és azok súlyegylene. A munka. A gépek.

Tankönyv: Greggus-Berecz, Természettan. — Tanár: Kellert Lajos.

6. Földrajz.

Czél:

A föld természeti és állami viszonyainak ismerete, különös tekintettel hazánkra.

I. osztály, hetenkint 2 órán.

A magyar-osztrák monarchia földrajza, különösen Magyarország földrajza, az osztrák tartományoknak csak általános áttekintése, kiválólág az elsőnek természeti viszonyai. Az országok természeti viszonyainak ismertetéséhez fűződnek a topographiai főbb adatok, városok és vidékek néprajza, a lakosok főbb foglalkozásának ismertetésével, nemkülönben a föld és kőzet főbb némeinek, a jellemző növények és állatoknak lehetőleg szemlélet útján való ismertetése, szem előtt tartva a természetrajz tanításával való kapcsolatot.

Tankönyv: Hunfalvy-Schneider, Földrajz I. — Tanár: Alpár Mór.

II. osztály, hetenkint 2 órán.

Európa bővebb és Ázsia összébb vont ismertetése oly módon, mint az I. osztályban, kapcsolatban a statisztikával.

Tankönyv: Hunfalvy-Schneider, Földrajz II. — Tanár: Kertész József.

III. osztály, hetenkint 2 órán.

Amerika bővebb, Afrika és Ausztrália összébb vont ismertetése, az előbbi osztályokban megállapított módon, tekintettel a felfedezések történelmének főbb mozzanataira, kapcsolatban a statisztikával.

Tankönyv: Hunfalvy-Schneider, Földrajz III. — Tanár: Alpár Mór.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

a) A három első osztályban tanult földrajzi ismeretek együvé foglalása és az egésznek áttekintése.

b) Matematikai és physikai földrajz elemei és földabroszok készítése.

Tankönyv: Schneider-Szenessy, Általános földrajz. — Tanár: Alpár Mór.

7. Történelem.

Cél:

a) Hazánk művelődési történelme, a társadalmi viszonyok és a törvényhozás ismertetésével.

b) Európa és Amerika történelme, azon korszakainak ismerete, melyekből a művelt népek jelen állása megérthető.

III. osztály, hetenkint 2 órán.

A magyarok történelme oly rövid áttekintésben, hogy egy év alatt az egészen át lehessen menni; Magyarország politikai földrajzának oly módon való áttekintésével, hogy az ország különböző korszakokban való állapotát a tanuló a történelemmel megismerje.

Tankönyv: Baróti-Csánki, Magyarország története. — Tanár: Kertész József.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

Európa történelme Amerika felfedezéseig. Kiemelendők a tanítás folyamán: A keleti népek művelődési viszonyainak rövid ismertetése után a görögök és rómaiak történelme főbb vonásaiban. A kereszténység eredete és terjedése. A nép nagy vándorlása és annak folytán alakult új államok. Az izlam eredete és terjedése. A pápaság uralma és a kereszties hadak. A középkori viszonyok

bomlása. Az idetartozó földabroszok használásával és a szükséges felvilágosításokkal.

Tankönyv: Mangold L., Világtörténet. — Tanár: Kertész József.

8. Rajzolás.

Czél:

A szabadkézi rajz gyakorlása mellett a szerkesztő síkmértan és vetülettan alapfeladványainak ismerete s ezeknek mindkét irányban alkalmazása.

I. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Előkészítés a rajzolásra. Egyenes vonalak, görbe vonalak s ezekből összetett egyszerű diszitmények.

Síkmértani idomok. Egyszerű mértani testek, sodrony- és teljeslapu mintákról (távlati rajz) árnyékolással is.

Az előadás mérve szerint a mintázás kezdete.

b) Mértani rajz, hetenkint 2 órán.

Szerkesztő síkmértan elemei (eszközökkel.)

Tanárok: Kellert L. és Kertész J.

II. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Fali táblára előrajzolt ábrákról, fali nagy képekről; ékitmények elemei.

Fokozatos előrehaladás a mintázásban.

b) Mértani rajz, hetenkint 3 órán.

Vetülettan elemei; a pont, vonal siktérbeli helyzetének meghatározása, egymáshoz való viszonya.

Tankönyv: Adámovics, Ábr. Mértan. — Tanárok: Kertész J. és Somosi Vilmos.

III. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Görög, később középkori és keleti stílusú ékitmények rajzolása és színezése lapmintákról. Összetettebb ékitmények féldomboru mintákról.

Mintázás.

b) Mértani rajz, hetenkint 2 órán.

A vetülettan ismétlése és folytatása: síkok által határolt s görbe felületű rendes mértani testek ábrázolása. Árnyékszerkesztés. A látkép (perspectiva) szerkesztése.

Tankönyv: Adámovics, Ábrázoló mértan. Lengyel S., Szerkesztő és gyakorlati mértan. — Tanár: Alpár M.

IV. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Ékítmények domborművekről, virág és emberi fej s testrészek rajzolása domboru mintákról. A renaissance-styl alapvonalai.

Mintázás.

b) Mértani rajz, hetenkint 2 órán.

Lépték (mérték) szerinti rajzolás. A mértani rajz alkalmazása az építészeti szerkesztés különösen azon ágaira, melyek a műasztalosságban, lakatosságban, vagy az agyagiparban e tekintetben előfordulnak.

Tankönyv: Adámovics, Ábrázoló mértan. — Tanárok: Kellert L. és Alpár M.

9. Éneklés.

I. és II. osztály, hetenkint 1—1 órán.

Létrák. Gyakorlatok különböző alaphangból, chorálok és népdalok.

A könnyebb hangnemekből 4 kemény s ezzel kapcsolatos négy lágy kargyakorlatok magyar népdalokból.

Tankönyv: Harrach, Arany lant I., Bartalus, Éneklő ABC. — Tanár: Kertész József.

III. és IV. osztály, hetenkint 1—1 órán.

A következő nyolcz kemény és nyolcz lágy hangnem; továbbá kisebb beosztású művészebb hangjegyek és diszitmények használata. Kargyakorlatok magyar népdalokból.

Tankönyv: Harrach, Arany lant II., Ernyei, Énektan I. Tanár: Kertész József.

10. Testgyakorlat.

I., II., III. és IV. osztály, hetenkint 1—1 órán.

a) Rendgyakorlatokban a sorok mozgásának többféleségét kifejtik, a menés, a futás nehezebb nemei mellett gyakorolják a sorfordulatokat, sorkanyarodásokat és a sorok mozdulatának, összeállításának különféle nemeit.

b) A szabadgyakorlatok különféle nemei stb.

Tanár: Alpár Mór.

Általános órabeosztás.

Tantárgyak	I.	II.	III.	IV.	Ossze- sen
	osztály				
1. Hit- és erkölcsstan	3	3	3	3	12
2. Magyar nyelv és irodalom	5	5	4	3	17
3. Német nyelv	5	5	5	5	20
4. Számтан	3	3	3	3	12
5. Mértan	2	2	1	1	6
6. Természetrájk	3	3	3	—	9
7. Természettan	—	—	—	3	3
8. Földrajz	2	2	2	2	8
9. Történelem	—	—	2	3	5
10. Szabadkézi rajz	2	2	2	2	8
11. Mértani rajz	2	3	2	3	10
12. Szépirás	3	2	3	2	10
13. Éneklés	1	1	1	1	4
14. Testgyakorlat	1	1	1	1	4
	32	32	32	32	108

X.

Érdemsorozat.

I. osztály.

Osztályfő: ALPÁR MÓRICZ.

A tanulók nevei	Hittan	Magyar ny.	Német ny.	Szá tan	Mértan	Természetr.	Földrajz	Szabadk. r.	Mértani rajz	Szépírás	Ének	Torna	Magaviselet
Adler József	2	3	2	3	2	1	1	2	2	3	2	3	1
Arnstein Sándor	2	2	2	3	3	1	1	3	2	3	2	2	1
Berger Dezső	2	3	3	2	3	2	1	2	2	3	2	1	1
Braun Imre	3	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3	2
5 Ehrenstein Aladár	3	3	2	4	3	2	2	4	3	2	2	2	2
Flesch József	1	2	1	2	2	1	1	3	2	2	2	2	1
Fleischmann Sándor	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	4	3	2
Frommer Gyula	2	5	3	3	4	1	2	4	3	2	2	2	2
Goldschmidt Béla	3	3	2	3	4	4	3	3	4	2	2	2	3
10 Krausz Gyula	3	4	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	2
Kluger Gyula	3	3	4	3	3	4	4	fm	fm	4	3	3	1
Kürschner Béla	4	4	4	4	4	4	4	3	4	3	3	4	2
Mandler Frigyes	4	3	4	4	5	3	4	4	4	3	3	4	1
Mauthner Ödön	5	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	2
15 Morgenstern Dezső	4	4	1	2	4	3	4	3	3	3	2	1	2
Neumann Frigyes	3	3	2	3	2	1	2	3	3	3	2	2	2
Schreiber Arnold	4	3	3	4	3	2	3	4	3	4	3	3	2
Singer Sándor	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	3	1
Sternberger Albert	2	2	4	2	2	2	2	4	2	4	3	3	3
20 Weisz Aladár	3	3	3	3	2	2	2	1	1	2	2	1	1
Weisz Ferencz	3	3	3	3	2	4	2	1	1	1	4	1	2
Weisz Oszkár	2	2	1	2	2	1	1	3	3	4	2	3	1
Viola Lajos	4	4	3	4	4	4	3	4	4	3	3	2	3

Kimaradtak: Buksz József, Richter József, Lang Gyula.

II. osztály.

Osztályfő: KELLERT LAJOS.

A tanulók nevei		Hittan	Magyar ny.	Német ny.	Számítan	Mértan	Termr. rajz	Földrajz	Szabk. rajz	Mézt. rajz	Szépíráás	Éneklés	Torna	Magaviselet
	Beck Samu	2	3	2	2	1	1	2	3	3	3	2	2	2
	Berger Ferencz	2	2	2	3	2	1	3	2	2	2	2	2	1
	Berger László	4	4	4	4	3	4	3	3	3	3	3	2	3
	Buchwald József	4	4	4	4	5	4	4	4	5	3	3	4	1
5	Deutsch Albert	2	1	1	2	2	1	3	3	3	2	4	2	1
	Dukász Aladár	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	2
	Glaser Ede	4	3	3	4	4	4	4	4	4	2	3	2	3
	Goldschmied Károly	3	4	4	4	3	4	4	4	3	2	3	2	2
	Grünbaum Ferencz	3	2	2	3	2	3	4	3	4	2	3	2	2
10	Günser Pál	4	3	3	3	4	3	5	3	3	2	1	1	1
	Hamburger Jenő	3	4	3	3	4	4	4	4	4	4	4	2	1
	Hirschl Leo	2	2	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2	2
	Klüger Aladár	3	3	2	4	3	3	3	3	2	2	2	3	2
	Krausz Béla	2	2	2	3	2	1	2	3	3	3	3	3	1
15	Kremsier József	2	4	3	3	4	3	3	3	2	4	3	3	2
	Liditt Ede	4	3	4	4	4	4	3	2	4	1	2	2	2
	Löbl Lajos	4	5	4	4	4	4	3	3	3	3	3	2	1
	Schlossberg Sándor	3	2	3	4	4	2	2	2	2	2	2	2	1
	Schnitzler Andor r. k.	3	3	4	3	4	4	2	3	4	4	2	2	2
20	Steiner Lajos	3	3	3	3	4	2	2	2	2	1	1	2	1
	Strem Dezső	3	2	2	4	4	4	2	3	2	2	2	3	3
	Weiss Oszkár	4	4	3	4	4	3	5	2	2	3	1	1	2
	Weiss Samu	3	3	4	4	3	3	4	2	3	2	2	3	3
	Weltner Samu	2	1	1	2	1	1	3	1	1	1	2	1	2
25	Zwieback Izsó	3	5	2	4	5	4	5	5	4	2	3	2	1

III. osztály.

Osztályfő: KERTÉSZ JÓZSEF.

A tanulók nevei	Hittan	Magyar ny.	Német ny.	Számítan	Mértan	Term. rajz	Földrajz	Történelem	Szabk. rajz	Mértani rajz	Szépírás	Ének	Torna	Magaviselet
Ármuth Pál	4	4	3	3	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2
Deutsch Dezső	1	2	2	2	3	1	2	1	1	3	1	1	2	1
Dukász Lajos	3	3	4	3	4	1	2	3	3	4	3	2	2	1
Eisler Ernő	4	4	5	3	3	3	4	3	1	3	3	4	2	2
5 Fleischhacker Ferencz	2	3	3	3	1	1	1	1	1	1	3	2	2	1
Frank Gyula	3	2	3	3	2	2	2	2	1	1	2	2		2
Fürst Rezső	3	4	3	3	4	2	3	3	4	4	4	4	2	1
Gross Ferencz	3	3	3	4	3	1	1	1	2	2	3	2	2	2
Gross Mór	2	3	4	4	3	3	3	1	3	3	2	2	2	2
10 Kohn Ede	3	3	4	3	4	1	3	3	3	2	3	2	2	2
Kondor Géza	2	2	4	2	3	3	3	1	4	3	2	1	2	2
Kohn Samu	4	4	5	3	3	4	3	3	4	4	4	3	2	2
Komlósi Sándor	2	3	3	2	3	1	2	2	3	3	1	1	2	1
Krausz Ödön	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
15 Lövi Imre	3	3	5	3	4	4	4	4	4	4	3	1	2	2
Markbreiter József	4	3	3	3	3	4	4	4	3	3	3	3	2	3
Mattersdorfer Zsigm.	2	3	2	3	2	3	1	3	1	1	1	2	1	1
Nóthig István	1	3	3	3	1	3	1	2	1	1	2	3	1	1
Oblath Sándor	3	4	4	3	4	4	4	3	4	4	3	3	3	2
20 Schlesinger Jenő	3	3	5	4	3	4	3	1	3	3	3	4	3	2
Singer Gyula	2	3	2	3	3	3	2	3	1	1	1	1	1	1
Steiner Jenő	3	3	4	3	5	3	4	2	4	4	4	3	1	3
Steiner Zoltán	2	3	4	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Stern Miksa	2	4	3	2	3	2	3	3	3	3	3	1	2	1
25 Stettler Ödön	4	2	4	3	4	3	3	1	4	4	3	3	3	3
Weiss Lajos	4	4	5	4	4	3	4	5	4	4	2	1	1	2
Wirth Pál	4	3	4	4	3	2	5	3	2	2	3	3	2	2

Magántanulók: Frank Gyula, Nóthig István.

IV. osztály.

Osztályfő: ALPÁR MÓRICZ.

A tanulók nevei		Hittan	Magyar ny.	Német ny.	Számтан	Mértan	Természett.	Földrajz	Történelem	Szabk. rajz	Mértani rajz	Szépírás	Ének	Torna	Magaviselet
	Adler Béla	3	3	2	3	3	3	3	2	fm	3	4	1	3	1
	Adler Lipót	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1
	Altmann Aladár	2	2	3	3	2	2	2	1	3	3	4	2	1	2
	Augenfeld Salamon	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	4	1	2	1
5	Bayer Gyula	2	2	3	2	2	2	2	1	3	3	4	3	1	2
	Brück Henrik	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	1	3	1
	Deutsch Antal	3	4	4	4	5	3	4	3	fm	4	3	4	2	3
	Eisdörfer Zsigmond	2	3	2	3	1	3	2	1	3	3	3	2	2	2
	Fischer Géza	2	4	4	2	2	4	3	3	3	4	4	4	3	2
10	Friedmann Zsigmond	2	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2
	Glücksthal Artur	4	4	4	4	4	5	4	3	3	3	2	2	2	2
	Grosz Ernő	2	1	3	3	2	2	2	1	4	3	4	2	1	2
	Haasz Dezső	4	3	4	3	4	3	3	3	4	4	4	2	2	2
	Hamburger Zsigmond	3	4	3	3	2	2	3	4	4	2	4	2	3	2
15	Hirschl Zsigmond	3	4	4	3	3	2	3	3	3	3	3	4	3	2
	Keszler Antal	1	2	3	3	3	2	2	1	1	1	2	1	1	1
	Kondor Hugó	2	2	3	3	3	2	2	1	3	3	2	1	2	1
	Maschankzer Ignác	1	3	3	3	3	2	1	2	2	2	3	2	4	1
	Mauthner Ernő	1	1	2	2	2	2	1	1	3	3	2	1	3	1
20	Müller Mór	1	2	3	2	1	2	1	1	4	2	4	4	4	1
	Rosenberger Gyula	3	3	3	3	2	3	1	2	2	3	4	4	2	1
	Rotter Andor	1	1	3	2	3	2	2	1	3	3	3	2	1	2
	Sattler József	2	4	4	3	4	2	2	3	2	3	4	3	1	2
	Steiner Henrik	2	2	4	3	3	2	2	1	2	2	3	2	2	2
25	Székely István ref.	2	4	4	4	4	3	2	2	4	4	4	4	3	2
	Szitár Béla r. k.	1	4	3	3	4	3	4	3	3	3	4	1	1	2
	Weisz Arnold	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	4	2	2	1
	Weisz Ernő	1	1	2	2	3	2	1	1	2	3	4	2	3	1
	Weisz Géza	3	3	4	4	4	4	2	3	3	3	4	1	1	2
30	Weisz Nándor	2	3	4	3	3	3	2	3	3	3	4	2	3	1

C) Felső kereskedelmi iskola.

XI.

Tanári kar.

Bún Samu, igazgató, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, a tanári könyvtár őre, a keresk. szakiskolai tanárok orsz. egyesületének választmányi tagja, Nagy-Kanizsa város képviselő-testületének és iskolaszékének tagja; tanította a könyvvitelt a középső és felső osztályban, az irodai munkálatokat a 3., a ker. ismereteket és szépirást az alsó osztályban. Működésének évei 33, ez intézetnél 32.

Domány Ármin, rendes tanár, az önképzőkör vezetője, az ifjúsági könyvtár őre; tanította a magyar és német nyelvet és irodalmat mind a három, a kereskedelmi levelezést a középső és felső osztályban. Működésének évei 3, ez intézetnél 1.

Müller Vilmos, rendes tanár, a tanári tanácskozások jegyzője, tanította a mennyiségtant, ker. és politikai számtant mind a 3 osztályban, az irodai munkálatokat az alsó és középső osztályban. Működésének évei 4, ez intézetnél 1.

Dr. Rosenberg Mór, köz- és váltó-ügyvéd, tanította a jogi és közgazdasági ismereteket a középső és felső osztályban. Működésének évei az intézetnél 7.

Somosi Vilmos, középiskolákra képesített rendes tanár, a természetrajzi, földrajzi, áruismei, természet- és vegytani szertár őre; tanította a vegytant, áruismét és technológiát a középső és felső, a földrajzot és magyar gyorsírást mind a 3 osztályban. Működésének évei ez intézetnél 8.

Dr. Villányi Henrik, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, a „Zalai Közlöny“ szerkesztője, bölcsészettudor, tanította a német és francia nyelvet mind a három, a ker. levelezést az alsó osztályban, a német gyorsírást mind a 3 osztályban. Működésének évei 17, az intézetnél 9.

Hitoktatók:

Hütter Lajos, ev. lelkész, az ág. hitv. tanulók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 9.

Kertész József, okl. polg. isk. tanár, az izr. tanulók hitoktatója.

Rasztics Rafael, róm. kath. lelkész, a róm. kath. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 2 év óta.

Tanterv.

a nagym. vall. és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 1895. évi
aug. 20-án 44001. sz. alatti rendelete alapján.

1. Vallástan.

Alsó, középső és felső osztály. Hetenkint 1—1 óra.

A vallásoktatás a hitfelekezetek tanterve szerint történik s arról a hitfelekezetek saját hatáskörükben gondoskodnak. (1894. évi május hó 4-én 13033. sz. a. kelt vall. és közoktatási m. kir. miniszteri rendelet).

2. Magyar nyelv és irodalom.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

A prózai írásművek ismertetése, olvasmányok alapján.

1. Leírás. Tárgy és jelenetrajzok, állatrajzok, jellem- és néprajz, uti rajz.

2. Elbeszélés. Mese, parabola, életrajz, történetírás. A magyar történeti irodalom rövid ismertetése. Mutatványok a kiválóbb történetírók műveiből, tekintettel a történeti tanításra.

3. Értekezés. Fogalmak magyarázata, felosztás, részelés; a bizonyítás leggyorsabb formái, elmélkedés, szorosán vett értekezés.

4. Szónoklat. A szónoki forma és irály, egy-két rövidebb olvasmányon megmutatva. Mutatványok Kölcsény és az újabbkori szónokok műveiből.

5. Levél. Olvasmányok irodalmi jelentőségű levelekből.

A prózai olvasmányokon kívül a költőiekből lyrai és leiró művek, kisebb elbeszélések (románcz, ballada stb.). Különös gond fordítandó az olvasmányok szerkezetére, a prózai és költői kifejezés-módok különbségére.

Az írásbeli dolgozatok folyvást kísérik a tanítást és olvasást. Különösen fontos a dispositiók készítése. Ilyen dispositiók, vagy az olvasmányokból vett tételek kidolgozása s az olvasmányok utánképzése, házi és iskolai gyakorlatul felváltva kéthetenként egyszer.

Az olvasmányok tárgyi és alaki fejtegetésével kapcsolatban az alak-, mondat-, szóképzés- és verstan ismétlése.

Helyesírási gyakorlatok: tollbamondás, valamint a könyv nélkül betanult daraboknak fejből való leiratása.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Szavalás.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

A magyar irodalom ismertetése, kapcsolatban a poetika fő fogalmainak magyarázatával, olvasmányok alapján.

A mondákból kiindulva a magyar éposz fő képviselői: Zrinyi, Vörösmarty, Arany. A történeti énekek régi fejlődésének megemlítésével, a rege Kisfaludy Sándornál és a ballada Aranyánál. A regény verses alakja: Gyöngyösi; újabb irodalmi nyelvünk alakulásáról Kazinczynál és Kármánnál; az újabb regény fő képviselői: Jósika, Eötvös, Kemény, Jókai. A vallásos, hazafias és szerelmi lyra: régibb példák bemutatása után Berzsenyi, Tompa, Petőfi és az újabb lyrikusok.

A tárgyalás mindenkor olvasmányokból indul ki. Az époszok és regények nagyobb mutatványokkal és kivonatokkal lehetőleg egészökből ismertetendők. Elbeszélő költemények és modern teljes regények házi olvasmányul. A kitünőbb írók rövid életrajza is beszövendő a magyarázatba.

Házi és iskolai írásbeli dolgozatok részint az olvasmányok, részint a tanulók ismereteinek köréből vett tárgyakról, felváltva kéthetenként egyszer.

Dispositiók készítése, nyelvi és stilisztikai magyarázatok, helyesírás.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Szavalás.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A magyar irodalom ismertetésének folytatása olvasmányok alapján.

A dráma régi nyomainak megemlítése után: Kisfaludy Károly, Katona József, Szigligeti és Madách; vígjáték, tragédia és drámai költemény. Politikai írók és szónokok a reformkorban: Kölcsey, Eötvös, Széchenyi, Deák, Kossuth.

Az irodalomtörténet rövid áttekintése, figyelemmel a közgazdasági és utazási irodalomra.

Házi és iskolai írásbeli dolgozatok felváltva kéthetenként egyszer a növendékek irodalmi és szakszerű tanulmányaiból vett tételekről.

Próza és verses darabok könyv nélkül. Szavalás.

3. Német nyelv.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

Az alak- és mondattan beható tárgyalása olvasmányok alapján, tisztán gyakorlati módon, különös tekintettel a nyelvi anyag gyűjtésére.

A német nyelv alak- és mondattani sajátosságainak, különösen a magyar nyelvtől eltérőknek, ismertetése.

Írásbeli gyakorlatok az alak- és mondattan elsajátítására, fordítások és utánpéztés útján; a helyesírás elsajátítására tollbamondás, másolás és a könyv nélkül tanultaknak fejből való leírása; kisebb feladatok óráról-órára; nagyobbak, mint a házi és iskolai gyakorlatok, felváltva kéthetenkint egyszer.

Az olvasmányok nyelvi és tárgyi fejtegetése; szabatos fordítása magyarra.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Beszédgyakorlatok.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Olvasmányok, részint szépirodalmiak, részint szakszerűek, beszédgyakorlatokkal, különös tekintettel a kereskedelmi nyelvre.

Írásbeli iránytani gyakorlatok kéthetenkint egyszer; fordítási gyakorlatok magyarból németre és szabatos fordítás németből magyarra.

Prózai és költői darabok könyv nélkül.

Felső osztály, Hetenkint 3 óra.

Az iránygyakorlatok folytatása és a magyar nyelvi oktatásra támaszkodva, módszeresen válogatott olvasmányoknak verstani és poétikai fejtegetése.

Olvasmányok újabbkori elsőrangú íróktól, különösen a társadalom-tudomány és a publicistika köréből.

Írásbeli dolgozatok: fogalmazványok a tanulók ismeretköréhez mért tételekről és fordítás magyarból németre, valamint szabatos fordítás németből magyarra, kéthetenkint egyszer.

Prózai darabok és költemények könyv nélkül.

4. Francia nyelv.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

a) Nyelvtan. Olvasás (kiejtés); kapcsolatban a mondattan nélkülözhetlen szabályaival. A névszók alaktana. A segédigék s a rendes igék ragozása. Fordítások a nyelvtan begyakorlására.

b) Olvasmányok. Egyszerű elbeszélések és leírások a nép-

mese, monda, történet, föld-, és természetrajz, nemkülönben az üzleti élet köréből. Egyes költemények betanulása.

c) Szótanulás. Tárgyi csoportokban, különös tekintettel a kereskedelemben előforduló terminusokra s a nyelv sajátosságaira.

d) Írásbeli dolgozatok (másolás, tollbamondás, fordítás), rövidebbek óráról-óra; nagyobbak, mint házi és iskolai gyakorlatok, kéthetenként egyszer.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

a) Nyelvtan. Rendhagyó igék. A particulák. A szórend. A névszók mondattani tekintetben. Az igeidők és módok, különösen a kötő-mód használata, az igeidők egymásra következése. Fordítások, mint az alsó osztályban.

b) Olvasmány. Mint a megelőző osztályban. Az olvasmány tartalmának az idegen nyelven való kikérdezése s ennek nyomán beszédgyakorlatok.

c) Ügyiratok. Kisebb ügyiratoknak, főképp leveleknek olvasása, diktálása, fordítása és minták után való iratása.

d) Szótanulás tárgyi és etymologikus csoportokban. Nyelvi sajátságok, synonymák, kereskedelmi kifejezések.

e) Írásbeli dolgozat, mint az alsó osztályban, főképp fordítás az idegen nyelvre és gyakorlatok a levelezés köréből, kéthetenként egyszer.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

a) Nyelvtan. Az infinitivus és a participiumok használata. A határozók, a viszonzszók, a kötőszók. A nyelvtan rendszeres ismétlése. Fordítások, mint a megelőző osztályokban.

b) Olvasmány. Nagyobb szemelvények jeles írók műveiből, tekintettel a nemzetgazdaságtani és kereskedelmi irodalomra is. Beszédgyakorlatok az olvasmányok alapján.

c) Ügyiratok. Kereskedelmi ügyiratok, főképp levelek olvasása, fordítása, betanulása és minták után való iratása.

d) Írásbeli dolgozatok, mint a középső osztályban.

5. Földrajz.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A földrajzi alapfogalmak ismétlése.

Az idegen világrészek áttekintése után a fontosabb államoknak (behatóbban Ázsia, Törökország, India, Khina, Japán, Perzsia, Egyiptom, Ejszak-Amerikai Egyesült-Államok, Mexiko, Brazília, Argentína, Chlé) ismertetése kereskedelmi szempontból,

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Európa általános áttekintése és jellemzése után e világrész összes és főképen nevezetesebb kereskedő és iparos államainak kereskedelmi földrajza, kapcsolatban az illető államok idegen világrészekben fekvő birtokainak és gyarmatainak ismertetésével.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Magyarország és Ausztria földrajza; különösen Magyarország őstermelési, ipari és kereskedelmi viszonyainak tüzetes ismertetése; tekintettel az idegen, főleg a szomszéd országokkal való összeköttetéseinkre.

Az előbbi két osztályban tanultak ismétléseül és áttekintő összefoglalásul a világkereskedelem mai állapotának, a nevezetesebb világkereskedelmi piacoknak, közlekedési utaknak, eszközök és összeköttetéseknek ismertetése, természetesen kapcsolatban a fontosabb termelési helyekkel, terményekkel és iparcikkekkel, különös tekintettel Magyarország bel- és külkereskedelmére és figyelemmel a Balkán-félsziget kereskedelmi viszonyaira.

6. Történelem.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

Bevezetésül röviden az ó-kori történet áttekintése.

A középkor történetéből. A népvándorlás (Attila) és a nyugati római birodalom romjain alakult keresztény-germán királyságok, kereszténység. Mohamed. Nagy Károly birodalma és annak felbomlása. Hűbériség. Az investitura harcz (a császárság és pápaság küzdelme). A kereszties hadjáratok. A Habsburgok a középkor végén. Az európai török birodalom megalakulása. Az olasz városok és a renaissance, átmenet az ujkorba.

A magyar nemzet történetéből. A magyar nép őstörténete, vándorlásai és honfoglalása. A magyar keresztény egyház és királyság megalapítása és megerősítése. A magyar királyság küzdelme a nyugoti és keleti császársággal. Az arany bulla és kora. Az utolsó Árpádok és összeköttetések a Habsburgokkal. Az Anjouk és Magyarország fellendülése. Uj állami és társadalmi intézmények. Zsigmond és az olygarchia felülkerekedése. A Hunyadyak kora: a) Hunyady János mint a magyar nemzet és a kereszténység hőse; b) Hunyadi Mátyás alatt a nemzet fénykora. A magyar királyság hanyatlása az utolsó Jagellók alatt.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az ujkor történetéből. A renaissance terjedése és hatása. Találmányok és tengerentúli felfedezések. A reformáció és elterjedése; ellenreformáció. V. Károly és a Habsburgház hatalma tetőpontján. Angol Erzsébet és II. Fülöp; Anglia emelkedése és Spanyolország hanyatlása. Németalföld.

A harminczéves háboru. XIV. Lajos. Az angol forradalom. Nagy Péter (éjszaki háboru). Poroszország és II. Frigyes. A felvilágosodás; felvilágosodott absolutismus. Északamerikai szabadságharcz. A francia forradalom. Napoleon császársága, a bécsi congressus.

A magyar nemzet történetéből. Magyarország a mohácsi vész után. Az erdélyi fejedelemség megalakulása, a reformáció elterjedése, török hódoltság.

Nemzeti és vallási sérelmek: Bocskay felkelése és a bécsi béke.

Magyarország részvétele a harmincz éves háboruban. Bethlen Gábor és I. Rákóczy György.

Erdély fénykora és hanyatlása, I. Lipót; A Wesselényi-féle összeesküvés. Zrinyi Péter és társai. Tököly Imre fölkelése. Magyarország fölszabadulása a török járom alól és a bécsi önkényuralom. II. Rákóczy Ferencz fölkelése és a szatmári béke. A nemzet és a királyi ház kibékülése. III. Károly. Mária Terézia és II. József. II. Lipót és az alkotmány biztosítása. Magyarország részvétele a francia háborukban és belső állapota ez idő alatt.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az ujkor történetéből. Ujabb forradalmak (julius és februári párisi forradalom) és a népszabadság. A tudományok haladása, felfedezések; gazdasági átalakulás, munkáskérdés. Az egyesült olasz királyság és a német császárság megalakulása. A keleti kérdés. Oroszország terjeszkedése a Balkán-félsziget felé, a legutóbbi orosz-török háboru, a berlini congressus. Bosznia és Herzegovina megszállása.

A magyar nemzet történetéből. I. Ferencz uralkodása. Az 1825. évi országgyűlés; a nemzeti reformküzdelem kezdete. Kossuth Lajos és a „Pesti Hirlap“. Eötvös és a centralisták. Nemzetiségi mozgalmak. Védegylet. Metternich és kormányrendszere. Az 1847-ben megnyílt országgyűlés, az 1848-iki törvények. Alkotmányunk átalakulása. A szabadságharcz. Önkényuralom. Deák Ferencz és az 1867-iki kiegyezés.

Az alkotmánytanból a mai magyar közjog ismertetése.

7. Mennyiségtan és politikai számtan.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A négy alapművelet pozitív és negatív számokkal. Hatvány-mennyiség; négyzetre-emelés közönséges számokkal.

Az első fokú határozott egyenletek egy és több ismeretlennel, különös tekintettel a szövegezett feladatok megfejtésére. Arány és aránylatok.

A planimetriai idomok ismertetése a legfontosabb tantételek bevonásával, ezen idomok congruentiája, hasonlósága, területüknek s a kör kerületének és területének számítása, főképp a kereskedői és ipari életből vett gyakorlati egyszerű példákban.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Gyökmennyiség. Másodfokú egyenletek egy ismeretlennel.

A logaritmushoz fogalma. A Brigh-féle logaritmushoz rendszer. A szorzat, tört, a hatvány- és gyökmennyiség logaritmushoz, a logaritmushoz a számnak keresése. Számtani műveletek a logaritmushoz segítségével.

Első fokú számtani és geometriai sorok. (Idevágó példák főképp a kamatszámolás köréből veendőek.) A kapcsolástanból a helycsere, egybevetés és változtatás röviden. A valószínűség számolásból az egyszerű és ellentett valószínűség.

A stereometriából a szabályos testek ismertetése szemléltetés alapján. A hasáb, gúla, henger, kúp és gömb felületének és köbtartalmának kiszámítása, főképp a kereskedői és ipari életből vett gyakorlati példákban.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Politikai számtan. Kamatos kamatszámítás utólagos és előleges kamatlábal, a conform kamatláb. Segédtablák.

Évjáradék-számolás. Kölcsöntörlesztés utólagos és előleges kamattal mellett (évi, félévi és negyedévi) annuitással. Záloglevelek és kölcsönök. Kölcsöntörlesztés. Lottériakölcsönök. Kölcsöntörlesztési és sorsjegyhuzási tervezetek készítése. A kölcsön árfolyama. A valódi kamatláb. A kölcsönárfolyamok egyenértéke.

Elebtbiztosítási számolások egyszerű és évi díjjal egy személyre a legegyszerűbb biztosítási módokat mellett; ugyanezeknél a biztosításoknál a díjtartalék-számolás.

8. Természettan.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A mozgás törvényei. Az erők. Súly és súlypont. Egyszerű gépek és alkalmazásuk. Inga.

Halmazállapot. A csepfolyó és légnemű testek alaptüneményei és törvényei. Gőzgép.

A meleg és hatásai a testekre. Thermometer. A meleg forrásai.

A hang keletkezése és terjedése; visszaverődése; magassága. Hangszerek.

A fény és annak terjedése, erőssége és mérése; visszaverődése és törése. Fontosabb optikai eszközök, különösen a mikroszkop. A látás; színszóródás; szinképelemzés; a testek színei.

A mágnesség.

Szikrázó elektromosság. Áramló elektromosság. Elemek. Ohm törvénye. Az áram hatásai. Galvanoplastika. Hőelektromosság.

Accumulator. Elektromágnes. Elektromos telegraph. Inducált áram. Dynamo elektromos gépek. Elektromos erőátvitel. Telephon és mikrophon.

9. Kereskedelmi számtan.

Alsó osztály, hetenkint 4 óra.

Alapműveletek egész számokkal, közönséges és tizedes törttel, a rövidített és gyakorlati eljárások bevonásával.

A kereskedelmileg fontos országok mértékeinek és pénzeinek ismertetése.

A redukálás és resolválás. A megnevezett számokkal (mértékekkel és pénzekkel) való műveletek. Átlagszámítás. Olasz gyakorlat.

Hármas-szabály. Láncc-szabály. Arányos osztás. Elegyítés-szabály.

A százalék-számítás behatóan, alkalmazva a súly-, érték- és költség-számolásnál az áruüzletben szokásos módon, az áruk egyszerű és összetett árvetésének könnyebb feladatai. Szesz-számolás.

A kamat- és discontszámolás.

A belföldi értékpapiroknak érték-számolása, tekintettel a budapesti és bécsi tőzsdei szokásokra. A belföldi váltók discontálása. Az osztrák-magyar bank határozmányai a váltók leszámítolására.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Arany- és ezüsts számolás; az ötvények finomsága és ennek jelzése, tiszta súly, ötvénysúly. Az osztrák-magyar bank beváltási szabályzata az aranyra vonatkozólag. A pénzlábak és a pénzverési viszonyok ismertetése. Az arany-, ezüstműnek és pénznek nevezetesebb piacokon való árfolyama és értéke a tőzsdei szokások tekintetbe vételével.

A külföldi váltók árjegyzése. A külföldi váltók értékének és névértékének kiszámolása, tekintettel a budapesti, bécsi és a fontosabb külföldi tőzsdei szokásokra. Árfolyam kompensatio. A tartozás és követelés kiegyenlítése külföldi váltókkal. Netto kiegyenlítés.

Felső osztály. Hetenkint 4 óra.

A külföldi váltók képlete: választás a) rövid és hosszú lejáratú váltók, b) a közvetlen intézvény és küldvény vagy más idegen helyen fizetendő küldvény, c) a közvetítő külföldi helyek között. Kémlati számolások az aranyra és ezüstre. Direct és indirect kiegyenlítések külföldi váltókkal. Magyarország és Ausztria értékpapirjainak jegyzése a külföldi tőzsdéken. Kémlat értékpapirokkal. Bizományszámolás váltókkal és értékpapirokkal. Az árvetési számolás részletesen. Árvetési táblázatok készítése. A fontosabb börzeműveletek, különösen a prolongatió.

10. Irodai munkálatok.

Alsó osztály. Hetenkint 1 óra.

(Kapcsolatban a szépírással).

Számlák a közvetlen áruüzlet köréből. Scontrók, leltárak és mérlegek összeállítása, főképp a vonalzás és rendes bevezetés gyakorlása. Bizományi vétel- és eladási számlák, álszámlák. Jegyzékek váltókról és értékpapirokról.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Bizományi, költség- és biztosítási számlák bonyolódottabb esetekről. Jegyzékek és számlák arany-ezüstről, pénzekről devisekről, értékpapirokról. Folyó-számlák az alkalmazásban levő módok szerint, kölcsönös, kölcsönös és változó, kettős, kettős és változó kamatlábbal.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az előző osztályokban tanultaknak ismétlése után combinált feladatoknak mintaszerű kidolgozása a levelezés, a számtan és a könyvelés köréből.

11. Könyvvitelten.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Általános rész.

A könyvvitel fogalma, fontossága és célja; a könyvvezetőben megkívánt kellékek.

Törvényes intézkedések a könyvelés tárgyában (kereskedelmi törvény 1875. XXXVII. t.-cz. 25—36. §§-ai; a magyar csődtörvény 1881. XVII. t.-cz.; a magyar büntetőtörvény 1878. V. t.-cz. ide vágó pontjai.)

A könyvek hitelesítése és bélyegzése; az azokban felveendő hasábrendek, általánosságban tárgyalva. — Az üzletesemény mint könyvviteli tétel. — Az adós és hitelező. — A feljegyzések alaki kellékei a hitelesség és szokások szempontjából.

A vagyon, annak felosztása; activ, passiv és tiszta vagyonra. — A leltározás, vagyon-becsülés; összeállítás a leltárkönyvbe, tekintettel a vagyonrészek csoportosítására.

A könyvvitel két módszerének: az egyszerű és a kettős könyvvitelnek általános jellemzése.

a) *Az egyszerű könyvvitel:*

Lényeges könyvei: a leltárkönyv, a pénztárkönyv, a napló, a főkönyv és a scontrók (rovancsok), u. m. az áru-, az activ és a passiv váltó, az értékpapir stb. scontró.

Segédkönyvek rendeltetése. Beérkezett számlák könyve, kiadott számlák könyve, lejáratil könyvek, árubizományi könyvek stb.

A könyvek megnyitása a leltár alapján.

A folyó könyvelések bemutatására egy rövid, egy vagy két havi áruüzlet könyveinek megnyitása, vezetése és lezárása eszközlendő.

Leltározás az év végén. Az eredmény meghatározása.

b) *A kettős könyvvitel:*

A kettős könyvviteli módszernek jellemzése.

A számlák rendszere és tana kimerítően.

A kettős könyvvitel kétféle módozatának általános jellemzése.

1. A kettős könyvvitel közvetlen főkönyvvezetéssel (francia könyvvitel) jellemzése.

2. A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel (olasz könyvvitel) jellemzése.

A kettős könyvvitel közvetlen főkönyvvezetéssel:

Lényeges könyvek: egyesített napló és főkönyv.

Segédkönyvek: az egyszerű könyvek scontrói és segédkönyvei.

A könyvek megnyitása a mérleggel, azoknak vezetése az üzlet folyamában próbamérlegek) és lezárása a Mérleg és a Vesztés- és Nyereség-számlával s Nyers mérleg.

A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel:

Lényeges könyvek: Pénztárkönyv, Előjegyzék, Gyűjtő-Napló, Főkönyv.

Segédkönyvek: Folyó számlakönyv és a közvetlen főkönyvezésnél felemlített segédkönyvek.

Gyakorlatul egy-két havi üzlet kidolgozása.

A hibák felkeresése és kiigazítása.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

Kereskedelmi társaságok könyvelése.

A közkereseti, betéti, részvénytársaságok és szövetkezetek könyvelései a kettős könyvvitel szerint mutatandók be, — különösen figyelembe veendő a kereskedelmi törvények ide vonatkozó határozatai, valamint a vállalatok keletkezésére, alakulására, a tőke elkönyvelésére vonatkozó viszonyok.

A folyó könyvelések bemutatása egy rövid üzletben.

A folyó üzletesemények elkönyvelése után a könyvek lezárandók.

A lezárási munkálatoknál figyelembe veendő az átmeneti tételek és tartalékok elkönyvelése. A részes és a bizományi ügyletek könyvelése az áru- és banküzletekben.

Egy havi takarékpénztári vagy hitelintézeti üzletmenet könyvelése a lényeges és segédkönyvekben, a havi tartozó levelezésekkel együtt.

Ipari, illetőleg gyári vállalat könyvezése fővonalakban.

A könyvviteli műkifejezések német nyelven is ismertetendők.

12. Kereskedelmi levelezés.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

Ügyiratok, nevezetesen a nyilatkozatszerűek, melyek a kereskedelem körében is gyakrabban előfordulnak: Ezek: a bizonyítványok, elismervények, térítvények, kötelezvények, nyugtatványok, felmondások, engedmények, utalványok, meghatalmazványok; továbbá a beadványok, névszerint az iparigazolványt, a czégberegyszést, és cégértörlést illető beadványok.

Körlevelek (hirdetésekkel). Az áru-üzletben kínáló levelek; levelek hitelügyben; tudakozódó és informáló levelek; megrendelések és a velök kapcsolatban előforduló levelek.

Az ügyiratok közül azok, melyeket levél alakjában is szokás kiállítani, ebben a formában is gyakorlandók.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Levelek fizetésekről. Levelek adósok és hitelezők között. Levelek váltó-ügyekben, és pedig: a váltó-hitelről, intézvényekről, a váltó elfogadásáról, telepítéséről; váltó-küldvényekről, prolongá-

tióról, bizományi váltókról, szükségbeli utalványról, az óvásról és visszkeresetről. Levelek folyó-számlákról.

A levelekhez tartozó váltókat és jegyzékeket is kell készíteni.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Levelek bizományi, szállítmányozási és biztosítási ügyekben. Levelek az érték-üzletben és általában bank-üzletekben. Levelek bukási esetekben. Meghitelező levelek. Szolgálati ajánlközások.

13. Kereskedelmi ismeretek.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A kereskedelem fogalma, jelentősége, felosztása. A kereskedők és a segédszemélyzet. Cég, telep. A kereskedelmi társaságok. Felszámolás, csőd. Az áruk fajai. A mértékrendszerek és a mérték-hitelesítés. A pénz, pénzverés, érem, valuta; váltópénz, papírpénz, kereskedelmi pénz. Hitel, kamat. Utalvány, check, váltó. A váltó fajainak, kellékeinek s a váltócselekvényeknek rendszeres ismertetése. Az értékpapírok, kötvények és részvények fajai, kibocsátásuk és törlesztésük módjai. Az adás-vevés: ajánlat, alku, kötés, teljesítés, fizetés. A közvetítés: alkusz ügynök, bizományos, kereskedelmi képviselő.

14. Közgazdasági ismeretek.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Általános rész.

Szükségletek, javak. Gazdálkodás, magán- és közgazdaság.

Termelés. A termelési tényezők: természet, munka, tőke. Termelési költség, productiv és inproductiv termelés. A termelés eredményességének feltételei: Állam. Egyéni szabadság s tulajdon-jog. Munkamegosztás és egyesítés. Vállalatok, azok nemei s gazdasági jelentősége. Üzlet. (Kis és nagy üzlet). A termelés főágai.

Forgalom. A forgalom nemei s fejlődésének föltételei. Kereslet és kínálat. Érték. Az áralakulás szabad verseny mellett. Egyedárusági áruk. Hatósági árszabások. A pénz, annak jelentősége s értéke. A hitel, annak nemei s hatása.

Jövedelem-megosztás. Bevétel, jövedelem és járadék fogalma. Földjáradék. Munkabér. Tőkekamat. Vállalkozó nyereség.

Fogyasztás. Közgazdasági és magángazdasági fogyasztás. Háztartás. Takarékoság. Fényűzés. A termelés és fogyasztás viszonya egymáshoz. Válságok. Biztosítás.

Különös rész. Őstermelés. Felosztása és különösen a mezőgazdaság. Földmívelődési és jószágkezelési rendszerek. Mezőgazdasági hitel.

Ipar. Felosztása, különösen a kis- és nagy-ipar s annak jelentősége. Czéhrendszer. Iparszabadság. Az ipar előmozdító tényezők: szakoktatás, szövetkezés, társulás, kiállítások és különösen a szabadalom, minta- és jegyvédelem. Munkás-kérdés. Intézkedések a munkásosztály helyzetének javítására, az állam, a vállalkozók és munkások részéről.

Kereskedelem. Közgazdasági jelentősége. — Valuta, pénz, annak értéke és hatása. A nagyobb államok valuta-viszonyainak ismertetése. Kereskedelmi és közlekedési intézmények.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A bankok jelentősége és felosztása. Az egyes bankügyletek, különösen a jegy-kibocsátás. A nagyobb államok jegybank-rendszere. Takarékpénztárak. Közraktárak és közraktári ügylet. A biztosítási ügylet. A kereskedelmi testületek és hatóságok, kamarák. Vásárok, kiállítások, börzék. A vámügy. Külkereskedelem. Szabad kereskedelmi és védvámrendszer. Vámterület. Entrepôt-ok. Kereskedelmi szerződések általában. Consulok. A nemzetközi tartozások és követelések kiegyenlítése. Váltóárfolyam.

Közlekedés. Annak jelentősége általában. A közönséges kocsútak, vízi utak és vasutak. Szállító intézmények. Vasúti tarifa, a tarifák különböző nemei. Pósta, telegraph, telephon.

Pénzügytan. Államgazdaság. Államháztartás. Államszükséglet s fedezet. Budget. Zárószámadás. Az állambevételek.

Az állam saját gazdasági bevételei. Regálék. Monopolok.

Illetékek, azok egyes nemei s lerovásuknak módja. Bélyeg.

Adók és osztályozásuk általában. Egyenes és fogyasztási adók; forgalmi s örökségi adók, vámok.

Államadósság nemei, fölvétele és törlesztésének módja. A fogalmak meghatározása s fölosztása egész általánosságban a pénzügyi tudomány szerint. Részletesen a budget és az államjövedelmek egyes nemei a magyar pénzügyi törvények alapján, röviden.

15. Jogi ismeretek.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Bevezetésül röviden: A jog fogalma és nemei. Köz- és magánjog. Vagyonjog, család- s öröklési jog. Vagyon, dolog. Dologbeli jogok: tulajdon, zálog, szolgálmi jog. Kötelmi jogok. Jogügyletek, szerződések és azok fajtái: letét, adásvevés, kölcsön, bér, haszonbér, munkabér. A jogügyletek érvényességének feltétele. Jogi képviselő, meghatalmazás.

Az alsó osztályban tanult kereskedelmi ismeretek ismétlésével kapcsolatban s azok fonalán, a fontosabb határozatokra szorítkozva tárgyalandók: a magyar kereskedelmi törvény I. része, a magyar váltótörvény, a nevezetesebb külföldi törvények, eltérő intézkedé-

seinek tekintetbe vételével, a csődtörvény főelvei; továbbá a kézi zálogügyletekről, az uzsoráról, a részletügyletekről s az érték-papírok megsemmisítéséről szóló törvények legfontosabb intézkedései.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A már tanultak ismétlésével kapcsolatban, a fontosabb határozatokra szorítkozva, tárgyalandók: a magyar kereskedelmi törvény II. része; az ipartörvénynek az iparrendszerre vonatkozó elvi határozatai és főbb intézkedései; a vízi s a vasúti jog fővonásai, továbbá a kormánynak a kereskedelemre s az iparra gyakorolt befolyását ismertetvén, a kereskedelmi és iparkamarák szervezetéről, a consuli bíraskodásról, a szabadalmi, házalási és védőjegy-üggyről, a vasárnapi munkaszünetről s a betegsegélyző pénztárakról szóló törvényes intézkedések lehető rövid ismertetése.

16. Vegytan és áruismeret.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

A vegytan fogalma. Egyszerű és összetett testek. Keverék, vegyület. Molecula, atom, moleculasúly, atomsúly. Chemiai rokonság, chemiai érték. Képletek. Hydrogen. Chlor, sósav, bróm, jód, fluor, fluorhydrogen. Oxigen, viz. Kén, kénhydrogen. Kéntrioxid, kéndioxid, kénsav. Nitrogen, ammonia, salétromsav; levegő. Phosphor, phosphorsav, gyújtófa-gyártás. Arsen, arsenessav és arsensav, auripigment és realgar. Antimon, antimontrisulfid. Bor- és borsav. Carbonium-csoport, gyémánt, graphit, czeruza, faszén, csontszén, korom, kőszén. Szénoxid és széndioxid; a láng és az égés; szén-sulfid. Silicium. Siliciumdioxid és az idetartozó drágakövek.

A fémek általában. Basisok, savak, sók. Natrium, natriumoxid és hidrat. Konyhasó, natriumsulfat, salétrom. Borax. Soda, soda-bicarbona. Vizüveg. Kalium, kaliumhydroxid, caliumchlorid, kaliumjodit, caliumchlorat, kalisalétrom, puszkapor. Hamuzsir, calium-silicat. Ammoniumchlorid, ammoniumsulfat, ammoniumcarbonat, Calciumchlorid, calciumoxid; mész, cement, chlormész, gipsz, mészkő, mészégetés és mészoltás. Bariumchlorid, bariumsulfat. Magnesium, magnesiumchlorid, magnesiumoxid, magnesiumsulfat, magnesiumcarbonat. Zink, zinkchlorid, zinkoxid, zinksulfat. Réz, rézchlorid, rézoxidul és rézoxid, rézgálicz, rézcarbonat; réztartalmu festékek. Ólom, ólomoxid, ólomcarbonat, ólomchromat. Betüöntvény, sörét. Higany, higanychlorid, higanychlorür, higanyoxid, higany-sulfid (cinnober). Ezüst, ezüstchlorid, ezüstnitrát. Arany, aranychlorid. Bismuth, bismuthnitrát. Aluminium, aluminiumoxid s a megfelelő drágakövek, aluminiumsulfat, timsó. Agyag és agyag-árúk; üveg és üvegárúk. Vas és vasárúk; vaschlorid, vasoxid, vashydroxid, vassulfidok, vasgálicz, vascarbonat. Nikkel; cobalt-

chlorür, szmalte, kobaltkék. Mangansuperoxid, kaliumpermanganat. Chromoxid, chromsav, kaliumchromat, kaliumbichromat. Platina, platinchlorid. Ón, ónchlorür, ónchlorid, óndioxid, óndisulfid (musiv arany). Ásványi festékek és drágakövek.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

A szerves vegytan elemei, kapcsolatban az áruismeret s a vegyészeti technológia bevonható részeivel. A szerves vegyületeket alkotó elemek. A szénvegyületek. Methan, petroleum, világító gáz, chloroform. Benzol, toluol, naphtalin, antracén. Illanó olajok és gyanták, kaucsuk és guttapercha, kámfor. Alkoholok; methylalkohol, aethylalkohol, szesz és szeszese italok. Glycerin, nitroglycerin és dynamit. Szénhidratok; cellulose, kapcsolatosan a papírgyártás, robbanó gyapot és collodium, gummi; keményítő, kapcsolatosan a gabonaneműek, rizs és szágo. Szőlőcukor (méz). Nádcukor s a cukorgyártás. Phenol, hangyasav, eczetsav (eczetgyártás); palmitinsav, stearinsav, oleinsav, kapcsolatosan a zsiradékok, gyertya- és szappangyártás. Művaj, borkósav, citromsav, salicylsav, csersav és cserzőanyagok, kapcsolatosan a bőrgyártás. Sárga vérlugsó, vörös vérlugsó, cyankalium. Festőanyagok, növényi és állati festékek. Anilinfestékek. Alkaloidák, kapcsolatosan kávé, thea, kakao, dohány, fűszerek. Protein anyagok, kapcsolatosan az állati tápláló anyagokkal (halak, rákok, osztriga, tej, vaj, sajt, húsaruk és húscservedek).

A fonásra és szövésre alkalmas rostok: fonalak és szövetek. Faáruk.

17. Szépirás.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A folyóírás rendszeres tanítása és gyakorlása; rond és diszírás.

A tantárgyak és heti órák.

Sor	T a n t á r g y	A heti órák száma			
		alsó	közép	felső	össze- sen
		osztályban			
1	Vallástan	1	1	1	3
2	Magyar nyelv és irodalom	4	3	3	10
3	Német nyelv	4	3	3	10
4	Francia nyelv	4	3	3	10
5	Földrajz	2	2	2	6
6	Történelem	2	2	2	6
7	Mennyiségtan és polit. számtan .	2	2	2	6
8	Természettan	2	—	—	2
9	Kereskedelmi számtan	4	3	4	11
10	Irodai munkálatok	1	2	2	5
11	Könyvviteltan	—	3	3	6
12	Kereskedelmi levelezés	2	2	2	6
13	Kereskedelmi ismeretek	2	—	—	2
14	Közgazdasági ismeretek	—	2	2	4
15	Jogi ismeretek	—	3	2	5
16	Vegyten és áruismeret	—	3	3	6
17	Szépírás	2	—	—	2
Összesen		32	34	34	100

XIII.

A jövő tanévben használandó tankönyvek.

ALSÓ OSZTÁLY.

- Dr. Balassa J., Magyar olvasókönyv I.
 Névy L., Kereskedelmi levelezés.
 Dr. Schack B., Német olvasókönyv I.
 Noel-Bartos-Chovancsák, Francia nyelvtan és olvasó-
 könyv, I. r.
 Péter J., Közg. Földrajz.
 Kerekes Gy., Történelem I.
 Dr. Beke M., Algebra.
 " " " Mértan.
 Kont, Elemi fizika.
 Havas-Bogyó, Kereskedelmi számtan I.
 Trautmann, Kereskedelemisme.
 Vajda P., Mintalapok, magyar és német.

KÖZÉPSŐ OSZTÁLY.

- Dr. Balassa J., Magyar olvasókönyv II. rész.
Névy L., Kereskedelmi levelező.
Dr. Schack Béla, Német olvasókönyv II.
Heinrich K., A német ker. levelezés kézikönyve.
Bartos-Chovancsák, Francia nyelvten II.
Péter J., Közg. Földrajz.
Kerekes György, Történelem II.
Dr. Beke M., Algebra.
„ „ „ Mértan.
Havas M., Keresk. számtan II. III.
Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák.
Bún S., Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve.
Matavovszky, Áruisme és technologia.
Lengyel Al., Vegytan I.
Dr. Hermann S., Ker. és váltójog.
Pisztóry M., Nemzetgazdaságtan.
Vajda P., Szépirási minták.

FELSŐ OSZTÁLY.

- Dr. Balassa J., Magyar olvasókönyv III.
Névy L., Kereskedelmi levelező.
Dr. Schack B., Német olvasókönyv III. r.
Heinrich K., A német ker. lev. kézikönyve.
Bartos-Chovancsák, Francia nyelvten III., függelék.
Kovács S. János, Francia levelezés. 1900.
Simonyi J., Ker. Földrajz I. II.
Kerekes Gy., Történet III.
Havas M., Kereskedelmi számtan III. rész.
Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák.
Bún S., Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve.
Dr. Hermann S., Ker. és váltójog.
Dr. Pistóry S., Nemzetgazdaságtan.
Matavovszky, Vegytan és áruisme.
-

Kivonat a Nagy-Kanizsai Felső Kereskedelmi Iskola szervezeti szabályzatából.

Az intézet czime, czélja, tanterve.

1. §. Az intézet czime: Nagy-Kanizsai Felső Kereskedelmi Iskola.

2. §. Célja és rendeltetése, hogy ne csak a szűkebb lokális körre szoritkozva, hanem országos jelentőségre törekedve, hazafias és erkölcsös szellemben oly ifjakat neveljen a magyar kereskedelemnek, kik majdan mint kereskedelmi tisztviselők és mint önálló kereskedők úgy általános, mint szakműveltségök, valamint gyakorlati képzettségek szempontjáaól a kor magas foku igényeinek megfeleljenek.

Feladata továbbá az intézetnek, hogy általános műveltség mellett a kereskedelmi ismeretek és képességek elsajátítását lehetővé tegye olyan ifjaknak is, kik nem a kereskedői, hanem mezőgazdasági vagy iparos, vagy a kereskedelmi tudományokban jártasságot feltételező más pályára készülnek és a kor gazdasági irányának megfelelően, a kereskedelmi szellemben műveltetni s a kereskedelmi tudományokban képeztetni óhajtanak.

3. §. A belső szervezetet illetőleg az intézet minden tekintetben azon alapon áll, mely a három évfolyammal (alsó, középső és felső osztálylyal) bíró felső kereskedelmi iskolák számára a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak 1895. évi augusztus hó 20-án 44,001. szám alatt kelt rendeletével részletesen kijelöltetett.

4. §. Az idézett szervező rendeletben körülírt tantervet, valamint e tantervnek nevezett miniszterium által később netán elrendelendő módosítását az intézet magára nézve kötelezőnek ismeri. Attól akár a kötelezőkül tekintendő tantárgyakra nézve, akár a tananyag részletes felosztását illetőleg az intézet, felső helyen kiszékesztendő engedély alapján csak annyiban fog eltérni, a mennyiben azt fontos helyi, vagy más figyelmet érdemlő körülmények mulhatatlanul szükségessé teszik.

Semmi esetre sem engedtetik meg eltérés a hivatalos tantervtől oly irányban, hogy akár a feldolgozandó tananyag mennyisége és foka, akár az abban kötelezőknek nyilvánított tantárgyak száma leszálittassék.

5. §. Szervezete és tanterve alapján az intézet által érettségi bizonyítvánnyal elbocsátott ifjak a szorosabb értelemben vett kereskedői pályán kívül, a tisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. t.-cz. értelmében több rendbeli közhivatal elnyerésére, továbbá felsőbb gazdasági intézetek s a műegyetem megfelelő collégiumának látogatására is minősítve vannak és végül, a mennyiben az intézetbe lépések előtt négy közép- vagy polgári iskolai osztályt jó sikerrel végeztek, jogosítvák, hogy hadkötelezettségöknek mint egyévi önkéntesek feleljenek meg.

Fentartás, felügyelet.

6. §. A Nagy-Kanizsai Felső Kereskedelmi Iskola fentartója a nagy-kanizsai izr. hitközség.

7. §. Az intézet feletti főfelügyeletet a nm. vallás- és közoktatásügyi, valamint a nm. kereskedelmi és közlekedésügyi miniszteriumok e végből kirendelt közegek által gyakorolják.

A szűkebb felügyelet gyakorlása az intézetet fentartó nagy-kanizsai izr. hitközség előjárósága kebeléből választott iskolaszékre van bízva.

A tanulók.

20. §. Tanulókul felvétetnek: az első (alsó) osztályba:

a) oly tanulók, kik a gymnasium, reál- vagy polgári iskola 4-ik osztályát legalább elégséges sikerrel bevégezték és ezt bizonyítvánnyal igazolják.

b) A 2. és 3. (középső és felső) osztályba csak oly tanuló vétetik fel, ki az előző osztályt ugyanezen, vagy vele egyenlő foku szakiskolán legalább is elégséges sikerrel bevégezte.

E szabály alul eltérés csak a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnál kieszközölt engedély alapján engedhető meg.

21. §. A rendes tanuló osztálya összes kötelező tárgyait köteles hallgatni, hasonlókép tartozik eljárni azon nem kötelező tantárgyak óráira, melyek hallgatására az év elején önkényt jelentkezett.

Tanév, vizsgálatok.

22. §. A tanév szeptember 1-én kezdődik és tart június végeig. A tanulók szabályszerű felvétele szeptember 1—3. közt történik. Az ezen időn túl jelentkezők felvételére nézve szintén a 3. §-ban említett miniszteri rendelet irányadó.

23. §. Deczember és márczius 1-én a tanulóknak előmenetelőket és erkölcsi viseletöket kimutató értesitők adatnak ki, melyek a szülőknek vagy gyámoknak bemutatandók és ezek sajátkezü aláírásával ellátva az új szorgalomszak első hetében az osztályfőnöknek visszaadandók.

24. §. A tanév végén tartandó vizsgálatok nyilvánosak. A 3-ik osztályt bevégzett növendékek a kormány küldöttjei jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek, mely után előmenetelök szerint „jelesen felelt meg“, „jól megfelelt“, vagy „nem felelt meg“ osztályzatu bizonyítványt kapnak.

25. §. Az érettségi vizsgálat szó- és írásbeli. Az intézet igazgatója a közoktatásügyi miniszternél legalábbb egy hóval a vizsgálat előtt bejelenti a vizsgálandók számát és felterjeszti az írásbeli vizsgálat számára az illető tanárok által kitüzendő feladványokat.

XV.

Fegyelmi szabályok

a Nagy-Kanizsai Felső Kereskedelmi Iskola tanulói számára.

I. A tanulók kötelessége általában.

1. §. Minden tanuló köteles erkölcsös életével, illendő magaviseletével és szorgalmával úgy saját, mint az intézet becsületét megóvni. Kerülnie kell tehát mindent, mi az erkölcstelenség, nevelletlenség vagy durvaság bélyegét sütné jellemére a házi és iskolai, valamint a társadalmi életben egyaránt. Az erkölcsös élethez a vallás buzgó gyakorlata is tartozik.

2. §. Társai iránt minden tanuló barátságos, békés indulatu, előzékeny s minden tekintetben türelmes legyen, s parkodjék minden olyast kerülni, mi az egyetértést megzavarhatná. Ha a tanuló bármely módon sértve vagy károsítva érezné magát társai által, osztályfa főnökéhez forduljon; magának elégtételt vennie nem szabad.

3. §. Oly egyénekkal, kiknek társasága a tanuló becsületére vagy erkölc sére káros, vagy épen veszedelmes befolyást gyakorolhatna, tilos érintkeznie. Tilos tehát a társalgás az elbocsátott vagy kizárt tanulókkal is.

4. §. A legszigorubb büntetésre méltó azon tanuló, ki vétkes gondolkodás módja és érzületének nyilvánítása által társai erkölcsait rontja, vagy ezeket erkölcstelen cselekvésre, hazugságra, engedetlenségre csábítja.

5. §. A czél, mely a középiskola tanulói elé van tüzve, csak kitartó, megfeszített szorgalommal érhető el. A tanuló szorgalma ne csak külső legyen, s ne szoritkozzék csupán feladatai teljesítésére, hanem mélyebb kötelességérzetből eredjen, s az idő s a mű-

velődésére nyújtott eszközök lelkiismeretes felhasználásában nyilvánuljon.

6. §. Az illem és tisztesség iránti érzék minden tanulóban feltételeztetik. A társaival és más személyekkel való érintkezésben törekedjék a tanuló szerény, illendő magaviseletre, s használjon művelt emberhez méltó beszédmodot. Öltözete és egész viselete legyen egyszerű és tiszta.

7. §. A tanuló az igazgatónak s az intézet minden tanárának úgy az iskolában, mint azon kívül engedelmességgel és tisztelettel tartozik. Midőn a tanár a terembe lép, ugyszintén midőn távozik, valamennyi tanulónak fel kell állnia.

Kötelesek a tanulók az iskolaszolga irányában is illendően viselni magukat, s ha tisztét teljesíti, kötelesek neki engedelmeskedni.

8. §. Elváratik a tanulóktól, hogy mindenki, de különösen a helybeli tanintézetek tanárai és tanítói, hatósági és egyéb, az értelmi osztályhoz tartozó személyek iránt kellő tisztelettel és udvariassággal viselkedjenek.

9. §. A tanulók az iskolán kívül is alá vannak vetve az iskola fegyelmi hatóságának, melyet az igazgató a tanári karral együtt gyakorol.

II. A tanulók kötelességei az iskola iránt.

10. §. Minden tanuló köteles az előadásokat pontosan látogatni, a szükséges iskolai könyveket és szereket magával hozni. Oda nem tartozó dolgok, amennyiben az azokkal való foglalkozás a tanulók figyelmét az előadástól elvonná, elkoboztatnak. Tartoznak egyszersmind a tanulók iskolai szereiket, könyveiket, füzeteiket rendben és tisztán tartani.

11. §. Előre látható akadályoztatás esetében az engedély a távol maradásra egy órára az illető tanártól, egy napra az osztályfőtől, hosszabb időre az igazgatótól kérendő, az ok a szülők, vagy azok helyettesei által írásban vagy szóval előadatván.

12. §. A tanórak elmulasztása csak a betegséggel és pedig csupán csak az orvosnak, a szülőknek, vagy ezek helyetteseinek bizonyítványa alapján menthető ki. Mikor a tanuló újra iskolába jő, köteles a mulasztás okát az osztályfőnél hiteles bizonyítvánnyal igazolni. Ha a tanuló előzetes bejelentés és engedély nélkül egy hétig kimarad, az iskolából kilépettnek tekinthető, s a névsorból kitörölhető. Az órák látogatás t illető kötelezettség kiterjed a nem kötelezett tantárgyakra is, melyek látogatására a tanuló az év elején jelentkezett. Az ilyen tanfolyamból való kilépés az igazgató és szaktanár beleegyezése nélkül tilos.

13. §. Ha a tanuló valamely ragályos bajban (valóságos himlő, bárányhimlő, skárlát, kanyaró, diphteritis, zamárhurut, egyiptomi szembaj) szenvedett volna, felgyógyulás után az iskolába csakis akkor léphet be ismét, ha teljes felgyógyulását és ragálymentességét kezelő orvosa által kiállított bizonyítvánnyal az igazgatónál igazolja.

A szülők és helyetteseik kötelesek a tanulót az iskolától távol tartani, ha az odahaza ragályos betegségben levőkkel érintkezett. Ily esetben is a tanuló csak a fentebb említett orvosi bizonyítvány bemutatása mellett jöhet ismét az iskolába.

14. §. A szülőknek vagy helyetteseiknek egyszerűen névjegyre írott közléseik nem fogadtnak el.

15. §. A felügyelet gyakorolhatása végett tartoznak a tanulók lakásukat, annak változtatását, s azon egyént, a kinek gondviselése alatt állnak, az igazgatónak és az osztályfőnököknek bejelenteni.

16. §. Az iskolai év elején az osztályfő minden tanulóknak kijelöli helyét az osztályteremben, figyelemmel a tanuló látó és halló képességére és esetleg más alapos óhajására. Helyet változtatni vagy cserélni csak az osztályfő engedelmével szabad.

17. §. A tanóra kezdetét jelző csengetés után minden tanuló tartozik a tanterembe menni, helyét csendben elfoglalni és a tanár belépését. kellő magatartással bevárni. Előadás alatt csend és figyelem követeltetik; mindennemű zavarás, ide érve a kijárást is, tiltva van. Szellemileg minden tanuló együtt dolgozzék a kikérdezésnél, felelni azonban csak a kérdezettnek szabad; a sugás vagy bele szózás szigorúan tiltva van. A dolgozatokat minden tanuló önállóan készítse el; feladatot mástól leírni s általában bárminemű csempészetet elkövetni tilos.

18. §. Az egyes tanórák közti időben meg van engedve az illedelmes társalgás és mozgás; ellenben a futkározás és zajongás a legszigorubbán tiltva van.

19. §. Szintén tiltva van az intézet helyiségei előtt való álldogálás is. Óraközökben az intézetből a tanulóknak csak az osztályfő engedelmével szabad távozni.

20. §. A dohányzás szigorúan tiltva van.

21. §. Az intézeti épületnek és minden tartozékának tisztaságára a tanuló is köteles ügyelni. A falak, padok és egyéb bu torok megrongálása, befirkálása fegyelmi kihágásnak és egyszersmind kártételnek tekintetik. Mindennemű kár, melyet a tanulók az iskolai szerekben vagy egyéb tárgyakban tesznek, az illetők által, és ha ki nem tudódnának, az egész osztály által megtérítendő. Ha a kártevés rosszakaratból, vagy pajkosságból történt, az vétkes fegyelmi büntetés alá esik.

22. §. Egyleteket művelődés céljából alapíthatnak a tanulók az igazgatóság engedélyével; az iskolán kívül álló társulatoknak azonban tagjai nem lehetnek. Színház és nyilvános mulatságok látogatására minden egyes alkalommal az osztályfőtől kell engedélyt kérni.

23. §. Könyvek vagy más tárgyak elárúsítása, cserélés, a szülők vagy helyetteseik engedelmével nélkül tilos; épen úgy tiltatik az adósságcsinálás. Pénzt gyűjteni az intézet növendékei között bármilyen célra csak az igazgató engedelmével szabad.

III. Fegyelmi büntetések.

24. §. Az előző pontok tiltó szabályai ellen elkövetett tények büntetés alá esnek. Az iskolán kívüli viselet hasonlóképen a fegyelmi törvények alá tartozik; e szerint minden az iskola czéljával és méltóságával ellenkező cselekmény, pl. a kávéházak, korcsmák és más nyilvános helyek látogatása szigoruan fenyítettik.

25. §. A fegyelmi szabályok áthágására mérendő büntetések fokozat szerint a következő: a) megintés, illetőleg megdorgálás az illető tanár által; b) a tanulók elkülönített helyre való ültetése, illetőleg kiállítása; c) nyilvános megfeddés az osztályfő által; d) élesebb feddés az igazgató által; e) a tanulónak a tanári szék elé idézése s a kizárással való fenyegetés; f) kizárás az intézetből, melyről az iskolaszék és a nm. vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium értesíttetnek.

Ezeken kívül alkalmazható a körülményekhez képest egyéb büntetés is, ugymint az iskolában való marasztalás, mely felügyelet alatt végzendő komoly szellemi munkával köttetik össze, továbbá házi fogság alá helyezés, melynek kiállta a szülő vagy gazda bizonyítványa által igazolandó.

26. §. A harmadfoku büntetésről már a szülő vagy helyettese értesítést nyer.

Tandijmentes tanulók, ha oly vétséget követnek el, mely a tanári szék előtti megdorgálást vonja maga után, elvesztik a kedvezményt.

IV. Befejező megjegyzések.

27. §. Ezen törvényeknek az intézet minden növendéke alá van vetve, s alóluk senki, még a szülők sem, menthetik fel őket.

28. §. Ugyancsak e törvények kötelező erejével bir minden olyan szabály és utasítás, melyet az igazgatóság, a tanári karral s az iskolaszékkal egyetértve, esetleg később ki fog hirdetni.

29. §. A fegyelmi szabályok ezen szövege egy-egy példányban minden tanulónak kiadatik, mely példány a szülők által aláírandó és azután az osztályfőnek bemutatandó. A tanév kezdetén a fegyelmi szabályok a tanulók előtt felolvastatnak, s azok nem ismerése mentő ürügyül el nem fogadtatik.

Jelentés az „Ifjusági Önképzőkörnek“ 1899—900. évi működéséről.

Ifjusági Önképzőkörünk fennállásának hetedik évében is sikeresen folytatta működését, és tanubizonyosságát adta annak, hogy céljának, a várakozáshoz képest teljesen megfelel. A működés célja volt a nemzeti és hazafias szellem táplálása és megerősítése, a szép iránti érzék fejlesztése, az irodalom és kiváló férfainak ismertetése, irodalmi ünnepek rendezése, eredeti és fordított dolgozatok benyújtása, költemények elszavalása, felolvasások és szabad előadások.

E kitűzött cél elérésére szolgáltak a kéthetenként tartott rendes és esetleges diszgyűlések, az írásbeli munkáknak írásban és a szavalatoknak szóbeli megbirálása.

Tagjai voltak a körnek a középső és felső osztály nyilvános tanulói. Az alsó osztály abbéli kérvénye, hogy az alsó osztály tanulói, mint rendes tagok a körbe felvétessenek, a tanári kar határozata alapján elutasított.

A kör alakuló gyűlését szeptember 24-én tartotta. Domány Ármin a magyar irodalom tanára, mint a kör vezetője rövid szavakban megjelölte az „Önképzőkör“ célját, s buzgó, komoly munkásságra hívta fel az ifjúságot. A megejtett választás alapján tisztviselők lettek: elnök: Radó Vilmos f. o. t., alelnökök: Páski Sándor f. o. t. és Dukász Miksa k. o. t., jegyző: Boskovitz Ödön f. o. tanuló, aljegyző: Wünschbach Dezső k. o. t., pénztáros: Fürst Albert f. o. t., könyvtárosok: Adler Antal, Sugár Béla, Hutter Géza f. o. tk., és Boskovitz Ernő, Grünhut F. k. o. tk.

Tartott 14 rendes és 3 diszgyűlés. Beérkezett bírálatra 16 mű. Ezek közül 1 jegyzőkönyvi dicséretet kapott, 2 dicséretesre, 4 jóra, 6 egyszerűre fogadtatott el és 3 elvetetett. Szavalat volt 30, szabad előadás 2.

Első diszgyűlésünket október hó 6-án tartottuk, az aradi vértanuk halálának ötven éves évfordulóján. Az ünnepély előtt az ifjuság kérésére gyászistentiszteletet tartott dr. Neumann Ede főrabbi ur. Az ünnepély a „Hymnus“ eléneklésével vette kezdetét. Domány Ármin vezető tanár megnyitó beszédében az ünnepély jelentőségét méltatta. Dukász Miksa k. o. t. Ábrányi Emilnek: „Október 6-án“ cz. költeményét szavalta el sikeresen, majd Radó Vilmos e.nök ünnepi beszédében a gyászos emlékü aradi vértanuk halálának 50 éves évfordulóját méltatta. Lukács Aladár f. o. t. Ilyés Bálintnak:

„A legnagyobb gyásznapi“ és Rosenstein Gyula k. o. t., Weisz Henrik k. o. t.-nak, „Emlékezés“ című költeményét szavalták hatásosan. Az ünnepélyt a „Szózat“ eléneklése zárta be.

Második diszgyűlésünket Vörösmarty Mihály emlékezetére tartottuk november hó 30-án. Radó Vilmos elnök „Vörösmarty emlékezeté“ cz. művét, ennek távolléte folytán Müller Zs. f. o. t. olvasta fel, melyben szerző a jeles költőt és annak működését méltatta. Figlár Géza k. o. t. az ünnepeltnek „Elő szobor“ című költeményét szavalta el, majd pedig Páski Sándor és Lukács Aladár f. o. tk. és Rosenstein Gyula k. o. t. Vörösmarty „Maróth bánjából“ adtak elő egy részletet nagy hatással. Dukász Miksa k. o. tanuló „Vörösmarty mint epikus“ cz. gondosan megszerkesztett felolvasásában, Vörösmartyt mint epikus költőt és érdemeit e téren méltatta. Végül Boskovitz Ödön f. o. t. a „Szózatot“ szavalta el s elnök az ülést bezárta.

Márczius 15-én fényes iskolai ünnepélyt rendezett Önképzőkörünk. Domány Ármin vezető tanár, megnyitó beszédében ecsejtelte az ünnep jelentőségét s hazaszeretetre buzdította az ifjúságot. Krausz J. f. o. t. a „Talpra magyart“ szavalta el érczes hangon. Az „Ünnepi beszéd“-et Almási J. f. o. t. tartotta, melyben a lefolyt idők válságos eseményeiről és nagy alakjairól beszélt. Majd az ifjúság énekkara énekelte el Erkel F. „Bánk bán“ cz. dalművéből egy részletet: „Ima a hazáért“. Majd Lukács Aladár f. o. t., Rosenstein Gyula k. o. t. és Fein Vilmos a. o. tk. (Lukács mint „magyar ifju“, Rosenstein mint „elégedetlen“ és Fein mint „idegen ifju“ szerepel) Földes J.-nek „Ötven év után“ cz. drámai költeményét adták elő nagy hatással. Radó Vilmos elnök a „Marseillaise“-ről és a „Talpra magyart“-ról, e két gyűjtő szabadságdairól tartott felolvasást. Páski S. f. o. t. Váradi Antal „Petőfi visszatér“ cz. költeményét szavalta. Az ünnepet az ifjúság énekkara zárta be az „Induló“ eléneklésével.

A harmadik diszgyűlést márczius hó 20-án Kossuth Lajos halálának évfordulóján tartotta Önképzőkörünk. Radó Vilmos elnök megnyitó beszédében kérte a tagokat, hogy amint minden évben megünneplik márczius 15-ét, ne feledkezzenek meg Kossuth halála évfordulójáról sem. Majd Maschankzer G. f. o. t. beszédében, Kossuth életét és működését vázolta. Figlár Géza k. o. t. „Kossuth Lajos emlékezeté“ cz. ez alkalomra irt költeményét szavalta el gyönyörűen és ezzel az ünnepély véget ért

Felsőges királyunk megkoronázása évfordulóját is megünnepelte az ifjúság. Dukász Miksa k. o. t. beszédében az ünnep jelentőségét méltatta és megokolta. Majd Lewin Samu a. o. t. Vörösmarty „Király himnusz“-át szavalta sikeresen. Ehrenstein Győző k. o. t. fuvalán adta elő „Ábránd Froch és Popp témájáról“ cz. darabot, zongorán kísérte Sterneck Zsigmond zenetanár ur. Pollák Manó k. o. t. „Ünnepi beszédében“ a király és nemzet kibékülése történetét mondotta el. Fein Vilmos a. o. t. Váradi Antal „Petőfi a hortobágyon“ cz. melodramáját adta elő nagy hatással. Hegedün és zongorán kísérték Büchler Mór és Schwarz Károly a. o. tanulók. Rosenstein

Gyula k. o. t. Erdélyi „Könyörgés“ cz. költeményét szavalta el kellő szabatossgal. Az ünnepélyt a „Hunyadi induló“ eléneklése zárta be.

A kör tiszti karában változás történt, amennyiben: Radó V. elnök, Fürst A. pénztáros, Boskovitz Ö. jegyző, Sugár B., Hutter G. és Adler Antal könyvtárosok f. o. tk. felhóván elfoglaltságukat okul, tisztségeikről lemondottak. Domány Ármin vezető tanár a megüresedett helyeket, tekintve az év előrehaladottságát, nem kívánta betölteni és miután Páski S. f. o. t. alelnök tisztéről időközben szintén lemondott, a következő gyűléseket Dukász M. k. o. tanuló alelnök vezette.

Körünk könyvtára jelen évben 60 kötet könyvvel gyarapodott és pedig vétel utján 55 kötetel, ajándékozás utján 5 kötetel.

Az önképzőkör részére dr. Óllop Mór, ügyvéd ur, a lefolyt évben is egy darab aranyat volt szives ajándékozni, melyet Pollák Manó k. o. t. kapott meg. Fogadja a nemeslelkü adakozó ez uton is az Önképzőkör hálás köszönetét.

Az Önképzőkör vezető tanára.

Az érdemjegyek magyarázata.

Érdem-jegy	Erkölcsei viseletből	Előmenetelből
1	jó	jeles
2	szabályszerű	jó
3	kev. szabályszerű	elégséges
4	rossz	elégtelen

XVII.

Érdemsorozat.

Alsó osztály.

Osztályfő: Domány Ármin.

A tanulók nevei		Magyar nyelv	Német nyelv	Francia ny.	Földrajz	Történelem	Mennyiség.	Természett.	Ker. számt.	Ker. isme	Ker. levelez.	Szépíráás	Hittan	Irod. munk.	Írásb. dolg.	Gyorsíráászat	Magaviselet
	Almási Géza	4	3	1	3	3	3	1	4	3	2	2	1	1	2		3
	Adler Ede	3	2	3	1	3	3	1	3	2	2	2	1	1	2		1
	Báron Ernő	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1	2	1	1		1
	Bienenfeld Andor	3	3	3	2	3	2	2	3	3	3	3	2	1	3		3
5	Braun Gyula	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
	Breuer Zoltán	2	3	3	2	1	3	2	3	1	3	2	1	2	1	3	2
	Büchler Mór	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	1	1	2	1		2
	Deutsch Miksa	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1	1	2	2	2
	Domján József	2	4	3	2	2	3	2	2	2	3	2	1	2	2		1
10	Dukász Jenő	3	3	3	3	3	4	2	3	2	3	2	1	1	2		2
	Ejury Jenő	3	3	4	3	3	4	2	3	1	3	3	2	2	2	3	1
	Fein Vilmos	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	2	1
	Feldmár Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1
	Fleischhacker Ede	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2	3	1	3	3		2
15	Fleischmann Frigy.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	1	2	2	2	1
	Frommer Sándor	4	3	3	3	3	4	4	3	3	3	2	1	2	2		2
	Gáspár Béla	3	3	3	3	2	2	3	2	2	3	2	1	1	2		1
	Günsberger László	3	3	3	3	2	3	4	4	2	3	3	1	2	2		1
	Kengyel István	4	3	4	3	4	3	3	3	3	3	3	2	2	2		1
20	Klein Ernő	1	2	1	2	1	1	2	1	1	1	3	1	2	2		1
	Kohn Samu	2	3	3	2	2	3	3	2	1	2	3	1	2	1	3	1
	Kövesdy Iván	3	1	1	3	3	1	3	3	3	2	2	2	1	1	1	2
	Kürschner Samu	4	4	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2		1
	Lewin Samu	2	3	4	1	2	3	1	3	1	3	2	2	2	2		2
25	Milhofer Dezső	1	2	2	1	1	3	3	2	1	1	2	1	3	2		1
	Németh Géza	2	3	3	2	1	2	1	2	1	3	2	1	1	1		1
	Pilczér Bernát	3	3	3	2	3	3	2	3	1	2	3	1	2	2	3	2
	Polin Lajos	4	4	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	2		2
	Pollák Jakab	3	3	3	3	3	4	3	3	3	2	2	1	3	2		1
30	Rein Ignác	2	3	3	1	1	3	1	2	1	3	2	1	2	2		2

A tanulók nevei		Magyar nyelv	Német nyelv	Francia ny.	Földrajz	Történelem	Mennyiségl.	Természett.	Ker. számt.	Ker. isme	Ker. levelez.	Szépíráás	Hittan	Irod. munk.	Írásb. dolg.	Gyorsírászat	Magavisclet
	Rosenthal Sándor	4	3	4	3	3	3	1	3	3	3	2	2	2	2		1
	Schwarz Károly	3	2	2	2	2	3	3	2	3	3	3	1	2	2		2
	Schwarzenberg Józs.	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	1	2	2		1
	Szabó Antal	2	3	3	2	2	2	3	1	3	3	1	1	1	1	3	1
35	Szél Ferencz	4	3	3	4	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3		1
	Vucsák János	3	4	3	2	2	4	1	2	1	3	1	2	2	1		1
	Wagner Ferencz	3	3	3	1	3	1	1	1	2	3	3	2	2	2	1	3
	Weiss Hugó	2	3	3	2	3	2	2	2	2	3	2	2	1	2		1
	Zamadiés Károly	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2		1

Kimaradtak: Letzter Jenő, Skopál Lajos.

Magántanulók: Figlár Géza, Tücherer János.

Középső osztály.

Osztályfő: Somosi Vilmos.

A tanulók nevei															Magaviselet	
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia ny.	Földrajz	Történelem	Mennyiség t.	Vegytan	Ker. számt.	Könyvvitelt.	Ker. lev.	Váltó s ker. jog	Nemzetg. t.	Irod. munk.		Fr. dolg. k. a.
Bielitz Frigyes	2	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3	1	2	1
Bindfeld Aladár	2	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2
Bogenrieder Károly	3	3	3	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	2	2	2
Boskovitz Ernő	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
5 Dukász Miksa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Ehrenstein Győző	1	2	3	3	3	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1
Figlár Géza	3	2	3	3	2	1	1	1	1	1	3	2	2	1	2	2
Fleischhacker Géza	3	4	3	2	2	4	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2
Fleischhacker Jenő	1	4	3	3	3	3	3	1	3	3	3	2	3	2	2	3
Frank Ernő	1	3	3	3	2	3	3	3	2	2	2	1	2	1	2	1
10 Graff Kálmán	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
Grünhut Ferencz	1	2	3	4	3	2	3	3	3	2	3	2	2	2	2	2
Grünwald Béla	1	2	2	3	1	1	3	1	2	1	2	2	1	2	1	1
Günsberger Lajos	1	3	3	3	2	3	3	2	3	3	3	2	2	2	2	1
Haba Miklós	3	3	4	3	3	4	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2
15 Kapperl Béla	1	1	2	3	2	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1
Kaufmann Sándor	1	2	3	3	2	2	2	1	3	2	2	1	2	2	2	1
Klein Kálmán	1	3	3	3	2	3	3	2	3	2	2	2	3	2	2	1
Koblenczer Oszkár	1	3	3	3	1	2	3	2	3	2	2	2	2	1	1	2
Krausz Albert	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
20 Lengyel Miklós	1	2	3	3	2	2	1	1	1	1	2	3	2	1	1	1
Pollák Manó	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1
Pollák Miksa	1	3	3	3	3	2	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2
Reviczky Ottó	3	4	4	4	3	4	3	4	4	4	3	3	3	2	2	3
Rosenstein Gyula	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2	2
25 Schejjer Jakab	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	1	2	1
Scherz Lajos	2	4	3	4	3	4	3	3	4	3	3	3	3	1	2	1
Schulhof Győző	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2
Schwarz Ignác	1	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	2	2	2	2
Szommer Miklós	1	3	3	3	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	2
30 Vajda Rezső	1	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3	3	2	2	2	2
Vehofsits Imre	3	4	4	4	3	4	3	2	3	4	3	2	3	3	2	1
Vučetić Vladimír	1	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2
Weisz Henrik	1	2	3	3	2	1	2	2	2	3	2	3	3	3	2	2
Wünschbach Dezső	1	2	3	3	1	1	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1

Magántanulók: Aigner Géza, Antal József, Fleischhacker Jakab, Krizsán Miklós, Tücherer János.

Felső osztály.

Osztályfő: Dr. Villányi Henrik.

Adler Antal	Kessler Pál
Almási Ignác	Krausz Jakab
Baum M. Arthur	Lukács Aladár
Berger Lipót	20 Mandler Arthur
5 Boskovitz Ödön	Manheim Béla
Braun Arnold	Maschankzer Gusztáv
Farkas Sándor	Müller Zsigmond
Fleiner Aladár	Páski Sándor
Fürst Albert	25 Pollák Jenő
10 Gavora Károly	Pranger György
Grosz József	Radó Vilmos
Günsberger Ernő	Ritscher Samu
Haas Hugó	Schwarz Zoltán
Havas József	30 Szántó Béla
15 Hutter Géza	Sugár Béla
Jäger István	Wilheim Jakab

Jelentés az 1899–1900-iki tanév végén megtartott érettségi vizsgálatokról.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 3323/1900. sz. a. rendeletével a felső osztály osztályvizsgálója visszaállítván, ennek eredménye alapján az osztály 32 tanulója közül kettő, f. évi szeptember hóban teendő javító vizsgálatra utasított, melynek sikere esetén ugyanakkor teljes érettségi vizsgálatra bocsátandók. Az írásbeli vizsgálatok megkezdése előtt egy tanuló fegyelmi kihágás miatt 2 hónapra visszavetett, szintúgy egy tanuló az írásbeliek folyamata alatt az érettségi vizsgálati szabályzatba ütköző cselekmény miatt. A május hó 20—21., 22—23., 24—25. és 27. napjain tartott írásbeli vizsgálaton tehát megjelent 28 rendes és két, az 1898/9-iki tanév végén egy évre visszavetett, összesen 30 tanuló, kik valamennyien a vizsgáló bizottság jun. 10-én tartott értekezletének határozata alapján szóbeli vizsgálatra bocsáttattak.

A tanári kar által felterjesztett tételék közül a kir. főigazgató ur a következőket jelölte ki:

1. Magyar nyelv és irodalom.

Az államok közgazdasági gyarapodásának tényezői.
Eredmény: 7 jó, 22 elégséges, 2 elégtelen.

2. Német nyelv.

Die Bedeutung Fiumes für den Handel Ungarns.
Eredmény: 1 jeles, 2 jó, 25 elégséges, 3 elégtelen.

3. Francia nyelv.

a) Bukarest, 1900. április 25.

T. cz Daninger László urnak, Pécssett.

Mansberg Arthur ur Budapesten megbizást adott, hogy Uraságodra az alább leirt intézvényt bocsássuk ki.

Van szerencsénk tehát értesíteni, hogy a mai napon Önre itt fizetendő 2500 fr. pr. május 30. Wolf G. r. szóló váltót intéztünk s kérjük, méltóztassék ezen váltónkat megbizónk számlájának terhére, adandó alkalommal elfogadni s annak idején kifizetni.

Kiváló tisztelettel

Jonesen és Lukács.

b) Hamburg, 1900. május 1.

T. cz. Henri Lafitte & Co. uraknak, Nantes.

Engedelmükkel élve mai intézvényemen M. Etienne és társára ottan Fres 2500—pr. ult. május a. c. Fetier r. az Ön czégét neveztem meg szükségbeli utalványozott gyanánt.

Hálával fogom elismerni a védelmet, melyben intézvényemet részesíteni fogják és örömmel meg fogom ragadni az alkalmat viszontszolgálatra.

A közbenjárási költségeket terhemre irni sziveskedjenek.

Kitünő tisztelettel

Föhring Ede.

Eredmény: 1 jeles, 6 jó, 21 elégséges, 3 elégtelen.

4. Kereskedelmi levelezés.

1. Feldmann Antal budapesti selyemárú kereskedő április 20-án kelt levelében azon kérdéssel fordul Fournier Pál lyoni bankárhoz, vajjon hajlandó volna-e, s ha igen,

minő feltételek mellett 70,000 frankig terjedő hitelt engedni?

Hitelképességéről készséggel ad felvilágosítást több a levél szövegében felemlitendő budapesti pénzintézet.

2. Fournier április 25-én tudakozódik a Pesti Magyar Kereskedelmi banknál.

3. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank április 30-án kedvezően nyilatkozik Feldmann anyagi viszonyairól és üzleti eljárásáról.

4. Fournier május 4-én megadja a kért hitelt és közli feltételeit: fedezet legalább 3 nappal a lejárat előtt készpénzben vagy Lyonra esetleg Párisra szóló a-vista váltókban, $1\frac{1}{8}\%$ elfogadási jutalék és a tényleg felmerült költségek megtérítése, egy-egy intézvény 10,000 franknál nagyobb összegről nem szólhat.

5. Feldmann május 10-én elfogadja a feltételeket és tudatja, hogy intézett Fournierrra 8650 frankot per 3 hó Vallon Richárd lyoni cég rendeletére.

6. Fournier május 15-én az intézvényről tudomást vesz.

Németül irandó a 2. és 6. számú levél.

Eredmény: 3 jeles, 7 jó, 20 elégséges.

5. Kereskedelmi számtan.

1. Amsterdam értékpapírokért tartozik Budapestnek 35450 h. frttal, mely összeg április 20-tól kezdve 5% kamatra van elhelyezve.

Budapest május 20-án megbizza Londont, hogy intézzen követelése erejéig Amsterdamra pr. a/v. és küldjön Berlinnek 20,000.— M.-át pr. június 20., a maradékért pedig Budapestnek korona váltót pr. 14. nap.

London intéz Amsterdamra à 12., 2 pr. a/v. felszámít $1\frac{0}{100}$ alkuszdíjat, $1\frac{8}{100}$ jutalékot. A márka-váltókat à 20·77, 3 hó $5\frac{1}{2}\%$, a korona-váltót pedig à 24·56, 3 hó $4\frac{1}{2}\%$ szerzi be. Hány koronáról szól az utóbbi váltó?

2. Páris elad április 20-án Budapest megbizásából 100 drb államvasut-részvényt à 702.— egyidejűleg vesz a megbizó számlájára 36000 korona n. é. magy. a. jára-

dékot à 99·30. A különbözetet látra szóló korona váltóval egyenliti ki à 102·50. Az alkuszdíj és 1⁰/₀₀ jutalék figyelembe vételével írjuk meg a jegyzéket.

Eredmény: 3 jó, 24 elégséges, 3 elégtelen.

6. Könyvviteltan.

1900 május 20.	veszünk Vas Kálmánnal helyben felében 10 zsák baranyai gyapjut, teljsúly	K. 1562·—
	göngysúly 1 ¹ / ₂ kg. per zsák „	15·—
		<u>kg. 1547·—</u>
	pótsúly 1 ⁰ / ₀	„ 15·47
	tiszta súly	<u>kg. 1531·53</u>
	à K. 296 pr. ⁰ / ₀ kg.	
„ „	fizetünk erre készpénzben	K. 2533·32
„ „	és adunk elfogadványt	K. 1000 pr. jul. 20.
„ „	„ „	1000 „ aug. 20.
„ „	Vastól kapunk kész- pénzben . . . „	1266·66
	váltóban . . . „	1000 pr. jul. 15.
„	25. Eladunk készpénzen 4 bált, teljsúly kg. 610·—	
	göngysúly „ 6·—	
		<u>kg. 604·—</u>
	pótsúly „ 6·04	
	tiszta súly kg. 597·96	à K. 324 pr. ⁰ / ₀ kg.
jun. 8.	eladunk Kiss Bélának, Kaposvár, 3 havi elfogadványa ellenében	
	4 bált, teljsúly kg. 612·—	
	göngysúly „ 6·—	
		<u>kg. 606·—</u>
	pótsúly „ 6·06	
	tiszta súly kg. 599·94	à K. 327 pr. ⁰ / ₀ kg.

1800 jun. 15. Küldünk Fehér Miklósnak, Miskolcz,
 fizetendő 2 hó mulva
 2 bált, teljsúly Kg. 375.—
 göngysúly „ 3.—
 kg. 372.—
 pótsúly „ 3.72
 tiszta súly Kg. 368.28 à K. 328 pr. ‰ kg.

jun. 15. a vételnél és eladásnál felmerült, általunk
 fizetett összes költség K. 28.70.

„ „ Leszámolás Vassal. Számitunk 6‰ ka-
 matot, 3‰ jutalékot.

Kidolgozandó a naplóban, főkönyvben és folyó-
 számla-könyvben.

Eredmény: 11 jeles, 12 jó, 7 elégséges.

7. Politikai számtan.

1. 50000.— koronás jelzálog-kölcsönt veszünk fel birto-
 kunkra 3‰-os félevi előleges kamatláb mellett.

A kölcsönt 30 féleven át egyenlő és előleges
 annuitással törlesztjük. Határozzuk meg a törlesztő
 részek közötti összefüggést, 7 számjegyű tőketör-
 lesztő rész összegét, végül készítsük el a törlesztési
 tervezet 1., 2., 3., 4., . . . 25., 26., és 30 sorát!

2. 4000 korona fizetendő 1900. január 1-én

6000 „ „ 1903. július 1-én

5000 „ „ 1910. január 1-én

kérdés: mely napon tesz mindhárom összeg értéke
 20000 koronát 2‰ félevi kamatos-kamattal?

3. 20000 korona betéttel mekkora életjáradék biztosítható,
 ha a biztosított 65, 42, 50, 35 esztendő.

Eredmény: 2 jó, 23 elégséges, 5 elégtelen.

A szóbeli érettségi vizsgálatokat június hó 11., 12.
 és 13. napjain tartottuk dr. Kövesligethy Radó budapesti
 egyetemi tanár, vallás- és közoktatásügyi miniszteri biztos
 ur és Heltai József, nagykanizsai lakos, kereskedelemügyi
 miniszteri biztos ur jelenlétében. A vizsgálatokat megelőző,

a miniszteri biztos urak elnöklete alatt tartott értekezlet határozatából az írásbeli vizsgálat eredménye alapján a jelentkezett 29 tanuló velőmennyi szóbeli vizsgálatra bocsáttatott.

A szó- és írásbeli vizsgálatok végeredménye a következő volt :

Jól feleltek meg: Almási Ignác, Boskovitz Ödön.

Megfeleltek: Adler Antal, Baum M. Arthur, Braun Arnold, Fleiner Aladár, Fürst Albert, Gavora Károly, Grosz József, Günsberger Ernő, Havas József, Hutter Géza, Kessler Samu, Krausz Jakab, Manheim Béla, Maschankzer Gusztáv, Müller Zsigmond, Paski Sándor, Pranger György, Sugár Béla, Wilhelm Jakab, Riedlmayer Károly.

2 hó mulva teendő javító vizsgálatra utasított: 1 tárgyból 7, 2 tárgyból 2.

XIX.

Az 1899—900. tanévben végzett tanulók
alkalmazási helye.

A tanuló neve	A cég neve	Lakhelye
Blau Benő	Alsó-Lendva-Vidéki Takarékpénztár	Alsó-Lendva
Boskovitz Aladár	Gazdasági gyakornok	Jankaháza
Dreisziger Izso	Zerkovitz Zsigmond és Társa	Nagy-Kanizsa
Frank Elek	Magyar-Belga fémipar-gyár r. t.	Budapest
5 Gavora Dániel	Vasuti tisztképző tanfolyam	„
Gstettner Henrik	Schenker és Társa	Fiume
Heinrich Mór	Kereskedelmi-Részvénytársaság	„
Hirschler Ödön	egyéves önkéntes	Budapest
Hirschsohn Béla	Breuer Ferencz	Barcstelep
10 Hoffmann Sándor	Strasser és König	Budapest
Horváth Károly	ismeretlen	—
Kohn Vilmos	Mercur Bank és Váltóüzlet	Bécs
Mautner Gusztáv	Beck és Weiss	Zágráb
Morgenstern Zs.	Morgenstern Gyula	Daruvár
15 Polednák Ernő	Posta- és távirtda gyakornok	Nagy-Kanizsa
Polák Dezső	Schenker és Társa	Fiume
Rechnitzer Lipót	Tendloff K. és Dittrich T. gépgyár r. t.	Budapest
Rothauser Imre	Leitner Alajos	Varasd
Schlesinger Hugó	Joung Hugó	Triest
20 Steiner Ignác	Kornis, Gaál és Tyrnauer	Budapest
Susicki György	Vasuti tisztképző tanfolyam	„
Szamek Jenő	Strasser és König	„
Tauber Győző	Rizshántoló gyár r. t.	Triest
Weisz Ernő	Oblath Samuel	„
Weiss Izidor	Magy. Lesz. és Pénz. Bank társházai	Barcs
25 Wirth Imre	Strasser és König	Bpest-Párkány
Würzburger Mik.	Vasuti tisztképző tanfolyam	Budapest

XX.

Statisztikai táblázatok.

a) A tanulók származási helye.

Iskola	O s z t á l y	Nagykanizsai														Összesen	Kimaradt	Megtelt	Létszám a tanév végén				
		Zala	Somogy	Vas	Baranya	Veszprém	Pest-Pilis	Heves	Bihar	Csanád	Nógrád	Liptó	Bács	Pozsega	Zágráb					Várad	Kőrös-Belov.	Verőcze	
m e g y e i																							
Elemi leányiskola	I	26	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	1	26		
	II	32	—	3	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	37	—	—	37		
	III	31	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	1	1	31		
	IV	27	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	1	—	28		
Összesen		116	2	4	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126	2	2	122		
Elemi fiúiskola	I	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	1	—	46		
	II	27	13	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—	1	—	1	—	47	3	—	44		
	III	39	5	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	47	4	1	42		
	IV	34	5	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	42	1	—	41		
Összesen		147	23	2	—	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	183	9	1	173		
Polgári fiúiskola	I	13	3	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	26	2	—	24		
	II	17	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25	—	—	25		
	III	15	6	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	27	—	—	27		
	IV	18	5	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	30	—	—	30		
Összesen		63	18	18	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	108	2	—	106		
Felsőker. isk.	I	26	5	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	41	3	—	38		
	II	18	5	5	3	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	1	36	—	—	36		
	III	16	7	4	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	32	—	—	32		
Összesen		60	17	14	6	1	2	1	—	1	—	—	—	—	2	4	1	109	3	—	106		
Főösszeg		386	60	38	9	4	1	4	1	1	2	1	1	1	1	2	3	5	2	526	16	3	507

Kanizsai 386
 Vidéki 140
 Összesen 526

b) A tanulók.

Iskola	O s z t á l y	nemze- tisége		vall sa						kora (a tanév végén)											Összesen					
		magyar	horvát	izraelita	róm. kath.	ág. ev.	ev. ref.	gör. kath.	gör. kel.	6 éves	7 "	8 "	9 "	10 "	11 "	12 "	13 "	14 "	15 "	16 "		17 "	18 "	19 "	20 "	21 "
Elemi leányiskola	I	27	—	27	—	—	—	—	—	3	19	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
	II	37	—	36	1	—	—	—	—	—	5	13	16	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
	III	33	—	31	2	—	—	—	—	—	—	4	15	10	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
	IV	29	—	28	1	—	—	—	—	—	—	—	1	7	8	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—	29
Össze- sen		126	—	122	4	—	—	—	—	3	24	22	32	20	10	13	2	—	—	—	—	—	—	—	—	126
Elemi fiúiskola	I	47	—	45	1	—	—	—	1	4	35	5	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
	II	45	2	46	1	—	—	—	—	—	19	20	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
	III	47	—	47	—	—	—	—	—	—	—	3	19	18	1	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	47
	IV	41	1	42	—	—	—	—	—	—	—	—	9	14	13	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	42
Össze- sen		180	3	180	2	—	—	—	1	4	54	28	34	37	14	8	3	1	—	—	—	—	—	—	—	183
Polgári fiúiskola	I	22	4	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	8	9	5	—	—	—	—	—	—	—	—	26
	II	23	2	24	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	10	8	1	—	—	—	—	—	—	—	25
	III	27	—	26	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	11	6	—	2	—	—	—	—	—	27
	IV	28	2	28	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	18	5	1	—	—	—	—	—	—	30
Össze- sen		100	8	104	3	—	1	—	—	—	—	—	—	4	14	19	27	29	12	1	2	—	—	—	—	108
Felsőker. isk.	I	41	—	32	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	17	10	3	1	—	—	—	41
	II	33	3	27	7	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	16	6	7	2	—	—	—	36
	III	30	2	27	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	17	9	2	2	1	—	32
Össze- sen		104	5	86	20	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14	34	33	19	5	2	1	109
Fő- összeg		510	16	492	29	1	1	1	2	7	78	50	66	61	38	40	32	31	26	35	35	19	5	2	1	526

A nagykanizsai izr. hitközség hittani intézményei.

Közli: **Dr. Neumann Ede.**

Tizenhét év óta használt és a részletekben folyton javított tantervünk közlését azon jelentéssel kell megnyitnunk, hogy az elemi iskola héber tananyagát — kényszernek engedve — alá kellett szállítanunk. Már több éve, hogy tanítóink az előbbi értesítőben közölt tananyaggal nem bírtak kellően megküzdni és minthogy a tanulók túlterhelése nélkül az órák számát tetemesen szaporítani nem lehet, a felületességet pedig különösen ezen tárgynál minden áron kerülni akarjuk, a tanterv revízióját napirendre tűztük és a szükséges módosításokat megtettük. Még a legapróbb részleteket is alaposan és tüzetesen megvitattuk, gyakran egy-egy vers hosszú tanácskozások tárgyát tette és szívesen ismerem el ezen helyen is azt a meleg érdeklődést és kitartó, odaadó buzgóságot, a melyet a tantestület az ügy iránt mindvégig tanusított, a melylyel velem számos konferencián át a komoly munkában osztozkodott.

Az alapelvek nem változtak. A bibliai történet és liturgia tüzetes ismertetése mellett ezentúl is egyes imák és a szentírás válogatott fejezeteinek fordítása lesz elemi hitoktatásunk tárgya. A kiszemelt anyagot minden tanító fel fogja dolgozni és a tanulóknak sajátjává is fog válni. A ki a kijelölt minimumnál többet tud majd végezni, szívesen meg fogja tenni, de elvégre éppen a bibliánál múlhatatlanul szükséges, hogy a tárgyalta anyag egész teljességében bevésődjék a gyermek lelkébe és ott állandóan megmaradjon az egész életet kísérő szellemi tulajdonként, lemondunk tehát inkább néhány fejezetről, de a megmaradt anyagot annál intenzívebben fogjuk tárgyalni.

A fordítás munkájának megkönnyébbítésére szolgálnak azon csekély grammatikai ismeretek, a melyeknek elsajátítását hosszú évek tapasztalatai után elengedhetetlennek tartjuk. Nem lehet szó rendszeres grammatikai oktatásról, de kizártnak kell tekintenünk azon minden lélektannal és paedagógiával homlokegyenest ellenkező, igazán lélekölő gépiességet, a mely éveken át idegen nyelvű szövegekkel akarna foglalkozni, a nélkül, hogy a legsűrűbben előforduló és legegyszerűbb nyelvtani alakokat a gyermekkel alkalomadtán megismertesse és a tanuló lelkében tudatosá tegye azt, a mivel nap nap után találkozik.

A héber ismeretek gyarapítását czélozza azon tanfolyam is, a melyet a „Talmud Tóra“ egyesület buzgóságánál fogva ujjá szervezni sikerült és a mely kiegészítve a rendes hitoktatás munkáját, egyelőre két csoportban — elemi és középiskolai tanulók számára — fogja végezni a héber oktatást. A szünidői tanfolyam július 1-én kezdődik, mindegyik csoport heti három órai teljesen díjtalan oktatásban részesül, melynek tárgya egyelőre a szentírásnak és imakönyvnek tüzetes ismertetése és azon grammatikai ismeretek közlése, illetve bővítése, a melyekről fentebb szoltunk.

Melegen ajánljuk ezen tanfolyamot a t. hitrokonok szives figyelmébe. Nem nyujthatnak gyermekeiknek jobb szellemi táplálékot, mint ha azon forrásokot nyitják meg előttük, a melyekből a vallásnak és erkölcsnek legbaldogitobb igazságai, legtisztább és legnemesebb tanai oly pazar bőségben fakadnak. A vallás szent okmányainak ismerete a vallásos tudás legfontosabb és legtermékenyebb része. Egy-egy bibliai mondat, a lélekben meggyökerezve, még évtizedek multán is megteszi áldásos hatását és nem átalom kimondani, hogy a szentírás ismertetésével szemben minden más, a hitoktatás keretébe tartozó tanítás alárendelt jelentőségű. A ki tehát gyermekének vallásos oktatását és nevelését szíven hordja, ragadja meg a kínálkozó alkalmat és adja meg gyermekének a lehetőségét vallásos ismereteinek gyarapítására.

A szorosabban vett hitoktatást ezen évben is kiegészítette a serdültebb leányok konfirmációja. Hitközségünknek ezen 14 évvel ezelőtt meghonosított intézményéhez vallásos életünk egyik legmagasztosabb mozzanata fűződik. A Sábuaot első napján végbemenő fogadalmi ünnepség a templomba vonzza az egész gyülekezetet és biztos tudomásunk van arról, hogy a hűségfi fogadalomról való megemlékezés válságos pillanatokban már nem egy ingadozót óvott meg a hitehagyástól.

Ifjusági istentiszteletünk, mely most már 17 éves multra tekint vissza, a hitközség állandó gondozásának tárgya. Az elemi és polgári iskolai tanulók szombaton délelőtt tartják istentiszteletüket. A középiskolai tanulók számára szombat délután tartott áhitaton e sorok írója végzi az exhortációt, mely rendszeres összefüggésben van a tulajdonképpen hitoktatással, egyszersmind pedig a felolvasott szent ígéhez csatlakozik. Ha majd az összes részvevő tanulók éneke hangzik fel a templom csarnokában, ezen istentisztelet mintaképe lesz az igazi áhitatnak és hathatós segédeszköze az ifjuság lelki épülésének. A szorgalmi időt ünnepélyes istentisztelettel kezdjük és végezzük és a nemzeti gyász- és örömnapokon templomunkban ugyanakkor gyülekeznek gyermekeink, midőn a más vallásuak az ő templomukban végzik áhitatukat.

Örömmel tapasztaljuk és hálásan ismerjük el a közönség fokozódó érdeklődését a hitoktatás iránt, a mely abban is találja kifejezését, hogy újabb alapítványok évi kamatjuk egy részét a hittanban jeleskedő tanulók jutalmazására fordítják. A hittanban való kiválóságot tüzik ki a jutalmazás feltételeül a bold. Elek Li-

pótné és Ledofszki Ármin emlékére tett alapítványok, ezáltal is hathatósan előmozdítva a vallásoktatás szent célját.

Hivatásához hiven jutalmazza a már 120 év óta hitközségünkben fennálló „Talmud Tóra“ egyesület a hittanban kitűnő tanulókat, díjakat és jutalomkönyveket bocsátva rendelkezésünkre. Hálás köszönetet mondunk ezért a nagymultu és — úgy reméljük — szép jövőjű egyesületnek, valamint az I. M. I. T.-nek is, mely ezen évben is kegyes volt kiadványaiból jeles tanulóinknak juttatni.

Isten áldása minden nemes törekvésen!

Tantervek.

Elemi iskola.

a) Izr. iskola.

I. osztály.

Héber olvasás és egyes rövid imák fordítása és betanulása. Semá, maude áni, netilász jodójim, sehákaul, há-mauczi, bauré peri hóádómo, hoéc, há-gófen.

Bibliai történet: A világ teremtésétől Ábrahámig.

II. osztály.

Héber olvasás és liturgia: Hétköznapi imák (sáchárisz, mincho, mááriv), ebéd utáni és lefekvés előtti imák, szombati muszaf ima. A héber betűk elnevezése.

Bibliai történet: Ábrahámtól József haláláig.

Bibliafordítás: Mózes első könyvéből: 1, 1—31; 2, 1—3; 8, 1—22; 9, 1—13; 11, 1—10; 12, 1—9; 13, 1—10; 15, 1—7; 17, 1—11; 18, 1—10, 22, 1—19.

Imafordítás: Elauhai nesómo, veohávto, a tefillából átko-
dausig; az étkezés utáni ima első része, a lefekvés előtti ima első része.

III. osztály.

Héber olvasás és liturgia: Péntek esti, szombati (ujhold hirdetése) és ünnepi (sálós regálim) imák.

Bibliai történet: Mózes születésétől Sámuelig.

Bibliafordítás: Mózes első könyvéből: 28, 10—22; 29, 1—13; 32, 4—14; 33, 1—20; 35, 9—15; 37, 1—36; 40, 1—23; 41, 1—57; 42, 1—38; 45, 1—28; 46, 1—7; 28—34; 47, 1—12; 28—31; 48, 1—22; 49, 28—33; 50, 1—26.

Imafordítás; Átko chaunén, háshivénu, szelách, refoénu, bóréch, semá kaulénu, maudim, szim sólaum, mi chomaucho, jimlauch, vesómeru.

Héber írás. Nyelvtani ismeretek: sevá, dáges, meszeg, névelő, him- és nőnem, egyes és többes szám, személyes névmás, a teljes igék kál ragozásának alakjai, (a két főidő), összekötő vav.

IV. osztály.

Héber olvasás és liturgia: Ujévi és engesztelő napi ima. Chanuka, Purim és bőjti imák.

Bibliai történet: Sámueltól az első templom elpusztulásáig.

Bibliafordítás: Mózes második könyvéből: 1, 1—14, 22; 2, 1—25; 3, 1—20; 4, 1—17; 6, 1—8; 12, 1—42; 13, 17—22; 14, 1—31; 15, 1—27; 16, 1—36 (18, 5—27); 19, 1—25; 20, 1—23; 21, 1—6, 12—21; 22, 19—30; 23, 1—19; (30, 1—16); 31, 1—18; (32, 1—35); 34, 1—26. A harmadik könyvből 19, 1—4, 9—18, 30—37, (23, 1—8, 15—18, 21—44; 25, 1—22.)

Imafordítás: Vehójo im somauá, ólénu lesábbéach, bóruch senószán tauro, echod elauhénu, gáddelu, jecháddeséhu, jiszmechu, reczé bimenuchoszénu, kedusa. — Nyelvtani ismeretek: a teljes ige alakjai.

A liturgiával és fordítással kapcsolatosan a vallás legfontosabb intézményei (ünnepek, szertartások stb.) valamint a leggyakoribb zsinagógai műkifejezések ismertetendők.

b) állami elemi iskola.

I. osztály.

Tananyaga: Héber olvasás és bibliai történet Ábrahámig. (2 óra).

II. és III. osztály.

Tananyaga: Héber olvasás és egyes bibliai mondatok és rövid imák fordítása.

Bibliai történet Mózes haláláig (2 óra).

IV. osztály.

Tananyaga: Héber olvasás, rövid bibliai fejezetek és imák fordítása és betanulása, és ezzel kapcsolatban az ünnepek valamint a legfontosabb szertartások ismertetése.

Bibliai történet Salamon haláláig.

A hitoktatást az izr. iskolában az illető osztálytanítók végzik, az állami elemi iskola hitoktatója Kondor József.

Tankönyvek az izr. iskolában az izr. tanító-egyesület tóra-kiadványa és olvasókönyve, az állami elemi iskolában a pesti izr. hitközségtől kiadott „Zsidó hitoktatás vezérfonala“, minden osztályban a megfelelő rész. Ezekon kívül mindenütt az izr. tanító-egyesület imakönyve.

Polgári iskola.

a) izr. iskola.

I. osztály.

Tananyaga: Bibliafordítás: Mózes IV. könyvéből 11, 12, 13, 14, 15 (37—41), 16, 17, 20.

Imafordítás: Reggeli és esti ima. Étkezés utáni ima.

Bibliai történet: az elemi iskolában végzett tananyag ismételése (3 óra).

II. osztály.

Tananyaga: Bibliafordítás: Mózes V. könyvéből 1, 2 (1—10), 3 (8—22), 4, 5, 6, 11, 12, 13, 15, 16.

Imafordítás: Az ujévi ima.

A második templom története (3 óra).

III. osztály.

Tananyaga: Bibliafordítás: Mózes V. könyvéből 29, 30, 31, 32, 33, 34. A reggeli istentisztelet alkalmával használt zsolnárok.

Imafordítás: az engesztelónapi ima.

A talmud kora és a spanyol zsidók története (3 óra).

IV. osztály.

Tananyaga: Az imakönyvből végzett tananyag ismételése, a péntek esti istentisztelet alkalmával használt zsolnárok. Szemelvények a példabeszédek könyvéből.

A történet befejezése (3 óra).

Tanár: Kellert Lajos. Tankönyvek: az imakönyv és szentírás mellett Mandl, bibliai történet, Lévai vezérfonal és „rövid héber nyelvtan.“

b) városi polgári (6 osztályu) fiiskola.

Tananyaga: a) héber olvasási gyakorlatok és az imakönyv ismertetése, b) szentirási szemelvények fordítása, c) történet vázlatosan, d) rendszeres hit- és erkölccstan (3 óra).

Tanár: Hoffmann Mór. Tankönyvek: Halász és Schlesinger, Zsidó vallástani vezérfonal, Schön, a zsidók története, Hochmuth-Szép, Mózesi hit- és erkölccstan.

Városi polgári leányiskola.

I. osztály.

Tananyaga: Bibliai történet Salamon haláláig. Vallástani: istenismeret és istentisztelet az imakönyv nyomán.

Héber olvasás, az imakönyv ismertetésével és egyes imák fordítása (2 óra).

II. osztály.

Tananyaga: Bibliai történet a babiloni fogságig. Vallástan: az egyéni tökéletesség és a társadalmi erkölcs.

Héber olvasás, az imakönyv ismertetésével és egyes imák fordításával kapcsolatosan az ünnepek és szertartások méltatása (2 óra).

III. és IV. osztály.

Tananyaga: a) A zsidók története napjainkig, b) rendszeres vallás- és erkölcsstan, c) imafordítás (2 óra).

Tanár: Dr. Neumann Ede. Tankönyvek: Stern Ábrahám, Izrael története I. és II. rész, Fényes, a zsidók története, Hochmuth-Szép, Mózesi hit- és erkölcsstan.

Főgymnasium.

I. és II. osztály.

Tananyaga: a) Izrael története a jeruzsálemi templom elpusztulásáig. b) Szentirási szemelvények fordítása és az imakönyv tüzetes ismertetése (2—2 óra).

III. és IV. osztály.

Tananyaga: a) A zsidók története a babiloni fogságtól napjainkig. b) Szentirási szemelvények fordítása és az imakönyv ismertetésével kapcsolatosan az ünnepek és szertartások méltatása. (2 óra).

V. és VI. osztály.

Tananyaga: a) Vallástörténet. b) A zsoltárok fordítása és tüzetes ismertetése. (2 óra).

VII. és VIII. osztály.

Tananyaga: a) Rendszeres vallás- és erkölcsstan. b) Próféta szemelvények fordítása nyelvtani alapon és bibliai olvasmányok (Jób és Kohelet). (2 óra).

Tanár az I—IV. osztályban Alpár Mór, az V—VIII. osztályban Dr. Neumann Ede.

Tankönyvek: Stern Ábrahám, Izrael története I. és II. köt.; Fényes, A zsidók története; Neumann Ede, Vallástörténet I. és II. köt.; Schreiner M., bibliai szemelvények I. és II. köt.; Krausz S., Rendszeres zsidó vallás- és erkölcsstan.

Értesítés a jövő tanévre.

A tanulók felvétele mind a három iskolában szept. 2., 3. és 4. napjain délelőtt 9—12, délután 3—5 óráig az alább következő szabályok szerint történik; a javító és pótló vizsgálatok augusztus 30-án és pedig délelőtt 9—12-ig az elemi és polgári, délután 3—5 óráig a felső ker. iskolában tartatnak.

Az elemi iskola I. osztályába azon tanulók vétetnek fel, kik legalább 5¹/₂ évesek és kiken az oltás sikeresen eszközöltetett, mi szükség esetén bizonyítvánnyal igazolandó.

A polgári iskola I. osztályába azon tanulók vétetnek fel, kik legalább 9 évesek és az elemi iskola 4. osztályát kielégítő sikerrel végezték, vagy felvételi vizsga által kimutatják, hogy a IV. osztály számára kiszabott tantárgyakban elegendő jártassággal bírnak.

A felső kereskedelmi iskola alsó osztályába azon tanulók vétetnek fel, kik a gymnasium, reál-, vagy polgári iskola alsó 4. osztályát legalább elégséges sikerrel végezték és azt bizonyítvánnyal igazolják. A középső és felső osztályba oly tanulók vétetnek fel, kik az alsó, illet. középső osztályt ugyanezen vagy vele egyenlő fokú szakiskolán legalább elégséges sikerrel végezték.

Ugy a polgári, mint a felső kereskedelmi iskolába ujonnan belépő tanulók születési és újraoltási bizonyítványt tartoznak felmutatni.

Javító vizsgálatra bocsáttatnak:

a) az elemi iskolában azon tanulók, kik legfeljebb 2, a polgári iskolában azok, kik legfeljebb 3 tantárgyból kaptak elégtelen osztályzatot.

b) a felső kereskedelmi iskolában azon legfeljebb 2 tantárgyból bukott tanulók, kiket erre a tanári kar ítélete feljogosít, mely körülmény az iskolai bizonyítványban jelezve van. A javító vizsgálat iránti folyamodványok legkésőbb augusztus 15-éig az igazgató-ságnál benyújtandók.

Évi tandíj az elemi fiu- és leányiskolában:
helybeliek részére 48 kor., vidékiek részére 56 kor.

a polgári Iskolában:
helybeliek részére 64 kor., vidékiek részére 80 kor.

a felső kereskedelmi iskolában:
az alsó és középső osztályban 160 kor., a felső osztályban 200 kor.

A tandíj 2 részletben fizetendő és pedig az 1. részlet a beiratáskor, a 2. részlet február hó elsején. Méltánylást érdemlő esetekben

a tandij negyedévi részletekben is, de mindenkor előre, még pedig az I. negyed a beiratáskor, a 2. negyed november 15-én, a 3. negyed február 1-én, a 4. negyed ápril 15-én fizetendő.

Beiratási díj az elemi iskolában helybeliek részére	kor.	2.40
„ „ „ „ „ „	vidékiek	4.40
„ „ „ a polg. „ „	helybeliek	2.60
„ „ „ „ „ „	vidékiek	4.60
„ „ „ a keresk. „ „	„ „	11.—

Ezenkívül fizet a nyugdíjalapra minden elemi és polg. isk. tanuló 30 fill., minden keresk. isk. tanuló 6 kor., utóbbiban az izraeliták 4 kor. hitoktatási díjat.

Mindenki, ki az elemi, polg. vagy ker. iskolában tandijmentességet kíván nyerni, eziránt írásban tartozik folyamodni. Folyamodók tartoznak kellően felszerelt kérvényeiket augusztus 15-éig a hitközségi előljáráshoz benyújtani. A folyamodványhoz melléklendők: a szülők szegénységi, valamint a tanuló utolsó évi iskolai bizonyítványa.

Bún Samu,
igazgató.

Tartalom.

	Oldal
I. Iskolaszék	2
II. Jelentés a lefolyt tanévről	3
III. Tanintézetek jötevői	5
IV. Könyvtár	10
V. Tanszerek	11
A) Elemi iskola.	
VI. Tantestület	21
VII. Érdemsorozat	22
B) Polgári iskola.	
VIII. Tantestület	31
IX. Tanterv	32
X. Érdemsorozat	42
C) Felső kereskedelmi iskola.	
XI. Tanári kar	46
XII. Tanterv	47
XIII. Az 1900/1901. tanévben használandó tankönyvek	62
XIV. Szervezeti szabályzat	64
XV. Fegyelmi szabályok	66
XVI. Önképzőkör	70
XVII. Érdemsorozat	73
XVIII. Érettségi vizsgálatok	77
XIX. Az 1898/99-iki tanévben végzett tanulók alkalmazási helye	83
—————	
XX. Statisztikai táblázatok	84
—————	
XXI. Hittani intézmények	87
—————	
XXII. Értesítés	94

